

A photograph of two young men walking on a balcony. The man on the left is wearing a blue button-down shirt, khaki pants, and brown sneakers, carrying a black jacket over his shoulder. The man on the right is wearing a dark blue button-down shirt over a green t-shirt, blue jeans, and a watch. They are both smiling and looking towards the right. The background shows a modern building with large windows and a balcony railing.

Geïntegreerd jaardocument 2019
ROC Friese Poort

Inhoudsopgave

1 Bestuur en organisatie	4
1.1 Bestuurssamenvatting	5
1.2. Profiel ROC Friese Poort	7
2 Beleid en uitvoering	11
2.1. Thema van het jaar - Maatschappelijke verantwoordelijkheid	12
2.2 Belangrijke beleidsontwikkelingen	16
2.3 Resultaten 2019	21
3 Financiën en continuïteit	28
3.1 Financiën	29
3.2 Continuïteitsparagraaf	33
4 Toezicht en medezeggenschap	41
4.1 Bericht van de Raad van Toezicht	42
4.2 Jaarverslag ondernemingsraad	44
4.3 Jaarverslag studentenraad	45
4.4 Examenverslag 2019	47
4.5 Jaarverslag klachtencommissies	50
B Bijlagen	51
Bijlage 1 – Verslag kwaliteitsagenda	52
Bijlage 2 – Samenstelling en nevenfuncties College van Bestuur	57
Bijlage 3 – Samenstelling, functies en relevante nevenfuncties Raad van Toezicht	59
Bijlage 4 - Samenstelling Studentenraad	60
Bijlage 5 - Samenstelling Ondernemingsraad (OR)	61
1 MBO-indicatoren per instelling	62
MBO-indicatoren	63
2 Studentenaantallen	64
Studentenaantallen	65
3 Medewerkersaantallen	70
Medewerkers	71

4 Aanvullende richtlijnen OCW	84
Aanvullende richtlijnen OCW	85
Jaarrekening 2019	91
Geconsolideerde balans per 31 december 2019	92
Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2019	93
Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2019	94
Toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening 2019	95
Toelichting op de geconsolideerde balans	103
Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten	113
Verbonden Partijen	121
Gebeurtenissen na balansdatum	123
Enkelvoudige balans per 31 december 2019	124
Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2019	125
Toelichting bij de enkelvoudige jaarrekening 2019	126
Toelichting op de enkelvoudige balans	127
Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten	135
Overige gegevens	139

1 Bestuur en organisatie

1.1 Bestuurssamenvatting

Vijfentwintig jaar groei

In 2019 vierden we ons vijfde lustrum. Hoewel we een toekomstgerichte organisatie zijn, was dat toch een moment om terug te blikken. Het waren 25 jaren van groei; niet alleen groei van studentenaantallen, maar ook groei van een (duurzame) organisatie, groei van de samenwerking in de regio, maar vooral ook: groei van onze identiteit, van keuzes maken en uitdragen waar je voor staat. En zelf groeiden we ook van trots. Trots op onze mensen en de resultaten die zij hebben behaald en trots op de woorden van minister Van Engelshoven bij de viering van dit lustrum:

'Ik ben hier ook omdat deze instelling voor mij symbool staat voor waar het beroepsonderwijs voor bedoeld is.'

Ambitie

Met onze vier beloften aan onze omgeving laten we zien dat we midden in de samenleving staan, dat we luisteren naar wat bedrijven nodig hebben; dat we onze studenten niet alleen een beroep willen leren, maar dat we ook brede vorming een prominente plek geven; dat we maatschappelijk en cultureel betrokken zijn in de regio. Dit jaar zijn we een slag dieper gegaan in onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. We maken de omslag naar betekenisvol ondernemen, zowel in onze opleidingen als in onze bedrijfsvoering en ons werkgeverschap. Zo dragen we op onze manier bij aan het mooier maken van de wereld en geven dat door aan onze studenten. Niet wat moet, maar wat nodig is, is daarbij ons uitgangspunt. Onze ambitie ligt hoog, we zijn niet gauw tevreden. Dit leidt tot mooie vormen van onderwijs, gekoppeld aan maatschappelijke thema's. En we gaan gezamenlijk met alle opleidingen op weg naar een CO2 vrij ROC!

Waardering

We kregen het afgelopen jaar veel waardering voor onze manier van werken. Het studentenaantal groeide, bedrijven en ouder(s)/verzorger(s) spraken hun waardering uit en we stegen in de keuzegids. De inspectie gaf ons de beoordeling 'goed'. Het meest blij zijn we met de waardering die onze studenten kregen. Waardering van bedrijven waar ze een baan kregen, volwassenen die in het zonnetje werden gezet omdat ze weer aan hun toekomst werken, allemaal toppers. Veel studenten werden in de pers genoemd, juist omdat ze een prestatie hadden geleverd die (ook) een maatschappelijke betekenis had, zoals de duurzame sloep, die meevoer in de actie tegen kinderkanker. En trots zijn we natuurlijk op onze student Haarverzorging, Esra van der Meer die de World skills behaalde en de minister mocht kappen voor Prinsjesdag. We vinden het een eer dat we in 2020 Skills the finals mede mogen organiseren: toppunt van vakmanschap!

Positie in de regio

Steeds meer zoeken we samen met anderen naar de beste manier om mensen op te leiden zodat het van waarde is voor henzelf, voor hun omgeving en voor de wereld. Daarbij gaat het er niet om wat wij kunnen bieden, maar wat voor hen het beste aanbod is, ook al ligt dat ergens anders. Meer dan ooit worden projecten in samenwerking uitgevoerd. Samenwerking met andere onderwijsinstellingen – waarbinnen de 25-jarige strategische alliantie met het Friesland College noemenswaardig is – maar ook met bedrijven, gemeenten en zorginstellingen.

We hebben een sterke positie in het volwassenenonderwijs en zijn in 2019 binnen het Startcollege gestart met een combinatie taallessen en beroepsopleiding voor statushouders om ze voor te bereiden op het opbouwen van een bestaan in Nederland.

Dialogo

Wij geven uitvoering aan de branchecode goed bestuur van de MBO-Raad, houden actief contact met ondernemingsraad en studentenraad en reflecteren met de Raad van Toezicht op ons eigen functioneren. We nemen onze maatschappelijke verantwoordelijkheid en stimuleren onze studenten en onze medewerkers hun eigen verantwoordelijkheid te nemen. Binnen regels en afspraken en in dialoog met elkaar zoeken we de ruimte om te doen wat nodig is. Hierbij kiezen we niet altijd de makkelijkste weg en schromen niet om soms tegen de stroom in te roeien. Tegelijkertijd bewaken we altijd de kwaliteit en zorgen we voor financiële continuïteit.

Het was een prachtig jaar, waarin we altijd de mens in zijn omgeving centraal hebben gesteld.

Dank aan iedereen die deze weg met ons is gegaan!

College van Bestuur

Remco Meijerink

Alice Muller

Covid 19-virus

Dit voorjaar kregen we te maken met het corona virus dat in Nederland en de rest van de wereld snel om zich heen greep. Dit heeft grote gevolgen gehad voor ons sociale leven en ons werk.

Onze scholen moesten vrijwel volledig sluiten, medewerkers gingen vanuit huis werken en afstandsleren werd ineens de nieuwe standaard. Dit heeft veel gevraagd van medewerkers, van onze studenten en ook van onze partners waar we mee samenwerken. We zijn nu een nieuwe fase ingegaan waarin de scholen weer open zijn maar wel met restricties, de zogenaamde anderhalve meter school. Minder studenten in de klas, aangepaste roosters, nieuwe routings in gebouwen en docenten die verschillende vormen van onderwijs door elkaar geven. We zijn er trots op hoe iedereen zo goed mogelijk probeert om te gaan met deze nieuwe en soms lastige omstandigheden.

1.2. Profiel ROC Friese Poort

Kernwaarden

In ons onderwijs staat de mens centraal, of het nu gaat om studenten of medewerkers, om ouder(s)/verzorger(s) of werknemers uit het bedrijfsleven, jongeren of volwassenen. Wij zijn een inclusieve organisatie waar iedereen welkom is en wordt gezien. Bij ons wordt iedereen benaderd als persoon in zijn eigen context en in verbinding met de ander en zijn omgeving. De mens met al zijn talenten, die zich ontwikkelt en tot zijn recht komt in interactie met anderen. Vanuit ons christelijk gedachtegoed stimuleren we een open dialoog en oriëntatie op mens- en levensvisie. De kernwaarden *betrokken* en *betrouwbaar* zijn voor ons richtinggevend.

Manifest Christelijk onderwijs

Vanuit een open houding vormen we een waardengemeenschap die een betekenisvolle bijdrage levert aan de samenleving. In ons Manifest Christelijk onderwijs beschrijven we hoe we werken vanuit ons christelijk gedachtegoed. We stimuleren een open dialoog en oriëntatie op mens- en levensvisie. We zijn een inclusieve organisatie, waar iedereen zich welkom voelt en waar we met elkaar in gesprek gaan over alles dat het leven waardevol maakt. Daarbij staan we nadrukkelijk open voor andere religies en culturen. Diversiteit kan ons op vele terreinen inspireren en verrijken. In ontmoeting en gesprek, maar ook in onze bedrijfsvoering, door bijvoorbeeld diversiteit aan te brengen in ons docententeam. De volgende waarden zijn verbonden aan ons manifest: Moed, Verstandigheid, Empathie, Rechtvaardigheid, Rentmeesterschap en Solidariteit.

Beloften

In ons visiedocument: 'Wendbaar onderwijs, Waardevolle mensen', worden de volgende vier beloften aan studenten, medewerkers, ouder(s)/verzorger(s), decanen, bedrijven, en instellingen in de regio gedaan:

- *Wij lopen voorop bij de ontwikkelingen in het werkveld;* we sluiten aan bij de ontwikkelingen in het werkveld en geven in nauwe samenwerking met het werkveld en onze studenten toekomstbestendig onderwijs vorm, waarbij leren in de praktijk en in de school nauw verweven zijn.
- *Wij garanderen dat studenten bij ons het beste uit zichzelf kunnen halen;* elke student volgt een leerroute passend bij zijn/haar talenten en drijfveren. We bieden passende begeleiding en maatwerk en hebben aandacht voor brede (persoons)vorming.
- *Wij zijn het opleidingsinstituut waar iedereen zich een leven lang kan ontwikkelen;* we stimuleren en faciliteren onze studenten en medewerkers hiertoe en onderhouden bestendig contact met onze alumni en bedrijven (voor opleidingsdoeleinden).

Wij verbinden ons aan de regio; we hebben een maatschappelijke verantwoordelijkheid in de regio en dragen deze uit door maatschappelijke activiteiten met lokale partijen te ontplooiën.

Organisatie

De rechtspersoon van ROC Friese Poort is de stichtingsvorm, opgericht in 1993 onder de naam Stichting voor Christelijk Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie Friesland/Flevoland.

ROC Friese Poort kent sinds haar ontstaan een vestigingsstructuur; alle activiteiten worden verzorgd vanuit vestigingen in Drachten, Emmeloord/Urk, Leeuwarden/Dokkum en Sneek en aangestuurd door vestigingsdirecteuren. Dit zorgt voor een sterke regionale binding.

ROC Friese Poort is 100% aandeelhouder van ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen. De aandeelhouder wordt wettelijk vertegenwoordigd door het College van Bestuur van ROC Friese Poort. Binnen de besloten vennootschap is een statutair directeur benoemd, de directeur Bedrijfsopleidingen.

Wij verzorgen voor ruim 15.000 studenten beroepsonderwijs. Ook voor ongeveer 3.000 medewerkers van bedrijven en instellingen verzorgen we (via ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen) een breed scala aan opleidingen en trainingen. Variërend van korte, intensieve trainingen op maat tot meerjarige opleidingen, individueel of groepsgewijs.

Ons aanbod kent een breed scala aan opleidingen, dat in het kader van macrodoelmatigheid is afgestemd met andere aanbieders in de regio.

De zeven vestigingsdirecteuren en de directeur Bedrijfsopleidingen vormen samen met het College van Bestuur de Directieraad. De bestuurlijke verantwoordelijkheid ligt bij het (tweehoofdige) College van Bestuur. Zij vormen een collegiaal bestuur en hebben een verdeling van aandachtsgebieden. Het toezicht wordt uitgeoefend door de Raad van Toezicht. De branchecode Goed Bestuur van het mbo is vertaald in de statuten, het reglement Raad van Toezicht en het bestuursreglement. Binnen de vestigingen wordt gewerkt in onderwijsteams, die worden aangestuurd door opleidingsmanagers. Ten behoeve van team- en vestigingsoverstijgende samenwerking en aansluiting bij het werkveld, zijn er domeinen ingericht. Opleidingsmanagers binnen hetzelfde domein, maar van verschillende vestigingen komen hierin samen. De ondersteuning aan de onderwijsteams (door stafdiensten) is deels op instellingsniveau en deels binnen de vestigingen georganiseerd.

Besturingsfilosofie

Het werken binnen ROC Friese Poort is gestoeld op onze besturingsfilosofie waarin drie uitgangspunten centraal staan:

- Een principe gestuurde organisatie; regels worden tot een minimum beperkt.
- Professionele ruimte; teams hebben de ruimte om op eigen wijze uitvoering te geven aan het beleid binnen gezamenlijk vastgestelde kaders. We zijn open en transparant naar elkaar en sturen daar waar het nodig is.
- Samenwerking tussen lijn en staf; opdrachtgeverschap van teams; integrale samenwerking gebaseerd op wederzijds vertrouwen.

Wij kennen een cultuur van leren en ontwikkelen, van waarderen wat goed gaat en van elkaar verder brengen bij het waarmaken van onze ambities.

Dialogoog en verantwoording

Het waarmaken van onze beloften kan alleen met de mensen om ons heen. In gesprekken met bedrijven en instellingen, gemeenten, ouder(s)/verzorger(s), (potentiële) studenten, onderwijsinstellingen en eigen medewerkers wordt het onderwijs vormgegeven en continu verbeterd.

Bijzonder hierin is de samenwerking met het Friesland College. Al 25 jaar vindt afstemming plaats over onder meer het opleidingsaanbod. In 2019 zijn afspraken gemaakt over verdere samenwerking op het gebied van zorgopleidingen, internationalisering en informatiemanagement.

Gesprekken met samenwerkingspartners vinden plaats binnen alle niveaus van de organisatie. In deze gesprekken wordt ook verantwoording afgelegd. Formeel vindt verantwoording plaats aan het Ministerie en de Inspectie van het onderwijs en aan samenwerkingspartners en omgeving middels dit geïntegreerd jaardocument.

Waardering

We zijn voortdurend in gesprek over de kwaliteit van ons onderwijs en voeren onderzoeken uit om de kwaliteit scherp in beeld te brengen. We sluiten hierbij zoveel mogelijk aan bij landelijke onderzoeken onder (oud) studenten, medewerkers en bedrijven. Eigen onderzoek voeren we uit onder ouder(s)/verzorger(s) en studenten passend onderwijs.

Kengetallen 2019

Studenten

14.889 totaal
10.545 BOL
4.344 BBL
2.602 cursorisch onderwijs

Medewerkers

1.649 totaal
688 mannen
961 vrouwen

Waardering

7.2 studenten
7.6 medewerkers
7.2 BPV door praktijkbegeleider
8.0 BPV door student

Keuzegids

4de beste mbo-scholen
1ste grote ROC's
12 topopleidingen

Financieel

1.2 Liquiditeit
70% Solvabiliteit

Studiesucces

92% diplomaresultaat
(top 2 brede ROC's)
78.8% jaarresultaat
(top 3 brede ROC's)

Beoordeling inspectie

instelling: goed
opleiding: voldoende/goed
(Landelijk hebben vier instellingen de beoordeling goed)

Schoolverlaters

3.7% VSV-Resultaat
(Landelijk 4de plek)

A close-up, low-angle shot of a woman with dark, curly hair, smiling broadly and looking upwards and to the left. She is wearing a bright yellow top with a black and white floral pattern. The background is a clear blue sky with a blurred building in the distance. A large, solid yellow shape is visible in the bottom left corner of the frame.

2 **Beleid en uitvoering**

2.1. Thema van het jaar - Maatschappelijke verantwoordelijkheid

In 2018 hebben we een sprong voorwaarts gemaakt in het waarmaken van onze beloften. Het zwaartepunt lag in dat jaar onder meer op de verbinding met de regio en het ontwikkelen van brede vorming. Spraken we in 2018 van een sprong voorwaarts, dan kunnen we zeggen dat we in 2019 een slag *dieper* zijn gegaan. Thema van het afgelopen jaar was maatschappelijke verantwoordelijkheid. Uiteraard hadden we voorheen ook oog voor de samenleving, maar in 2019 kreeg dit meer diepgang:

- Ons toekomstgericht onderwijs krijgt een extra dimensie naar *betekenisvol* onderwijs.
- We bereiken nog meer de doelgroepen voor wie bouwen aan de toekomst geen vanzelfsprekendheid is, zoals inburgeraars en uitkeringsgerechtigden.
- We bieden onze mensen de ruimte en de faciliteiten om in elke levensfase zelf keuzes te maken.
- We zijn onderweg naar een CO2 neutrale organisatie.

Hierbij doen we niet wat moet, maar wat nodig is. De situatie in de wereld en de rol van de mens (jongeren en volwassenen) staan daarin centraal, we verbinden opleidingen aan maatschappelijke thema's en dragen ook in onze bedrijfsvoering zorg voor de mens en zijn omgeving. Deze invalshoek leidt tot betekenisvol ondernemen. Dat dit werkt, blijkt uit onze resultaten en de waardering die we krijgen.

Doen wat nodig is

Vanuit onze maatschappelijke verantwoordelijkheid zoeken we samen met betrokkenen naar wat het beste traject is dat van waarde is voor henzelf, voor de omgeving en voor de wereld. Dit geldt voor alle doelgroepen, ook voor hen die om wat voor reden dan ook aan de kant staan. In het kader van de Kwaliteitsagenda is op alle niveaus gewerkt aan (onder meer) het thema kwetsbare jongeren. Meer dan ooit zijn samenwerkingsvormen ontstaan met bedrijfsleven, maatschappelijke instellingen, hulpverleners én met andere aanbieders. Hierbij denken we in oplossingen en niet in regels en verplichtingen. We kijken eerst wat nodig is en dan wat kan. En zo nodig gaan we met de minister in gesprek. Bij haar bezoek aan ons ROC in 2019 hebben we haar de volgende punten meegegeven:

1. Heb aandacht voor de grote opgave voor de docenten door de toenemende problematiek met betrekking tot kwetsbare jongeren in de klassen.
2. Zorg dat alle jongeren een diploma kunnen halen; voorkom dat werkgevers jongeren al van school trekken voordat zij hun diploma hebben gehaald.
3. Benut de kansen van het mbo-onderwijs op het gebied van inburgering.
4. Heb aandacht voor de tekorten in het sociaal domein; jongeren vallen uit omdat gemeenten geen geld meer hebben voor voorzieningen.

Startcollege

Binnen het zogeheten Startcollege kunnen statushouders – jongeren en volwassenen – die aan een inburgeringstraject beginnen, gelijktijdig een beroepsopleiding of een praktijk- of taalstage bij een bedrijf volgen. Zo bereiden we ze voor op het opbouwen van een bestaan in Nederland. Ze kunnen door deze combinatie sneller doorstromen naar de arbeidsmarkt. Vluchtelingen en andere anderstaligen volgen drie dagdelen in de week Nederlandse taallessen bij ROC Friese Poort (of een andere instelling) en beginnen gemiddeld na anderhalf jaar aan een entree-opleiding voor volwasseneneducatie.

Landelijke pilot Praktijkleren

Als het volgen van een gewone mbo-opleiding nog een brug te ver is, kunnen deelnemers via de Pilot Praktijkleren een mbo-praktijkverklaring halen. De deelnemers volgen meestal geen lessen en doen geen examen, maar krijgen wel een mbo-praktijkverklaring wanneer ze bepaalde opleidingsonderdelen beheersen. Zo kunnen zij aan bedrijven laten zien wat ze kunnen. Vaste onderdelen van de praktijkleerroute zijn begeleiding, een leerbaan en een vorm van inkomen. ROC Friese Poort ondersteunt de deelnemers bij dit proces. De pilot draait om een brede groep mensen zonder diploma, die elk een eigen aanpak vragen. De leerbehoefte van een statushouder/inburgeraar is tenslotte anders dan die van iemand die drie jaar in de bijstand zit en alleen basisonderwijs heeft gevolgd. Voor elk van hen kan deze pilot een belangrijke opstap zijn naar werk en een basis leggen voor doorleren in het mbo.

Opleidingen verbinden aan maatschappelijke thema's

In toenemende mate verbinden we onze opleidingen met maatschappelijke thema's zoals klimaatverandering, maar ook aan problemen waar jongeren en volwassenen mee te maken kunnen krijgen.

Duurzame sloep

Vijftien maanden lang werkten studenten Maritieme techniek Ids Bonga en Jurjen Beeker dag in dag uit aan de bouw van een duurzame roeisloep 'Van-Vlasties'. In juni wonnen zij met dit project de prestigieuze LC Award. Op Pinksterzondag deed de sloep mee met de Italiaanse roeiregatta Vogalonga. Om geld bijeen te brengen voor de LATER-poli van het Prinses M $\grave{a}$ xima Centrum heeft heel roeiend Nederland van het voorjaar tot de zomer van 2019 het KiKaRoW Rondje NL geroeid: 1.400 kilometer door Nederland. Het roeiteam van ROC Friese Poort

begeleide in de 'Van-Vlasties' de vloot in de 11e etappe in een 30 kilometer lange tocht over de Zwette van Leeuwarden naar Sneek.

Diner van de toekomst

De opleiding Horeca in Sneek heeft de principes van de Dutch Cuisine, ontwikkeld door meester-kok Albert Kooy van de hotelschool van hogeschool NHL Stenden, omarmd. Er wordt gebruik gemaakt van streekproducten, in gezonde verhoudingen (minder vlees), zo natuurlijk mogelijk zonder toevoegingen, van hoge kwaliteit en waardevol (gezonder, aandacht voor dierenwelzijn, minder verspilling en een eerlijke prijs). In januari 2019 werd door studenten het diner van de toekomst geserveerd voor koks en wetenschappers: minder suiker,

minder vet, minder zuivel en vooral minder vlees. Alleen als we allemaal aan zo'n dieet gaan, is de stelling, kan iedereen genoeg eten en is de productie duurzaam.

Op Stap Fryslân

Via een speciale interne opleiding -een samenwerkingsverband tussen de Friese ouderenzorginstellingen Zorgorganisatie Patyna, Zorggroep Sint Maarten, Mienskipssintrum Leppehiem en ZuidOostZorg en ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen- worden mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt opgeleid voor een baan in de zorg op niveau 1 of 2. Het project is bedoeld om de zorg zoals die nu wordt geboden in de verpleeghuizen structureel te

verbeteren, zodat er meer tijd en aandacht komt voor bewoners van verpleeghuizen. Het project is uniek omdat de opleiding voor 50% uit zorg gerelateerde taken (extra handen aan het bed) bestaat en voor 50% uit welzijnsactiviteiten.

April op stil

Een aantal studenten en docenten van de opleiding Social Work hebben in april 2,5 week hun smartphone ingeleverd. De reacties waren na afloop vooral positief. Het leverde een bewustwording op van het telefoongebruik.

Een reactie: *'Het positieve van de digitale detox was dat ik veel meer kon genieten van het moment. Ik heb weer flink geschreven met mijn penvriendin en was niet meer continu bezig met het posten van foto's op Snapchat. Dat hoop ik vast te houden. Anderen hoeven niet altijd meer te weten waar ik ben en met wie.'*

2.2 Belangrijke beleidsontwikkelingen

2.2.1. Inbedding beleidsontwikkelingen vorig jaar

De belangrijkste beleidsontwikkelingen van 2018 zijn ingebed in de organisatie en krijgen een duurzaam vervolg. Het ging om de volgende punten:

Hybride leren

Het hybride leren heeft in 2019 een flinke vlucht genomen. Het is een van de thema's binnen de Kwaliteitsagenda. In dat kader tellen we in 2019 ruim 170 projecten en wordt onderwijs aangeboden op ongeveer 40 verschillende onderwijslocaties.

Uitgelicht:

- *De tekorten in zorg en welzijn nodigen uit om na te denken over andere vormen van opleiden, zodat we meer en andere mensen kunnen interesseren voor een baan in de zorg en welzijn. Vanuit die gedachte werkte ROC Friese Poort samen met onderwijsinstellingen en ouderenzorgorganisaties, onder leiding van ZorgpleinNoord en in nauwe samenwerking met NetwerkZon aan de Leidraad Onderwijs in de praktijk: een handig stappenplan om te komen tot een succesvolle implementatie van onderwijs in de praktijk.*

Practoraat brede vorming

Het practoraat brede vorming heeft in 2019 verder vorm gekregen. Het afgelopen jaar is zowel intern als extern gebleken dat het concept Brede vorming belangstelling wekt bij mensen zowel binnen als buiten het onderwijs. Brede vorming is een van de thema's binnen de Kwaliteitsagenda. In 2019 zijn in dit kader 55 projecten uitgevoerd.

Uitgelicht:

- *Met diverse collega's is samengewerkt aan het thema 'Duurzame Inzetbaarheid'. Het concept 'Huis van Werkvermogen' is ontwikkeld, waarbij het practoraat aandacht heeft gevraagd voor de collectieve krachten en ambities van ROC Friese Poort. Brede vorming als concept is het afgelopen jaar vast onderdeel geworden van de SLB-trainingen die door de Friese Poort Academie aangeboden worden.*

Partner in de regio

Het speerpunt partner in de regio van 2018 is een vanzelfsprekendheid geworden. De samenwerking met de regio zit inmiddels wel in ons DNA.

Uitgelicht:

- *Eind 2019 zijn we op Terschelling gestart met de branche erkende opleidingen Basiskok en Zelfstandig werkend kok. Aanleiding is het tekort op de arbeidsmarkt aan horecapersoneel op het eiland, terwijl het toerisme toeneemt.*

2.2.2. Beleidsontwikkelingen 2019

Onze kwaliteitsagenda 'Wendbaar onderwijs, waardevolle mensen 2019-2022' is in het voorjaar van 2019 vastgesteld. Deze sluit aan bij onze strategie, beloften en besturingsfilosofie. We hebben in de kwaliteitsagenda voor 4 jaar de volgende thema's gekozen:

1. Wendbaar onderwijs
2. Brede vorming
3. Gelijke kansen en kwetsbare jongeren
4. Leven lang ontwikkelen

Ieder jaar wordt aan alle thema's gewerkt, maar worden ook keuzes gemaakt voor bijzondere beleidsontwikkelingen die in dat jaar centraal staan. Op de stevige basis die in 2018 is gelegd voor hybride leren, brede vorming en samenwerking in de regio, konden we in 2019 een slag dieper gaan. Het gaat dan vooral om de wijze waarop daar betekenisvol invulling aan kan worden gegeven.

In 2019 ging het om de volgende beleidsontwikkelingen:

1. Hybride, flexibel en blended onderwijs (thema's 1. Wendbaar onderwijs en 4. Leven lang ontwikkelen).
2. Zorg voor mens en omgeving (thema's 2. Brede vorming en 3. Gelijke kansen en kwetsbare jongeren).
3. Digitale wendbaarheid, weerbaarheid en identiteit (thema's 1. Wendbaar onderwijs en 2. Brede vorming).

1. Hybride, flexibel en blended onderwijs

Steeds meer wordt het onderwijs hybride vormgegeven in co-creatie met organisaties en bedrijven uit het werkveld, maatschappelijke organisaties en internationale partners. Daarnaast is het van belang dat we ons onderwijs en de begeleiding flexibel inrichten, aansluitend op de (leer)vraag van onze studenten. We differentiëren hierbij steeds meer naar de doelgroep. Dit is het meest urgent bij de teams die met een volwassen studentenpopulatie werken. Ook deze ontwikkeling zetten we verder door. Tot slot is er een beweging waarin onderwijs steeds meer wordt vormgegeven als blended learning.

Uitgelicht:

- **FP Design:** Met de opkomst van technologie in het onderwijs spreken we meer en meer over de term *blended learning*. *Blended learning* is een vorm van educatie waarbij studenten leren door middel van een combinatie van *face-to-face* en online onderwijs. Er worden steeds meer initiatieven opgezet om *blended learning* te integreren in ons onderwijs. We willen deze initiatieven en de wensen en behoeften binnen de school duurzaam bij elkaar brengen, passend bij onze visie op flexibel onderwijs. Daarom is een kwartiermaker *FP-design* ingezet om de goede initiatieven, innovaties, ervaringen, experimenten en investeringen van de afgelopen jaren in de hele organisatie op het gebied van online, *e-learning* bij elkaar te brengen, te versterken en doelmatiger te organiseren.
- **For Real:** Het winkelcentrum Zaailand in Leeuwarden kampt met leegstand. Op 26 september 2019 is hier een nieuwe concept store van ons ROC van start gegaan onder de naam *FOR REAL*: een authentieke omgeving waar studenten, docenten en ondernemers samenwerken in theorie en praktijk. De opleidingen Uiterlijke verzorging, Retail, Secretarieel, Marketing en Communicatie, IT, Servicemedewerker en Entree opleidingen zijn binnen dit concept vertegenwoordigd. Door de cross overs tussen de opleidingen wordt er nauw samengewerkt. Samen met de realistische omgeving, geeft dit de mogelijkheid om te experimenteren en te innoveren. Deze echte omgeving wordt vormgegeven door een Salon, Shop in Shop winkel, Cyber Security Centre, en een Front Office waar ondernemers zich kunnen aanmelden voor allerlei hand en spandiensten. Dit project is een proeftuin voor ons toekomstig concept in het Cambuurstadion, waarbij opleidingen door elkaar lopen, er geen strikte scheiding is tussen theorie en praktijk, en school en werkgever de begeleiding gezamenlijk oppakken. Studenten zijn heel positief over deze manier van onderwijs. Ze leren uit ervaring en doordat ze geconfronteerd worden met echte situaties. Hierdoor groeien ze in motivatie en verantwoordelijkheid. Tegelijkertijd brengen ze nieuwe levendigheid in het winkelcentrum.

2. Zorg voor mens en omgeving

We zijn een toegankelijke instelling, waar iedereen welkom is. Onze groep studenten – jongeren en volwassenen – is zeer divers. Deze diversiteit zorgt ervoor dat we elkaar verrijken en inspireren. We zorgen ervoor dat niemand aan de kant staat, of het nu gaat om diversiteit in religie, cultuur, gender, leeftijd of geaardheid. Dit geldt zowel voor onze studenten als onze medewerkers. We hebben aandacht voor elkaar en voor de aarde waarop we leven. We dragen daarmee bij aan een betere wereld.

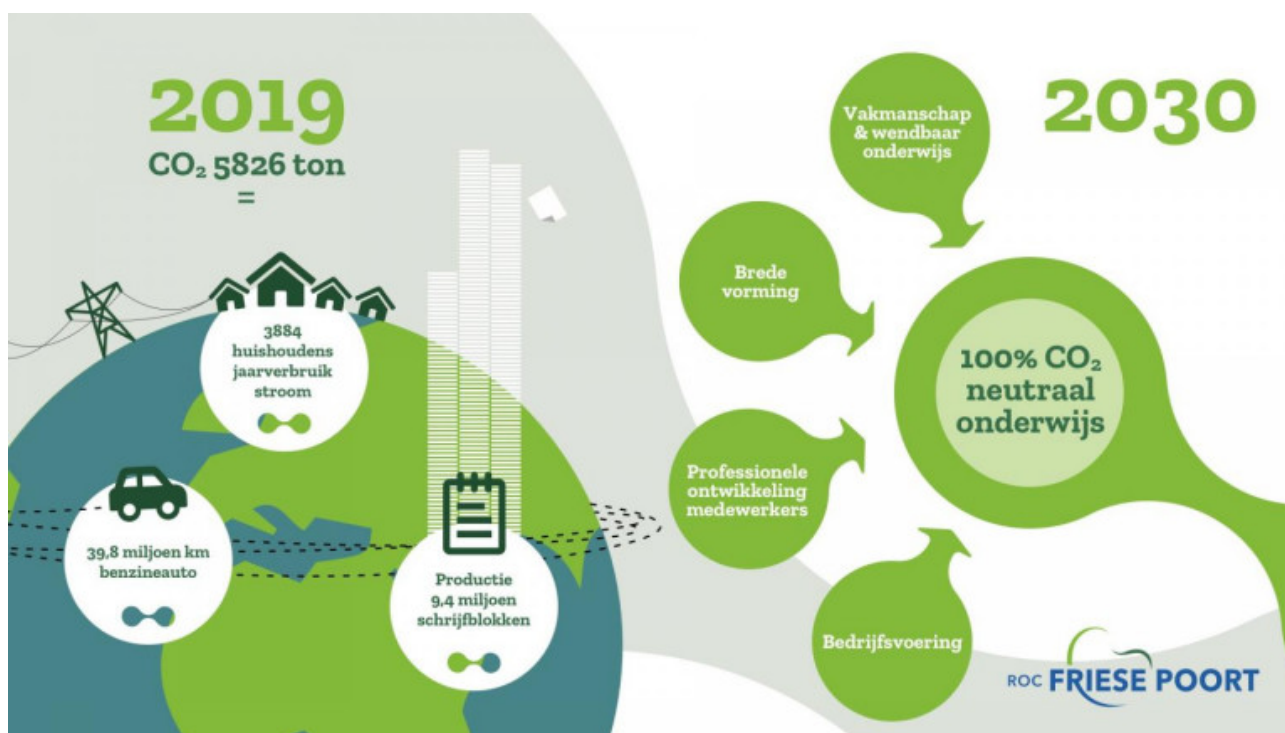
Uitgelicht:

- **Practoraat 'Verschillen waarderen':** Het practoraat *Verschillen waarderen* hebben we, samen met zeven andere instellingen die zijn aangesloten bij de Federatie Christelijk MBO, in het leven geroepen. Wij willen samen onze studenten inspireren om te dromen van en te werken aan een humane, solidaire en duurzame wereld, waarin alle mensen leven met respect, aandacht, inzet en verantwoordelijkheid voor elkaar en de aarde. Doel van het practoraat is om onderwijsprofessionals die te maken krijgen met *wij-zij-denken* bij te staan om jongeren alternatieven te bieden voor polariserend gedachtegoed.

- **Vitaliteitspact:** We hebben ook zorg voor de mensen die werken in onze organisatie. We geven iedereen de mogelijkheid om in elke levensfase keuzes te maken die bij hem of haar passen. Het vitaliteitspact betreft de activiteiten die wij als werkgever ontplooiën om medewerkers te stimuleren tot gezond en productief (langer door) werken en het behouden van plezier in het werk in alle levens- en loopbaanfasen. Het vitaliteitspact bevordert de bewustwording en eigenaarschap van medewerkers voor hun eigen vitaliteit, werkvermogen en employability.

We beogen met het vitaliteitspact de volgende doelstellingen:

- We zijn een aantrekkelijke werkgever voor alle leeftijdsgroepen.
  - We komen tegemoet aan de wens van oudere medewerkers het in de laatste jaren wat rustiger aan te doen gezien de opschuivende pensioenleeftijd.
  - We willen jongere docenten in het onderwijs meer perspectief bieden: door de vrijvallende uren van oudere docenten in te laten vullen door jongere docenten: 'jong voor oud'.
- **Klimaatakkoord:** Een van de grootste opgaves van deze eeuw is de omschakeling naar een duurzame en 100% CO₂-neutrale economie en samenleving. Met ons onderwijs en onze bedrijfsvoering nemen we hiervoor onze verantwoordelijkheid. We leiden goede vakmensen op die een bijdrage leveren aan deze transitie, maar richten ook onze eigen bedrijfsvoering en het onderwijs 100% CO₂-neutraal in. We hebben de ambitie om in 2030 100% CO₂-neutraal te zijn. Dit realiseren we door een duurzame beroepspraktijk, brede vorming van onze studenten, een duurzame bedrijfsvoering en de professionele ontwikkeling van onze medewerkers.

3. Digitale wendbaarheid, weerbaarheid en identiteit

We leven in een steeds verder digitaliserende wereld. Ook bij ROC Friese Poort dragen we zorg voor optimaal functionerende systemen. We zijn ons ervan bewust dat digitalisering geen doel op zich is, en hebben aandacht voor de mensen die de systemen gebruiken. We werken aan digitale wendbaarheid, weerbaarheid en identiteit. Digitale wendbaarheid: we hebben de systemen goed ingericht en de gebruikers kunnen er gemakkelijk mee omgaan. Digitale weerbaarheid: we maken gebruikers bewust van risico's en kansen; we geven praktische handreikingen en begeleiding waarbij enerzijds de

voordelen van het internet volledig kunnen worden benut en anderzijds bescherming wordt geboden tegen digitale dreigingen. Digitale identiteit: We hebben aandacht voor het zingevingsaspect van de digitale wereld: je bent een mens, maar je bent ook een 'digitale' mens.

Uitgelicht:

- **Rocfrieseportal.nl:** Wij zijn een toegankelijke organisatie, niet alleen fysiek, maar ook digitaal. Sinds 2018 kennen we de rocfrieseportal.nl: het startpunt binnen ons applicatielandschap, waar vandaan je overal en waar je maar wilt bij kunt. Dit geldt voor medewerkers en studenten. Op alle plekken is op dezelfde wijze informatie beschikbaar, waarbij we uiteraard zorgvuldig omgaan met privacy. Het is snel en veilig én ziet er goed uit. In 2019 hebben we ook de 'Start schooljaar info' ontsloten via de portal.
- **Practoraat digitale weerbaarheid:** ROC Friese Poort zet stevig in op de digitale normen en waarden van haar studenten. Op 3 december is Renze Tjoelker geïnstalleerd als practor van het practoraat 'Digitale Weerbaarheid'. Dit practoraat focust op onderzoek en innovatie om de digitale weerbaarheid van mensen te vergroten op privé- en professioneel gebied. Hoe zorgen wij voor elkaar in het digitale domein? Wat mag wel en wat mag niet? Dit zijn de vragen waar we met dit practoraat antwoord op willen geven. Het gaat hierbij niet alleen om maatregelen gericht op de technische harde kant van digitalisering. Deze bieden slechts een deel van het antwoord. Het gaat ook om het menselijk online gedrag. Binnen dit practoraat wordt nauw samengewerkt met het practoraat Brede vorming.

2.3 Resultaten 2019

2.3.1. Basis op orde

Onze basis is op orde, we hebben een sterke kwaliteitscultuur en onze waarden zijn verankerd in ons DNA. De erkenningen die we in 2019 hebben gekregen, dat we het goed doen, geven een stimulans om de lat nog hoger te leggen, om nog meer te laten zien voor wie we het doen en waar we in geloven. Erkenning dat we het goed doen hebben we in 2019 op verschillende wijzen gekregen:

Een goede beoordeling van de inspectie

"We hebben gezien dat 'Brede vorming' en 'Leren op locatie' herkenbaar vorm worden gegeven. De manier waarop dit gebeurt, varieert over de locaties en opleidingen. Dit past bij de specifieke context van de opleiding en de besturingsfilosofie van het bestuur. De kwaliteit van de onderzochte opleidingen van ROC Friese Poort is in dit onderzoek voldoende of goed.' Aldus de inspectie in haar definitieve rapport van het vierjaarlijks onderzoek.

Toespraak minister Van Engelshoven

"Friese Poort neemt haar naam letterlijk, als doorgang voor studenten naar een eigen plek in de samenleving. Als je hier aan je opleiding begint ben je op een goede plek, in jouw zoektocht naar het werkende leven dat bij je past." Dit sprak de minister uit bij de opening van het schooljaar tijdens het 25 jarig bestaan van ROC Friese Poort.

Keuzegids

ROC Friese Poort staat hierin op de vierde plaats en stijgt daarmee een plaats. In de landelijke ranking van de grotere ROC's met meer dan 10.000 studenten zijn we het beste ROC van Nederland. We zien dat onze kwaliteit wordt herkend door ouders, (aankomende) studenten en bedrijven. We houden de vinger aan de pols en zien eind 2019 een sterke basis.

Voor een overzicht van de kengetallen van onze basiskwaliteit: zie onze Kengetallen.

Randvoorwaarden passend bij de visie

Het onderwijs wordt steeds meer aangeboden in een omgeving, die past bij onze visie op hybride leren: in de reële beroepscontext. Dit geldt voor ons reguliere onderwijs in de school, waar we de praktijk naar binnen halen, maar ook op locaties daarbuiten. In 2019 werd op ongeveer 40 verschillende locaties onderwijs aangeboden, waarvan de meeste heel dichtbij de praktijk. Op alle locaties zijn randvoorwaarden, zoals toegankelijkheid in het ROC-systeem goed geregeld. Ook leren op afstand heeft hierin een plek.

Wij willen de best gekwalificeerde medewerkers. Daarom investeren we in professionalisering. Een deel van de middelen Kwaliteitsagenda is hiervoor ingezet. Binnen de Friese Poort Academie zijn bijna 1650 scholingstrajecten uitgevoerd. In 2019 heeft het leiderschapstraject veel aandacht gehad.

Ook hebben we aandacht voor aankomende docenten. Als opleidingsschool kunnen studenten van NHL-Stenden bij ons ervaren hoe leuk het is om in verbinding te staan met het werkveld van de mbo-studenten en hun lessen daarop af te stemmen. Er zijn mogelijkheden voor werkplekleren in het eerste, tweede en derde studiejaar. In het laatste jaar kunnen de studenten een LiO-plek (leraar in opleiding) krijgen. Ook zijn er via de opleidingsschool mogelijkheden voor zij-instromers die hun PDG nog moeten halen.

De begeleiding van medewerkers wiens dienstverband eindigt bij ROC Friese Poort en een beroep zullen doen op de WW zal in 2020 versterkt worden. In 2019 zijn de voorbereidingen hiervoor gestart met als doel een professionele begeleiding met inzet van een extern bureau.

Inzet extra middelen

In 2019 is € 1,4 miljoen aan beleidsgelden ingezet voor bijzondere ROC brede projecten, aansluitend bij de visie. Projecten die hier onder meer uit zijn gefinancierd:

- Cybersecurity (practoraat digitale weerbaarheid)
- ICT-innovatieprojecten (zoals FP-design)
- For Real (hybride leren in het winkelcentrum Leeuwarden)
- Vitaliteitsproject

Ook de extra middelen uit de Kwaliteitsagenda, zijn ingezet voor de uitvoering van ons beleid. Speerpunten zijn hierbij wendbaar onderwijs (flexibel onderwijs, inclusief hybride leren), brede vorming, gelijke kansen en kwetsbare jongeren, leven lang ontwikkelen. In 2019 zijn veel projecten in gang gezet in het kader van deze Kwaliteitsagenda ([zie bijlage 1](#)).

2.3.2. Resultaten op de vier beloften

BELOFTE 1 – Wij lopen voorop bij de ontwikkelingen in het werkveld

In al onze opleidingen lopen wij voorop bij ontwikkelingen in het beroepenveld. Wij weten wat binnen ons beroepenveld speelt en kennen de ontwikkelingen daarbinnen.

Het leren in de praktijk en in school zijn steeds meer met elkaar verweven. We merken dat het werkveld hier enthousiast over is, maar zien dat ook terug in metingen, die we uitvoeren middels een BPV-monitor.

Doelstellingen

1. Het bedrijfsleven is tevreden over de kennis van ROC Friese Poort met betrekking tot de ontwikkelingen in het werkveld. Het bedrijfsleven scoort een 3,0 of hoger op een 4-puntschaal.

Het BPV-onderzoek wordt elk jaar in het voorjaar uitgezet bij de organisaties en bedrijven waarmee we samenwerken. Het wordt beoordeeld met een 3.1 op een 4-puntschaal. We zien dat het bedrijfsleven tevreden is over onze kennis over de ontwikkeling van het bedrijfsleven. De verdere ontwikkeling van hybride leren, de gesprekken in de Onderwijsadviesraden en de intensieve contacten in het kader van de stages dragen hieraan bij.

2. Het bedrijfsleven is tevreden over de aansluiting praktijk en theorie. Het bedrijfsleven scoort een 3.0 of hoger (4-puntschaal).

We scoren in 2019 hoger op deze indicator en gaan van 2.9 naar 3.0.

Uitgelicht:

- **Versterken kennisinfrastructuur:** De behoefte aan vakmensen blijft de komende jaren onverminderd groot. Tegelijkertijd veranderen functies onder invloed van technologische ontwikkelingen snel. Zo verschuift de taak van een operator steeds meer richting dataspecialist. ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen, Van Hall Larenstein, Friesland College, het Nordwin College en NHL Stenden hebben de handen ineengeslagen voor het opleiden van de Technical Operators en monteurs. Door het breder delen van kennis en ervaring ontstaat een kennisinfrastructuur die van belang is voor het noordelijke bedrijfsleven. De in 2019 geopende vernieuwde fabriek van Jacobs Douwe Egberts bood een perfecte uitvalsbasis om de kennis te verbreden voor operators en monteurs. Het unieke van dit concept is met name het samen te leren met meerdere bedrijven en onderwijsinstellingen.
- **Keuzedelen en certificering:** De ontwikkeling van keuzedelen in samenwerking met het bedrijfsleven is in 2019 onverminderd doorgegaan. Het keuzedeel 'Droning' is daar een mooi voorbeeld van. Studenten van verschillende opleidingen en vestigingen werken samen met bedrijven aan de ontwikkeling en toepassing van drones. In 2019 is veel aandacht besteed aan de logistiek rondom de keuzedelen. Er zijn geen niet-gekoppelde keuzedelen aangeboden. Naast het ontwikkelen van keuzedelen, maken wij ons sterk voor het (landelijk erkend) certificeren daarvan. Op donderdag 12 december ontvingen verzorgenden van Patyna hun certificaat voor het keuzedeel 'Verplegende en verpleegtechnische vaardigheden'. Dit is de eerste groep die het nieuwe certificeerbare keuzedeel heeft afgerond. De medewerkers kunnen nu breder worden ingezet in het werkveld. Het keuzedeel is geaccrediteerd, dit betekent dat ze het keuzedeel afsluiten met een mbo-certificaat in het diplomaregister van DUO.
- **Beste leerbedrijf van Nederland:** De ultieme bekroning van onze samenwerking met het bedrijfsleven vond plaats op 18 november 2019. Op deze 'Dag van het MBO 2019' werd JC Electronics uit Leek gekozen tot beste leerbedrijf van Nederland. De uitverkiezing heeft JC Electronics onder andere te danken aan de 'unieke manier van samenwerken met collega's uit het onderwijs', aldus de jury. In Leek ontwikkelen studenten kennis, sociale vaardigheden en krijgen zij, in samenwerking met de vestiging van ROC Friese Poort in Drachten, een volledige in-house mbo-scholing. Daarnaast leidt het bedrijf mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt op in haar eigen JC- Academy.

BELOFTE 2 – wij garanderen dat studenten bij ons het beste uit zichzelf kunnen halen

Iedere student volgt een leerroute passend bij zijn of haar talenten en drijfveren. We stimuleren en inspireren de student om het beste uit zichzelf te halen en bieden daarbij intensieve begeleiding en maatwerk. Daarbij geven we studenten meer mee dan wat vanuit beroepsvorming vereist is.

Doelstellingen

1. ROC Friese Poort wordt door studenten en ouder(s)/verzorger(s) ervaren als een 'waardengemeenschap' waar op een aansprekende wijze het gesprek wordt gevoerd over waarden en (beroeps)ethiek.

In 2019 is geen onderzoek onder studenten (JOB-monitor) uitgevoerd. In 2018 was de score 3.8 (doelstelling 4.0) op de vraag: 'Op school gaat het niet alleen over het aanleren van een vak, maar zeker ook over hoe je als mens wilt omgaan met elkaar'. De impact van brede vorming zien wij groeien. Landelijk en regionaal krijgen we veel waardering voor de wijze waarop wij dit thema inbedden in het onderwijs. De verbinding wordt hierbij gelegd met maatschappelijke thema's als duurzaamheid of diversiteit. Ouder(s)/verzorger(s) worden steeds meer betrokken bij de projecten binnen Brede Vorming. In de tweejaarlijkse enquête onder ouders geeft 54% aan dat ze het aspect waardengemeenschap herkennen. Dit ligt onder de doelstelling van 60%. Uit de oudergesprekken die wij jaarlijks voeren met ouders blijkt dat ze hierover tevreden zijn.

2. Studenten zijn tevreden over begeleiding en maatwerk. Studenten scoren een 3,7 of hoger (5-puntschaal).

In de Job-monitor van 2018 was het resultaat een 3,4. De vraag naar meer maatwerk hangt sterk samen met de flexibele inrichting van ons onderwijs. De grote diversiteit aan doelgroepen (zoals jongeren en volwassenen) en de toenemende vraag naar maatwerk maakt dat we hier steeds meer aandacht voor hebben.

3. 75% van de studenten is tevreden over Passend Onderwijs.

In september is een monitor over Passend onderwijs uitgevoerd. Het gaat hierbij om een specifieke, geregistreerde groep studenten, die voor dit onderzoek wordt benaderd. Net als twee jaar geleden is deze doelgroep zeer tevreden over het Passend onderwijs dat wij bieden. Ze waarderen met name de persoonlijke aanpak, gesprekken en hulp bij het plannen en maken van afspraken. Op instellingsniveau is 93% tevreden.

We kiezen voor een brede invulling van Passend onderwijs. Dat wil zeggen dat er in principe voor elke student die extra ondersteuning nodig heeft maatwerk begeleiding geboden wordt. 75% van het budget gaat naar de teams voor de begeleiders Passend onderwijs. De rest gaat naar Bureau Traject Advies en Begeleiding (TAB) voor de specialistische ondersteuning. De verbinding tussen onderwijsteams en de meer specialistische afdelingen van bureau TAB kan nog worden versterkt.

Uitgelicht:

- **Brede vorming - Blikvanger:** De verdere ontvouwing van het proctoraat Brede Vorming krijgt een nieuwe impuls met de ontwikkeling van het instrument 'Blikvanger'. Onderwijsteams brengen hiermee op een gestructureerde manier in kaart op welke wijze brede vorming en 21ste -eeuwse vaardigheden in het onderwijsprogramma aanwezig zijn en wat dit betekent voor studenten. Dit maakt het mogelijk om meer ervaringen te delen.
- **Excellentie:** Uitblinken kun je op verschillende manieren. Dat kan een bijzonder talent zijn, maar ook zelfstandigheid, gedrevenheid, passie, doorzettingsvermogen of creativiteit. 5% van onze studenten neemt deel aan een excellentieprogramma. In het kader van de Kwaliteitsagenda zijn 46 projecten uitgevoerd. Eén van de bijzondere nieuwe ontwikkelingen is Noorderkracht, het eerste gezamenlijke excellentieprogramma van Nederland dat door 5 ROC's (Alfa College, Drenthe College, ROC Friese Poort, Friesland College en Noorderpoort) gezamenlijk wordt uitgevoerd. Het programma ontvangt een eenmalige subsidie van €20.000 van MBO e (Het netwerk van excellentie in het mbo). Studenten hebben hierin de regie en bepalen zelf visie, inhoud en vorm van het programma. In 2019 zijn we de voorbereidingen gestart voor Skills Heroes 2020. We zijn medeorganisator van dit bijzondere evenement rondom excellent vakmanschap.
- **Internationalisering:** Behalve dat er een groeiend aantal studenten daadwerkelijk naar het buitenland gaat (ruim 300) willen we alle studenten in hun opleiding een aantal internationale ervaringen op laten doen. Voorbeeld hiervan is het thema 'World Fashion' van de jaarlijkse Creaparty bij ROC Friese Poort in Leeuwarden. In wedstrijdvorm maken studenten Uiterlijke verzorging de meest bijzondere creaties in kapsels, kleding en visagie. Het thema verwijst naar de internationale dimensie van het vakgebied. Voor het eerst waren er gasten uit Noorwegen en Finland als deelnemer en/of jurylid aanwezig. Tarja Korjus, uit Kouvola (Finland), jarenlang Teammanager van Team Finland tijdens de World Skills, gaf een presentatie over het belang van deelname aan dit soort (internationale) wedstrijden. Student Haarverzorging Esra van der Meer heeft deelgenomen aan de World Skills Finale in Rusland (Kazan). Een teken dat ROC Friese Poort studenten mee kunnen draaien op internationaal niveau.
- **Challenge klas:** De Challenge klas wordt gefinancierd uit het budget Passend Onderwijs. Het is een 'time out voorziening' voor studenten die extra ondersteuning nodig hebben in een setting buiten de opleiding. Binnen de Challenge klas krijgen ze de rust om alles weer even op een rijtje te zetten. Aan de hand van de thema's eigen kracht, zeggenschap, drijfveren en netwerk wordt geprobeerd om de student weer op het goede spoor te krijgen. Door even de druk van de ketel te halen wordt er ruimte gecreëerd om de voorwaarden voor een goed vervolg te ontdekken.

- **Entreeopleiding:** Onze Entreeopleiding in Sneek ontving begin 2019 (als enige in Nederland) het oordeel 'goed' van de onderwijsinspectie. De opleiding blinkt onder andere uit in de begeleiding van studenten en de intakeprocedure. Reden voor de onderwijsinspectie om de opleiding te vragen hierover een presentatie te geven tijdens het congres 'De Staat van het Onderwijs'. Inmiddels is er vanuit het hele land belangstelling voor de werkwijze van onze Entreeopleiding.

BELOFTE 3 - Wij zijn het opleidingsinstituut waar iedereen zich een leven lang kan ontwikkelen.

Jong en oud, werkend en niet werkend, individuen, bedrijven en organisaties: iedereen die zich wil ontwikkelen kan bij ons terecht voor persoonlijke en vakmatige ondersteuning. Het stimuleren van een leven lang ontwikkelen begint bij onze studenten. We bevorderen een bestendige relatie met onze oud-studenten. Ook na het behalen van hun diploma zijn zij welkom bij ons ROC om kennis en vaardigheden te halen én te brengen. Werkgevers vinden bij ons vanzelfsprekend goed opgeleide stagiairs en werknemers en kunnen terecht voor bijscholing op maat. We stimuleren uiteraard, als aantrekkelijke werkgever, ook onze eigen medewerkers om zich actief te blijven ontwikkelen.

Doelstellingen

1. Groei aantal volwassenen (10% per jaar)

Per 1 oktober 2019 studeren 3.230 bekostigde volwassenstudenten (23+) bij ROC Friese Poort. Sinds 2016 is er sprake van een groei van gemiddeld 12% per jaar. De groei komt volledig voor rekening van BBL studenten. Ook het niet bekostigde cursorisch onderwijs groeide met ruim 8% per jaar naar 2.602 cursisten.

2. Medewerkers zijn tevreden over hun ontwikkelingsmogelijkheden (7,5 op een 10-puntschaal)

In het medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) van oktober 2018 was de score 6.6. Nader onderzoek leert dat medewerkers tevreden zijn over hun ontwikkelingsmogelijkheden, maar dat men minder tevreden is over de financiële doorontwikkeling en het salarisperspectief in het onderwijs. Vanuit HRM is gewerkt aan de ontwikkeling van een herkenbare en toegankelijke advisering bij loopbaanvragen van medewerkers.

Uitgelicht:

- **Scholing werkloze werkzoekenden:** De krapte in de installatietechniek is hoog. Vijf gerenommeerde Friese installatiebedrijven slaan de handen ineen om hun toekomstige werknemers in samenwerking met ROC Friese Poort en OTIB zelf op te leiden. Het gaat om een spoedcursus techniek mét baangarantie voor werkloze werkzoekenden. De eerste zes cursisten zijn in november begonnen. 'Voor mij is dit een droom die werkelijkheid wordt,' zegt een van de cursisten.
- **Topopleidingen volwassenenonderwijs in Keuzegids mbo:** ROC Friese Poort staat op plaats 4 van de Keuzegids Mbo 2020. Twaalf opleidingen van ROC Friese Poort krijgen het predicaat 'Topopleiding 2020' in de keuzegids. Dit is een verdubbeling ten opzichte van de Keuzegids 2019. Het gaat om opleidingen in de vakgebieden office en administratie, financiën, hout en meubilerij en publieke veiligheid. Deze opleidingen kregen een beoordeling van 75 punten of hoger.

- **Professionalisering eigen medewerkers:** De Friese Poort Academie heeft in 2019 bijna 1600 medewerkers geschoold. Dit is iets minder dan vorig jaar, toen er vooral veel is geschoold in het (nieuwe) Office 365 pakket. Er is een breed aanbod trainingen Brede Vorming. De vraag naar trainingen op het gebied van didactiek is toegenomen, met name gericht op het motiveren van studenten, differentiëren en de coachende rol van de docent. Nieuw in het aanbod is Cambridge Engels. Deze lesmethode werd al toegepast in het onderwijs aan studenten. Er is nu ook een aanbod voor eigen medewerkers ontwikkeld.

Binnen het leiderschapstraject werken we met alle leidinggevendenden aan een type leiderschap dat aansluit bij de moderne tijd en de visie van ons ROC: wendbaar en waardevol. Leiderschap dat is gericht op het meebewegen met de veranderingen in het werkveld en het inspelen op de behoefte aan zin- en betekenisgeving. Ook de Raad van Toezicht heeft professionalisering hoog in het vaandel. Naast de gebruikelijke studiedagen is een aspirant lid benoemd. Deze aspirant toezichthouder heeft in 2019 bij de business Universiteit Nyenrode de scholing Government en Corporate Governance gevolgd en is per 1 januari 2020 als RvT-lid benoemd.

BELOFTE 4 – We verbinden ons aan de regio.

Wij hebben een sterke maatschappelijke verantwoordelijkheid in de regio. Wij geven daar uitvoering aan door talentvolle mensen af te leveren op de arbeidsmarkt, maar ook door te participeren in maatschappelijke activiteiten. Alle studenten leren binnen hun opleiding een betekenisvolle bijdrage te leveren aan de maatschappij. Onze medewerkers maken zich, samen met onze samenwerkingspartners, sterk voor het binden van onze studenten aan de regio.

Doelstellingen

De spontane naamsbekendheid ligt op 75%. De waardering binnen de regio voor ROC Friese Poort >8

De naamsbekendheid en de waardering worden eens in de twee jaar gemeten onder VO-scholieren (incl. benchmark). Om de naamsbekendheid te vergroten heeft ROC Friese Poort een actief persbeleid gericht op lokaal en regionaal nieuws. Het gaat hierbij om initiatieven passend bij onze ambitie. Tevens voert ROC Friese Poort een actief social media beleid gericht op deze doelgroep. Verwacht wordt dat dit een positieve invloed heeft op de naamsbekendheid en de waardering.

Uitgelicht:

- **Regiodeal Maritieme Campus:** Met behulp van middelen vanuit de Regiodeal Noordelijk Flevoland wordt samen met het Rijk, de Provincie, gemeente Urk, bedrijven en andere onderwijsinstellingen een impuls gegeven aan het maritiem cluster op Urk. In het kader van deze Regiodeal zijn plannen gemaakt om de Maritieme Campus uit te breiden en te versterken. Deze plannen richten zich op faciliteiten van een Maritieme Campus (nieuwe trainingslocatie en outillage van de campus), het bevorderen van instroom in de Maritieme opleidingen, de ontwikkeling van maritiem technische opleidingen en Associate Degree's en innovatie in het onderwijs op een Maritieme campus waarmee het nautisch onderwijs kan innoveren en groeien.
- **Regiodeal Noordoost Friesland:** Bouwcampus Noord-Nederland is een succes dat voortkomt uit de Regiodeal Noordoost Friesland, het plan om de economie van Noordoost Friesland te versterken. De bouwcampus is opgericht door Bouwgroep Dijkstra Draisma en gevestigd in Dokkum. In samenwerking met het onderwijs is binnen de bouwcampus een onafhankelijke en innovatieve proeftuin ontstaan, waar studenten uit mbo, hbo en wo samen aan de slag gaan om hun vak in de praktijk te ervaren. Deelnemende scholen zijn ROC Friese Poort, Friesland College, Nordwin College en NHL Stenden. De bouwcampus richt zich op het ontwikkelen van nieuwe producten en diensten op het gebied van industrieel- en gasloos bouwen.

- **Vikingschip:** Samenwerking in de regio kreeg in 2019 op bijzondere wijze vorm door de bouw van een Vikingschip voor het Fries Museum. De Leeuwarder Courant besteedde hier uitgebreid aandacht aan. 'Op een werf in Sneek verrijst een nagelnieuw Vikingschip, vijftien meter lang. Het is de blikvanger van de expositie 'Wij vikingen!' in het Fries Museum. Ouderwets vakmanschap en artistieke vernieuwing gaan hand in hand bij de bouw van een replica van een authentiek Vikingschip, op de werf van ROC Friese Poort in Sneek. Eikenhout wordt kromgetrokken en met koperen nagels vastgezet. Studenten van de opleidingen Scheeps- en interieurbouw en Watersportindustrie krijgen zo een inkijkje in de manier waarop duizend jaar geleden schepen werden gebouwd.'

3 Financiën en continuïteit

3.1 Financiën

Solvabiliteit, rentabiliteit, liquiditeit

Onze organisatie is financieel gezond. De solvabiliteit over 2019 bedraagt 69,7% en ligt daarmee ruim boven de ondergrens van 30% die door het ministerie wordt gehanteerd. Een groot deel van ons eigen vermogen wordt gebruikt voor de financiering van huisvesting. Door de hoge solvabiliteit is er ruimte om de komende jaren te investeren in duurzame gebouwen en moderne onderwijsfaciliteiten.

De rentabiliteit ligt als gevolg van geplande extra bestedingen op diverse beleidsterreinen een aantal jaren onder nul. We hebben met name geïnvesteerd in de kwaliteit van het onderwijs en in onderwijsinnovatie. In 2019 is er sprake van een incidentele last van 4,1 mln. als gevolg van het vormen van een voorziening duurzame inzetbaarheid. Het negatieve resultaat over 2019 wordt gefinancierd uit het eigen vermogen, waardoor de solvabiliteit daalt van 71,1% naar 69,7%.

Ultimo 2019 bedraagt de liquiditeit 1,2 (het ministerie hanteert hier een grens van > 0,5). Ondanks de extra beleidsuitgaven van de afgelopen jaren zijn onze liquide middelen op peil gebleven. Dit is vooral het gevolg van een lager niveau aan investeringen.

Ratio	Realisatie 2019	Realisatie 2018	Realisatie 2017
Solvabiliteit	69,7%	71,1%	71,6%
Liquiditeit	1,2	1,1	1,1
Rentabiliteit	-5,6%	-3,2%	-3,5%

Financiële resultaten 2019

In 2019 is er een sterke groei geweest van het aantal medewerkers dat gebruik maakt van het in de CAO geregelde seniorenverlof. Tevens zijn we gestart met een eigen generatie-regeling waarbij medewerkers van 63 jaar, twee jaar lang 50% van hun dienstverband gaan werken en vervolgens 2 jaar eerder met pensioen gaan. Voor beide regelingen is een schatting gemaakt van de uitgaven voor de komende jaren waarbij ook rekening is gehouden met toekomstige deelnemers. In totaal bedraagt de dotatie aan de voorziening duurzame inzetbaarheid 4,7 mln. waarvan 4,1 mln. incidenteel is.

In 2019 is extra onderwijzend personeel ingezet als gevolg van de groei van het aantal studenten in het schooljaar 2018-2019. De extra bekostiging hiervoor volgt past in 2020 (T-2 effect). Hierdoor is in 2019 2,1 mln. extra besteed aan personeelskosten waar geen baten vanuit het OCW tegenover staan.

Afgelopen jaar is een aantal specifieke beleidsprojecten uitgevoerd die zijn gefinancierd uit onze reserves (1,4 mln.). De belangrijkste projecten zijn: blended learning, opleiding zij-instromers, het opzetten van het proctoraat Digitale weerbaarheid en initiatieven op het gebied van duurzaamheid.

ROC Friese Poort heeft te maken gehad met niet voorziene huisvestingsuitgaven als gevolg van scheuren in de vloeren van onze vestiging in Sneek (0,6 mln.).

Indien we de bijzondere posten buiten beschouwing laten is er sprake van een regulier resultaat van 1,0 mln. positief.

Exploitatie (* € 1 miljoen)	Realisatie 2019	Begroting 2019	Vershil
Rijksbijdragen lumpsum	96,1	96,6	-0,5
Rijksbijdragen additioneel	20,7	18,0	2,7
Werk voor derden / overig	11,7	10,7	1,0
Totaal baten	128,5	125,3	3,2
Personeel	106,9	100,3	6,6
Afschrijvingen	8,5	8,2	0,3
Huisvesting	6,8	6,0	0,8
Overig	13,5	13,4	0,1
Totaal lasten	135,7	128,0	7,7
Financiële baten en lasten	0,0	0,0	-0,0
Resultaat bedrijfsvoering	-7,2	-2,7	-4,5
Belastingen	0,0	0,0	0,0
Netto resultaat	-7,2	-2,7	-4,5

Toelichting op de exploitatieposten realisatie versus begroting

De baten zijn 3,2 mln. hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door 2,7 mln. hogere additionele rijksbijdragen. Het grootste deel hiervan betreft middelen die zijn ontvangen voor het bestuursakkoord 2015-2018 maar pas in 2019 zijn aangewend.

De lasten liggen 6,6 mln. hoger dan begroot bij personeel, vooral als gevolg van de dotatie personele voorzieningen. Dit betreft de verhoging van de voorziening duurzame inzetbaarheid en een stijging van de instroom WGA. Dit laatste is het gevolg van het beleid om slapende dienstverbanden te beperken.

De afschrijvingen zijn hoger dan begroot als gevolg van versnelde afschrijvingen voor gebouwen die gepland zijn om de komende jaren gesloopt te worden. In 2019 zijn we overgegaan op de componentenmethode m.b.t. tot de boekhoudkundige verwerking van de kosten van groot onderhoud, wat heeft geleid tot extra afschrijvingslasten (desinvesteringen).

De huisvestingslasten zijn hoger uitgevallen door incidentele uitgaven m.b.t. de reparatie van vloeren van de vestiging Sneek en extra huurlasten voor tijdelijke onderwijsaccommodatie.

Kasstroom 2019

Ondanks het negatieve resultaat van 7,2 mln. is er slechts een beperkte afname van de liquide middelen in 2019. Het grootste deel van het verlies is gerelateerd aan de dotatie voor de voorziening duurzame inzetbaarheid, WGA en wachtgeld. Deze voorzieningen zijn bedoeld voor toekomstige uitgaven en hebben geen effect op de liquide middelen van 2019. In 2019 waren er geen grote huisvestingsinvesteringen waardoor de afschrijvingen ruim boven de investeringen lagen, wat een positief effect heeft op de liquiditeitspositie. De mutatie werkkapitaal betreft met name uitgaven voor projecten in 2019 die gerelateerd zijn aan het Bestuursakkoord 2015-2018. Deze middelen waren al voor 2019 ontvangen en hebben daardoor een negatief effect op omvang van de liquide middelen.

Ultimo 2019 staat € 27,6 mln. (2018: € 28,3 mln.) op diverse (spaar)rekeningen van de Rabobank en de ABN AMRO. Door deze spreiding is voorkomen dat negatieve rente betaald moest worden in 2019. In 2019 zijn geen nieuwe leningen aangegaan.

Kasstroom	Realisatie 2019	Realisatie 2018
Resultaat	-7,2	-3,9
Afschrijvingen	8,4	8,3
Mutatie voorzieningen	5,2	0,5
Mutatie werkkapitaal	-3,2	-0,2
Interest en belastingen	0,1	-0,1
Operationele cashflow	3,3	4,6
Investeringen	-3,9	-3,6
Financiering	-0,1	-0,1
Mutatie liquide middelen	-0,7	0,9

3.2 Continuïteitsparagraaf

In de continuïteitsparagraaf kijken we vijf jaar vooruit naar ontwikkelingen op belangrijke punten van beleid en organisatie en de gevolgen daarvan voor de financiële exploitatie en balanspositie.

Meerjarenraming

Om onze ambities – zoals verwoord in ons visiedocument van 2017 – waar te kunnen maken hebben we onze beleidsreserves aangesproken. Dit zien we terug in de negatieve resultaten over 2018 en 2019. De komende jaren worden deze incidentele uitgaven teruggebracht naar nihil en werken we weer met een sluitende begroting.

Hoewel we de komende jaren te maken zullen krijgen met een lagere instroom van studenten als gevolg van de demografische krimp, is er tot 2019 nog sprake van groei. Vanaf 2021 zet naar verwachting een lichte daling in van het aantal jonge studenten, die mogelijk kan worden gedempt door een stabilisatie van het aantal volwassen studenten. Gemiddeld genomen gaan we uit van een krimp van 15% tussen 2019 en 2029. Om deze ontwikkeling goed te beheersen maken we gebruik van een strategisch personeelsplan en strategisch huisvestingsplan. Met behulp van deze twee instrumenten en onze planning en control cyclus zijn we in staat om jaarlijks onze personele en materiële lasten in lijn te brengen met de rijksbijdragen.

De toelichting op het negatieve resultaat van 2019 is beschreven in hoofdstuk 3. Vanaf 2020 hanteren we als begrotingsuitgangspunt de nullijn met uitzondering voor voorfinanciering in geval van studentengroei (0,7 mln. in 2020 en nihil in de jaren erna).

Exploitatie (* € 1 miljoen)	Realisatie	Realisatie	Begroting	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Rijksbijdragen lumpsum	94,6	96,1	99,0	99,7	97,5	95,9	94,6
Rijksbijdragen additioneel	17,4	20,7	16,9	17,0	16,6	16,4	16,1
Werk voor derden / overig	11,5	11,7	11,0	11,0	10,1	9,9	9,7
Totaal baten	123,5	128,5	126,8	127,7	124,2	122,2	120,4
Personeel	99,3	106,9	99,6	99,5	96,3	94,1	91,8
Afschrijvingen	8,5	8,5	8,3	8,4	8,4	8,5	9,0
Huisvesting	5,9	6,8	6,1	6,3	6,3	6,5	6,5
Overig	13,7	13,5	13,5	13,5	13,2	13,1	13,1
Totaal lasten	127,4	135,7	127,5	127,7	124,2	122,2	120,4
Financiële baten en lasten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultaat voor belasting	-3,9	-7,2	-0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Belastingen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto resultaat	-3,9	-7,2	-0,7	0,0	0,0	0,0	0,0

Ontwikkeling studentenaantallen

Het aantal studenten is in het schooljaar 2019-2020 gegroeid met 400 studenten, een stijging van 3%. Het grootste deel van de stijging betreft BBL, volwassen studenten (23+) in speciale trajecten Zorg & Welzijn via Bedrijfsopleidingen. Ook zien we een hogere instroom van volwassen studenten in onze reguliere BBL-opleidingen. Het aandeel van volwassenenonderwijs is daarmee gestegen tot bijna 20% van onze studentenpopulatie. Voor schooljaar 2020-2021 verwachten een lichte afname van het aantal studenten, als gevolg van de demografische ontwikkelingen. We voorzien een krimp van 1%-2% per jaar, voornamelijk in de BOL-opleidingen. Voor het volwassenenonderwijs verwachten we een stabiele instroom, mede afhankelijk van de economische groei en maatregelen vanuit de politiek m.b.t. leven lang ontwikkelen.

Studentenaantal per 1/10	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	Prognose 2024
BOL	10.521	10.545	10.280	10.100	9.950	9.750	9.600
BBL	3.917	4.344	4.320	4.300	4.250	4.200	4.150
Totaal	14.438	14.889	14.600	14.400	14.200	13.950	13.750

Formatieontwikkeling

De komende jaren zal de beschikbare formatie ten opzichte van 2019 dalen, als gevolg van lagere instroom. De afname van het aantal medewerkers is te realiseren door natuurlijk verloop, gezien de geplande uitstroom hoger is dan de afbouw die nodig is als gevolg van de krimp. Dit komt mede doordat een relatief groot deel (20%) van onze medewerkers 57 jaar of ouder is en we met de generatieregeling medewerkers faciliteren om minder te werken om zo langer inzetbaar te blijven voor de organisatie.

Ons strategisch personeelsplan geeft inzicht in de samenstelling en grootte van onderwijsteams en de verwachte formatie per domein. Het plan beschrijft hoe we op de lange termijn over voldoende en goed gekwalificeerde medewerkers kunnen beschikken, rekening houdend met de ontwikkelingen binnen de domeinen. In het plan wordt rekening gehouden met

veranderende wet- en regelgeving, mobiliteit en het vormgeven van Opleiden in de School.

Personele bezetting in fte	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Begroting 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	Prognose 2024
Bestuur & directie	9	9	9	9	9	9	9
Onderwijzend personeel	873	864	830	833	813	799	783
Ondersteunend personeel	370	368	367	363	347	337	327
Totaal personeel	1.252	1.241	1.206	1.205	1.169	1.145	1.119
Percentage onderwijzend personeel	69,7%	69,6%	68,8%	69,1%	69,3%	69,5%	69,8%

Soort dienstverband							
Onbepaalde tijd (vast)	1.027	1.040	1.042	1.030	1.035	1.010	990
Bepaalde tijd (tijdelijk)	194	181	149	151	110	112	105
Declaranten	31	20	15	24	24	23	24
Totaal personeel	1.252	1.241	1.206	1.205	1.169	1.145	1.119
Vast (%)	82%	84%	86%	85%	89%	88%	88%
Tijdelijk (%)	18%	16%	14%	15%	11%	12%	12%

Ontwikkeling huisvesting

Voor de huisvesting van het onderwijs is het Masterplan 2018-2023 vastgesteld. Dit is recentelijk geactualiseerd als gevolg van de prijsstijgingen in de markt en een bijgestelde prognose voor studentenaantallen. Flexibilisering en duurzaamheid zijn de belangrijkste thema's in het bijgestelde strategisch huisvestingsplan.

Het overgrote deel van de huisvesting is ons eigendom en daarmee minder flexibel. Steeds meer gaan we onderwijsruimte huren, dichtbij het toekomstige werkveld. Dit geeft de mogelijkheid om te anticiperen op ontwikkelingen in studentenaantallen en onderwijsvormen.

Het is onze ambitie om in 2030 een 100% CO2-neutrale organisatie te zijn. Voor de schoolgebouwen sturen we in eerste instantie op maximaal reduceren en vervolgens op compenseren. Dit doen we door op logische momenten, bij vervanging van gebouwen of onderhoud, de meest duurzame keuze te maken. De belangrijkste voorgenomen investeringen betreffen:

- de inrichting van een projectruimte Techniek in Drachten in 2020, investering van € 1 mln.
- inrichting en verhuizing Cambuurstadion (Leeuwarden) in 2022, investering geraamd op € 3,5 mln.
- sloop van een deel van het oude schoolgebouw in Leeuwarden in 2023 en vernieuwing van de installaties, investering geraamd op € 2,5 mln.
- vervanging van het schoolgebouw D Drachten (les en praktijkruimte) in 2023, investering geraamd op € 15 mln.

Voor alle plannen is een financiële doorrekening op lange termijn gemaakt. De effecten hiervan zijn opgenomen in de meerjarenraming.

Solvabiliteit en liquiditeit

De solvabiliteit zal in 2020 dalen als gevolg van het voornemen om een lening op te nemen van 10 miljoen middels schatkistbankieren. De lening is voornamelijk bestemd voor de financiering van het strategisch huisvestingsplan. De solvabiliteit blijft daarna op een verantwoord niveau (>63%), ruim boven het gemiddelde van de sector en dicht bij de gewenste range van 30%-60% (onderwijsinspectie). De liquiditeit neemt eerst toe door de opgenomen lening en daalt vervolgens weer als gevolg van de geplande nieuwbouw van gebouw D Drachten.

Voor een toelichting op de belangrijke ontwikkelingen rond contractactiviteiten waaronder de splitsing tussen publieke en private middelen verwijzen wij naar hoofdstuk 4. van het Kwantitatief verslag (helderheid in bekostiging).

Bedragen * € 1 miljoen Per 31-12	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	Prognose 2024
Debet							
Vaste activa	87,9	83,7	82,9	80,7	81,3	90,4	93,3
Liquide middelen	28,3	27,6	39,0	34,2	38,0	27,3	21,8
Vorderingen + Voorraden	3,5	4,2	3,9	9,5	3,8	3,8	4,8
Totaal debet	119,7	115,5	125,8	124,4	123,1	121,5	119,9
Credit							
Eigen vermogen	85,1	80,5	79,8	79,8	79,8	79,8	79,8
Voorzieningen	5,0	7,7	8,2	8,0	7,8	7,6	7,4
Langlopende schulden	0,8	0,2	10,2	9,1	8,1	7,1	6,1
Kortlopende schulden	28,8	27,1	27,6	27,5	27,4	27,0	26,6
Totaal credit	119,7	115,5	125,8	124,4	123,1	121,5	119,9
Kengetallen							
Solvabiliteit 1	71,1%	69,7%	63,4%	64,2%	64,8%	65,7%	66,6%
Liquiditeit	1,1	1,2	1,6	1,6	1,5	1,2	1,0
Rentabiliteit	-3,2%	-5,6%	-0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Treasurybeleid

Ons Treasurystatuut voldoet aan de 'Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 voor onderwijs en onderzoek'. Ons beleid is gericht op het waarborgen van de financiële continuïteit, het minimaliseren van de rentekosten en optimaliseren van de rentebaten. In 2019 zijn in het kader van continuïteit de (tijdelijk) overtollige middelen bij twee financiële instellingen gestald. In 2019 zijn geen nieuwe leningen en/of derivaten afgesloten.

Er wordt jaarlijks een kasstroomprognose opgesteld voor meerdere jaren. Gedurende het jaar wordt deze prognose periodiek beoordeeld en geactualiseerd. Op lange termijn verwachten we additionele investeringen als gevolg van onze duurzaamheidsdoelstelling en onze digitaliseringsagenda. Om voldoende liquide middelen te hebben en gezien de gunstige markttrentre van dit moment zijn we voornemens om in 2020 een lening af te sluiten middels schatkistbankieren.

ROC Friese Poort loopt geen risico's die een impact van beduidende omvang kunnen hebben met betrekking tot prijs-, krediet-, liquiditeits- en kasstroomrisico's.

Interne beheersingssysteem en compliance

We kennen een planning & control cyclus voor het bewaken van onze doelstellingen en de bedrijfsvoering. Externe controle vindt plaats door de Onderwijsinspectie en door een externe accountant. Intern sturen we aan de hand van de jaarlijkse kaderbrief en de in 2017 ingevoerde prestatiekaart met de belangrijkste prestatie-indicatoren. In een 4-maandelijkse monitoringcyclus wordt de voortgang gevolgd en wordt eventueel bijgestuurd. Hiernaast kennen we een interne audit-systematiek om de kwaliteit van het onderwijs te borgen.

De beheersing van de bedrijfsvoering is ook geborgd in de 4-maandelijkse monitoringcyclus. Daarnaast is maandelijks financiële informatie beschikbaar. Afgelopen jaar zijn we gestart met een internal auditor voor de bedrijfsvoering. Onze internal auditor beoordeelt op basis van een beschrijving van de belangrijkste risico's welke beheersmaatregelen

nodig zijn om de risico's te beheersen. Door het uitvoeren van internal audits toetsen we of de afgesproken beheersmaatregelen goed functioneren en welke mogelijkheden er zijn om processen te verbeteren.

Voor huisvestingprojecten wordt gewerkt met scenarioanalyses.

Raad van Toezicht

De Auditcommissie heeft in 2019 de kaderbrief 2020, de meerjarenbegroting 2019 - 2023 en de jaarrekeningen 2018 van ROC Friese Poort en Bedrijfsopleidingen en de managementletter 2018 besproken ter voorbereiding op de bespreking in de Raad van Toezicht. Naast bespreking van deze reguliere documenten is gesproken over de gewijzigde inrichting van de financiële functie binnen ROC Friese Poort en over de updates van het reglement Raad van Toezicht en het bestuursreglement.

Horizontaal Toezicht

We hebben een convenant met de Belastingdienst, waarbij op basis van begrip, transparantie en vertrouwen wordt samengewerkt. Naast het regulier jaarlijkse overleg is met de Belastingdienst tevens overleg geweest over een aanpassing in de kostprijsberekening van de Bedrijfsopleidingen BV en over de uitkering jubilea bij een onderbroken dienstverband binnen de onderwijssector. In 2019 heeft scholing van eigen medewerkers plaatsgevonden om het fiscale bewustzijn in de organisatie op peil te houden.

Per 1 januari 2016 is de vennootschapsbelasting van toepassing voor het onderwijs. De stichting ROC Friese Poort voldoet aan de voorwaarden voor vrijstelling. Dit geldt niet voor ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen BV, die als zodanige rechtspersoon vpb-plichtig is.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

Tijdens het opstellen van de begroting en de jaarverslaglegging worden de risico's voor ROC Friese Poort beoordeeld. Voor een deel van de operationele en financiële risico's wordt een financiële buffer (algemene reserve) aangehouden. Deze is beschreven in de jaarrekening en heeft geleid tot een benodigde risicobuffer van € 5,8 mln. ultimo 2019. De belangrijkste risico's van dit moment met de huidige stand van zaken (beheersmaatregelen) zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Onderwerp	Risico	Beheersmaatregelen
1. Terugloop aantal studenten na 2020	Niet snel kunnen anticiperen op de terugval in opbrengsten, waardoor het financiële resultaat en de bedrijfsvoering onder druk komen te staan.	In de formatieplanning wordt rekening gehouden met natuurlijke uitstroom en tijdelijke contracten. In strategisch huisvestingsplan wordt gestuurd op het inbouwen van flexibiliteit door niet langer 100% in eigendom te hebben maar 10-15% van de ruimte te huren.
2. Vast versus flexibele formatie (F)	Aantrekken voldoende kwalitatief personeel in krappe arbeidsmarkt Tijdelijke middelen (Bestuursakkoord en inzet beleidsreserves) leiden tot formatie-groei, terwijl de Wet Werk en Zekerheid tijdelijke contracten van max. twee jaar toestaat.	Strategische personeelsplanning krijgt een meer kwalitatieve invulling, waarbij toekomstige personeelsbehoefte, natuurlijk verloop en nieuwe instroom een plek krijgen. Huidige beleid continueren (bij goed functioneren na één jaar vast dienstverband), tenzij het geen structurele formatie betreft. Werving docenten Techniek. Aantrekken zij-instromers en faciliteren van het behalen van hun PDG.
3. Doelen kwaliteits-agenda behalen (F)	Niet realiseren van resultaat afhankelijke subsidies	Belangrijkste prestatie indicatoren opnemen in monitoring via de prestatiekaart. Procesmanagers per vestiging die centraal gecoördineerd worden.

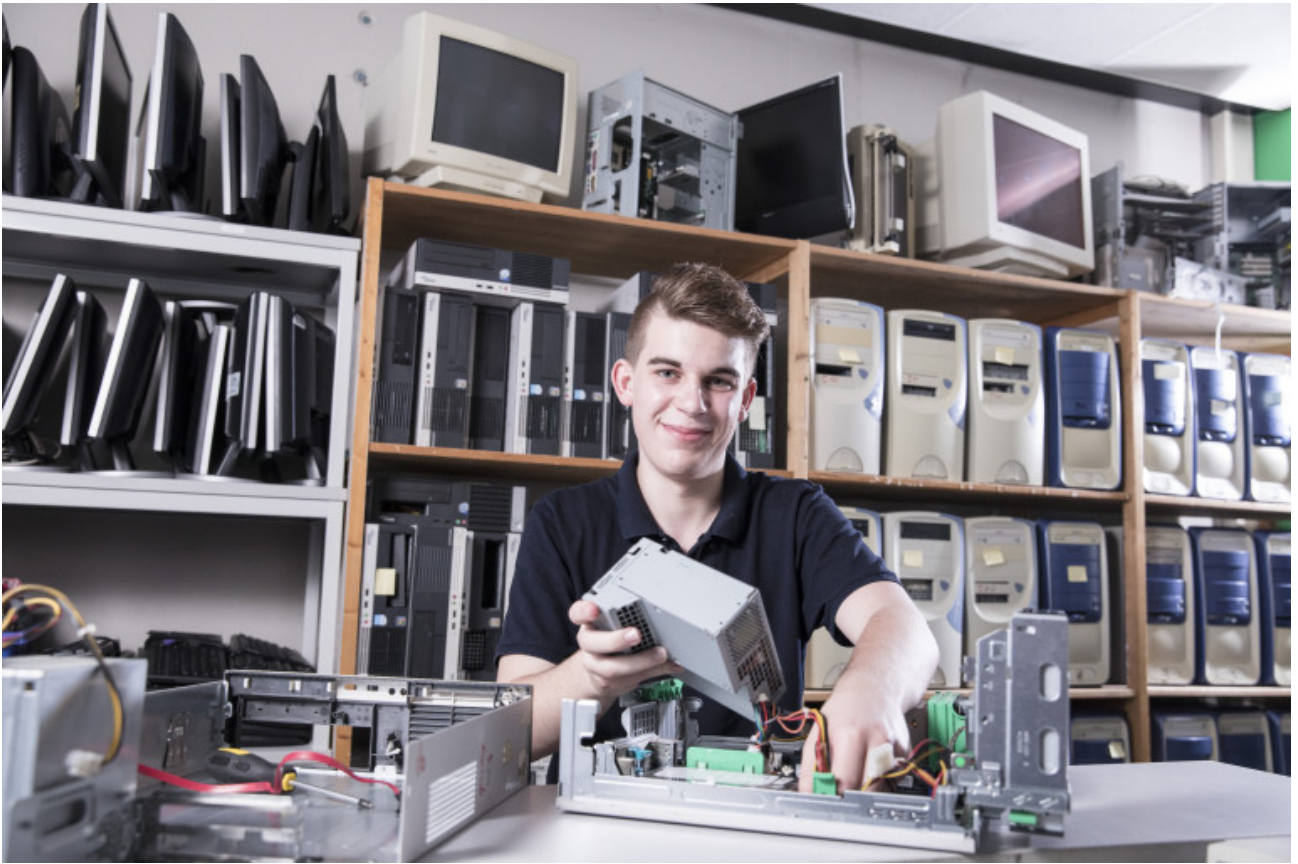
Onderwerp	Risico	Beheersmaatregelen
4. Uitvoering strategisch beleid (S)	Niet realiseren van de beloftes door het verzanden in de dagelijkse gang van zaken	Aanstellen programmamanagers voor de belangrijkste thema's. Borgen van de beloftes in de kwaliteitsagenda. Monitoring middels de prestatiekaart.
5. Kwaliteit en veiligheid ICT (O+R)	ICT-infrastructuur en ICT-systemen steeds meer van strategisch belang. Gevolgen van uitval of hacken kunnen groot zijn.	Beleid gericht op standaard applicaties in plaats van zelf ontwikkeld. Inrichting van de afdeling informatiemanagement. Periodiek testen van onze uitval procedures door derde partijen.

Legenda: S = strategische risico's (doelen halen); F = financiële risico's (derven vermogen) O = operationele risico's (beheersingsprocessen) N = nalevingrisico's (wetten en regels) R = reputatierisico's (imago)

Impact Covid-19 virus

Als gevolg van Covid-19 virus is er sprake van meer onzekerheid met betrekking tot verwachte resultaten en liquiditeit. Echter gezien de stabiele ontvangsten die ROC Friese Poort van de overheid krijgt is het niet aannemelijk dat de crisis leidt tot materiële gevolgen voor de liquiditeit of solvabiliteit. Wel zal het resultaat op contractonderwijs voor volwassen lager uitvallen. Voor het boekjaar 2020 is het verwachte effect van Covid-19 op ons resultaat tussen de 0,5 en 1,0 mln. euro negatief.

Voor de langere termijn hangt het eventuele financiële effect af van de instroom van onze studenten. Voor de reguliere BOL en BBL studenten die instromen vanuit het voortgezet onderwijs verwachten wij geen significant effect. Voor de volwassen BBL trajecten kunnen er wel gevolgen zijn indien de verwachte economische recessie ook na 2020 zal aanhouden. Wij hebben de mogelijke effecten van het Covid-19 virus op onze financiële positie bekeken. Gezien de huidige ontwikkelingen en de solide vermogens- en liquiditeitspositie is de continuïteit van ROC Friese Poort gewaarborgd. Op grond hiervan is de jaarrekening opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

4 Toezicht en medezeggenschap

4.1 Bericht van de Raad van Toezicht

Het jaar 2019 stond voor ons in het teken van het samen met het College van Bestuur verder bouwen aan kwalitatief goed onderwijs, waarbij vakmanschap en brede vorming de uitgangspunten zijn. We ontvingen in februari het rapport van de Onderwijsinspectie die ons met een 'goed' beoordeelde. *'Het bestuur van ROC Friese Poort neemt zijn verantwoordelijkheid serieus om goed onderwijs aan te bieden'*, zo luidde het oordeel van de Onderwijsinspectie. Vanuit dit mooie fundament hebben we in 2019 onder meer ingezet op onderwijsinnovatie, de verbinding met het werkveld en de maatschappelijk rol die we in de regio pakken. Daarnaast is het studentenaantal wederom fors gestegen en stonden we in de top vijf van de Keuzegids Mbo. We stegen daarmee 12 plaatsen in de ranglijst en scoorden het hoogst in Friesland en Flevoland, alsmede landelijk bij de grotere ROC's met meer dan 10.000 studenten. We hebben een hoge studenttevredenheid, goede studieprestaties: het aantal uitvallers is lager en het aantal studenten dat een diploma haalt hoger dan het landelijk gemiddelde. Wederom prachtige resultaten waar we trots op zijn.

Vergaderingen en evaluatie

Wij hebben de taken onderverdeeld in drie commissies, die onderwerpen voorbereiden voor de behandeling in de voltallige raad: de Auditcommissie, de Commissie Onderwijs, Cultuur en Identiteit en de Remuneratie- en Benoemingscommissie. In het verslagjaar kwamen we vijf keer bijeen in een reguliere vergadering met het CvB. Daarnaast werd in eigen kring een evaluatievergadering gehouden. Middels drie strategische rapportages, waarmee het CvB aan de RvT verantwoording aflegt, houden we toezicht op de doelen van de organisatie, evenals op het doelmatig besteden van de middelen. We hebben goedkeuring gegeven aan het jaarverslag en de jaarrekening 2018, het jaarplan 2020 en de (meerjaren)begroting 2020 t/m 2022. Daarnaast kwamen in de reguliere vergaderingen o.a. de volgende zaken aan de orde:

- Wijziging Reglement Raad van Toezicht en Bestuursreglement n.a.v. o.a. wijziging Code Goed Bestuur in het MBO
- Strategisch Huisvestingsplan
- Update van het Strategisch Personeelsplan
- Kaderbrief
- Kwaliteitsagenda
- Inspectierapport
- Naar een toekomstbestendige ICT-organisatie
- Treasurystatuut
- Bedrijfsopleidingen/volwassenenonderwijs

In de evaluatievergadering is het eigen functioneren geëvalueerd, waarbij onder leiding van een extern deskundige een teamanalyse op basis van Insights Discovery is gedaan. Geconcludeerd is o.a. dat de Raad van Toezicht als team een ruime stijldiversiteit heeft en in dat opzicht goed is samengesteld. Bij de eerstvolgende vacature zal het overzicht benut worden om ervoor te zorgen dat de diverse stijlen in de Raad vertegenwoordigd blijven. Daarnaast zijn de kracht en de valkuilen van de RvT als team en het CvB besproken. Bij de korte evaluatie die na afloop van iedere vergadering wordt gehouden, zal dit voortaan meegenomen worden.

In de evaluatievergadering zijn tevens de jaargesprekken met het CvB voorbereid en is op basis van de WNT 2020 de bezoldiging per 1 januari 2020 voor zowel RvT als CvB vastgesteld. We hebben geconstateerd dat we een evenwichtig en daadkrachtig College van Bestuur hebben, dat vol passie uitvoering geeft aan het besturen van de organisatie. De bezoldiging van het CvB is conform de WNT-regeling.

Informatievoorziening en contacten met de organisatie

Een goede informatievoorziening is voor ons van wezenlijk belang. Daarbij moet er altijd een balans zijn tussen betrokkenheid en afstand. Regulier ontvangen we schriftelijke informatie: rapportages van tevredenheidsonderzoeken, verslagen van de Ondernemingsraad, de Studentenraad en het overleg met de vakbonden en een knipselkrant met actuele artikelen uit vakbladen en kranten. Ook voeren we tweemaal per jaar overleg met delegaties van de Ondernemingsraad en Studentenraad en hebben we gesproken met de vestigingsdirecteuren en de directeur Bedrijfsopleidingen. We hebben twee werkbezoeken aan de vestigingen gebracht. In Dokkum stond de verbinding met de regio en de systematiek 'Leerkracht' centraal. In Drachten spraken we met studenten en medewerkers van het volwassenenonderwijs, alsmede met instructeurs en oud-studenten die worden opgeleid tot docent Techniek. Tijdens de studiedag heeft Goos Minderman ons meegenomen in de ontwikkelingen op het gebied van Governance en hebben we van gedachten gewisseld over stakeholdermanagement en de rol van de Raad van Toezicht in dezen. Daarnaast volgen we de actuele ontwikkelingen middels ons lidmaatschap van de VTOI en van het Platform Raden van Toezicht. Een lid van de Raad heeft zitting in de agendacommissie van het Platform Raden van Toezicht. Bovenstaande activiteiten leiden ertoe dat we als RvT breder geïnformeerd zijn en kennis hebben van de ontwikkelingen in de organisatie. Deze informatie benutten we bij het reflecteren op stukken die aan ons worden voorgelegd.

Samenstelling en bezoldiging

De Raad van Toezicht wordt gevormd door zeven leden en een aspirant lid. Aan het eind van het jaar werd afscheid genomen van Annette Imhof en werd besloten het aspirant lid per 1 januari 2020 te benoemen als lid. Een compleet overzicht van de samenstelling van de RvT, de relevante nevenfuncties en de benoemingstermijnen is opgenomen in [bijlage 3](#).

In 2019 is de vergoeding voor de leden op basis van een eerder afgesproken indexering iets verhoogd. De vergoeding in 2019 bedraagt voor de voorzitter en leden resp. 9,75% en 6,5% van de bezoldiging van de bestuurder. Dit is ruim lager dan de toegestane maximale bedragen op grond van de Wet Normering Topinkomens. De ondersteuning van de Raad van Toezicht werd verzorgd door de bestuurssecretaris.

Toetsing aan de branchecode

De taken en werkwijze voor de RvT zijn vastgelegd in de statuten en het reglement voor de RvT. Het bestuursreglement is een aanvulling op wettelijke en statutaire bepalingen en opgesteld conform de statuten en artikel 9.1.7. van de WEB. Deze reglementen zijn in overeenstemming met de branchecode en staan op de website van ROC Friese Poort. ROC Friese Poort is in 2019 niet afgeweken van de branchecode Goed Bestuur.

Tot slot

Vorig jaar schreven we dat het CvB er tezamen met directie, medewerkers, maar ook met extern betrokken stakeholders volop de schouders onder heeft gezet. De resultaten daarvan zijn in 2019 meer dan merkbaar met o.a. een prachtig beoordeling van de Onderwijsinspectie! We sluiten dan ook wederom met trots het jaar af en bouwen ook volgend jaar door aan de kwaliteit van ons onderwijs. Want kwaliteit is een opdracht en is nooit een rustig bezit.

Als u wilt reageren, dan is uw reactie van harte welkom op: rvt@rocfriesepoort.nl

Namens de Raad van Toezicht, Ger Jaarsma, voorzitter

4.2 Jaarverslag ondernemingsraad

Na verkiezingen trad aan het begin van 2019 een vrijwel geheel nieuwe Ondernemingsraad aan (zie [Bijlage 5](#)). In dit jaar stonden, naast inhoudelijke thema's, onderlinge kennismaking, scholing en het zoeken naar een passende werkwijze op de agenda. Bij ons aantreden werden we geconfronteerd met een drietal stevige dossiers: de wijziging in de organisatie van de dienst ICT, het doorstroombeleid voor docenten LB naar LC en het werkdrukplan.

Het CvB legde een voorgenomen besluit voor om de ICT-diensten in zijn geheel bij een externe marktpartij onder te brengen. Een rapport, op verzoek van het CvB, gemaakt door een extern bureau, gaf aan dat dit de duurzaamste en goedkoopste optie was. Vanwege twijfels van de OR bij dit rapport is een time-out ingelast en zijn aanvullende onderzoeken uitgevoerd. Het gehele proces heeft ertoe geleid dat de ICT-diensten nu gedeeltelijk en meer gefaseerd bij derden zullen worden ondergebracht. Daarmee worden de risico's beperkt.

We konden begrip opbrengen voor de wens van het CvB om de min of meer automatische doorstroming na 3 jaar LB naar LC te laten vervallen. Voorstel van het CvB was het aandeel LC docenten op termijn terug te dringen naar 50%, te koppelen aan de hoeveelheid coördinerend werk en aan een te volgen scholingstraject. Dit zou moeten leiden tot een lagere gemiddelde personeelslast en daarmee de weg openen naar meer personeel en verlichting van de werkdruk. Voor ons was het van belang dat LC de spilfunctie bleef; we een aantrekkelijk werkgever zouden blijven en ook dat docenten zonder coördinerende taken kunnen blijven doorstromen naar LC. Daarnaast pleitten we voor een overgangsregeling. Na een periode van intensief en constructief overleg is er in februari 2020 algehele overeenstemming bereikt over het nieuwe beleid.

Vanuit de CAO-mbo kwam de verplichting tot het maken van een werkdrukplan voor de instelling. In het werkdrukplan zijn maatregelen opgenomen die de balans tussen de werklust en de draagkracht van een medewerker moeten bewaken. Dat vraagt een continue aandacht van de organisatie op instellingsniveau, domeinniveau, vestigingsniveau en vooral ook teamniveau. De OR zal de voortgang van de uitvoering blijven monitoren.

Naast deze incidentele punten kwamen uiteraard ook de jaarlijkse onderwerpen ter tafel. Zo passeerden o.a. de agendapunten; Vitaliteitsbeleid, werkkostenregeling, inrichting financiële administratie, jaarrooster en vakantieregeling, meerjaren-formatieplan, de kaderbrief en het arbo-beleidsplan de OR. Naast het intern overleg of het overleg met (vertegenwoordigers van) het CvB sprak de OR met de Raad van Toezicht, de Studentenraad en de vertegenwoordigers van de vakbonden betrokken bij de cao.

Ook in 2019 heeft de OR haar taak uitgeoefend in het besef dat iedere medewerker zijn of haar steentje bedraagt aan het succes van onze studenten en aan een plezierige en inspirerende werkomgeving. Draagvlak zorgt ervoor dat ROC Friese Poort haar doelstellingen kan bereiken.

Namens de OR,

Cor Wursten, voorzitter

Gijs Jacobse, vicevoorzitter / secretaris

4.3 Jaarverslag studentenraad

Op grond van het reglement van de studentenraad en het vastgestelde rooster van aftreden worden jaarlijks in januari verkiezingen georganiseerd. Er waren dit jaar 11 vacatures in de studentenraad. Op 11 februari 2019 is de nieuwe raad geïnstalleerd ([zie Bijlage 4 Samenstelling Studentenraad](#)).

Studentenraad

Overleg College van Bestuur

In het verslagjaar hebben wij vijf keer overleg gevoerd met het CvB. Er was steeds sprake van een open en transparant overleg. Aandachtspunten die vanuit de studentenraad werden aangedragen, zijn door het CvB opgepakt en naar tevredenheid afgehandeld. Een greep uit de onderwerpen die ter besluitvorming zijn voorgelegd zijn het vergaderrooster, verkiezing voorzitter/vicevoorzitter en secretaris, begroting studentenraad 2020, jaarverslag 2018, onderwijs- en praktijkovereenkomst, examenreglement, de invoering van rookvrije schoolterreinen, keuzedelen, Privacyreglement, Studentenstatuut en de vakantieregeling 2020 - 2021. Verder is onder meer gesproken over de studentenportal, de invoering van Office 365, Bring Your Own Device (BYOD) voor studenten, een studentenapp, de resultaten van de JOB-monitor, brede vorming, de regeling teruggave ongebruikte middelen en CO2 neutraal onderwijs.

Overige overleggen

Naast het reguliere overleg met het College van Bestuur heeft een delegatie van de Studentenraad tweemaal overleg gevoerd met een delegatie van de Ondernemingsraad over onder meer het rookbeleid, duurzaamheid, de gezonde school, feedback geven van studenten aan docenten, digitale vaardigheden van docenten, keuzedelen en excellentie.

Op 29 mei 2019 is in een gezamenlijke vergadering van de Ondernemingsraad en de Studentenraad ingestemd met de hoofdlijnen van de begroting.

Ook is tweemaal gesproken met een delegatie van de Raad van Toezicht over o.a. de rol van de studentenraad, de studenttevredenheid, duurzaamheid, het rookbeleid, keuzedelen, ICT en de reden van de studenten om zich kandidaat te stellen voor de studentenraad, alsmede de ambities van de studenten.

Overig

In juni 2019 volgde de hele studentenraad een JOB-training. Voorzitter Femme Noest heeft op 14 oktober 2019 tijdens de studentenraden-dag van OCW een pitch gehouden over het schoolkostenbeleid dat ROC Friese Poort hanteert. Ook was zij namens de Studentenraad betrokken bij de opening van het schooljaar van ROC Friese Poort, waar minister Van Engelshoven te gast was.

Studentenraadslid Linh Ngo was dit studiejaar ambassadeur van ROC Friese Poort. Samen met 41 andere mbo-studenten was Linh in de race voor de Landelijke Ambassadeur mbo 2019.

Voor Femme en Linh hele mooie en leerzame ervaringen!

Namens de Studentenraad,
Femme Noest, voorzitter

4.4 Examenverslag 2019

We hebben een gedegen examenorganisatie en de -processen zijn op orde. Betrokkenen weten wat er van hen verwacht wordt; kennis omtrent examinering en de betrokkenheid van de teams bij examinering is de afgelopen tijd sterk toegenomen. Dit blijkt uit de evaluaties die het afgelopen jaar gehouden zijn onder betrokkenen en is bevestigd door de inspectie van het onderwijs tijdens hun bezoek in oktober 2018. *'De examencommissie borgt een voldoende deugdelijke examinering en diplomering. Daarbij functioneert zij voldoende deskundig en onafhankelijk.'*

Teams

De teams dragen zorg voor een gedegen voorbereiding van de student, het beroepenveld en de beoordelaars. Ze zijn verantwoordelijk voor de afname en beoordeling, stellen de resultaten vast van de studenten in de verificatievergaderingen en dragen de studenten voor diplomering voor. De verantwoordelijkheid voor een goede gang van zaken tijdens examinering ligt bij de teams, waarbij de examenbureaus ondersteunend zijn.

Examencommissies

De examencommissies kijken als onafhankelijke toezichthouder mee bij de uitvoering van de examinering en geven, indien nodig, advies om de processen te optimaliseren. Wanneer er niet voldaan wordt aan de afgesproken standaarden, grijpt de examencommissie waar nodig in.

Er zijn korte lijnen tussen de teams en de examencommissies, doordat de examencoördinatoren uit de teams lid zijn van de examencommissie. De examencommissies hebben overleg met de vestigingsdirecteuren over de stand van zaken binnen de vestiging.

In de examencommissies zitten geen leden die een financieel belang hebben. De voorzitter en secretaris hebben geen lijnverantwoordelijkheid richting de onderwijsteams. Daarmee is de examencommissie onafhankelijk. Er wordt in onderwijsadviesraden, werkveldbijeenkomsten en bijvoorbeeld tijdens stagebezoeken met het beroepenveld gesproken over de examinering. Gezien de wijze waarop het beroepenveld betrokken is bij de examinering, is er geen noodzaak om een lid uit de beroepspraktijk in de examencommissies te integreren.

ROC Friese Poort voldoet daarmee aan de wettelijke eisen rondom de inrichting van examencommissies.

Examenraad

De voorzitters van de examencommissies komen regelmatig bijeen als examenraad. De examenraad adviseert het College van Bestuur over het beleid en de strategie aangaande de examens en de organisatie. Het College van Bestuur stelt het beleid vast. Er is in 2019 in de examenraad onder meer gesproken over convergentie op gebied van procedures en werkwijzen (o.a. toekennen van vrijstellingen en handelen bij fraude). Aanvullend heeft de examenraad een aantal speerpunten benoemd, welke voortvloeien uit het bezoek van de inspectie, gesprekken met het CvB en de evaluatie van de examenorganisatie, uitgevoerd door de examenraad. De volgende speerpunten zijn opgenomen in een plan van aanpak examinering: vereenvoudiging van de examenorganisatie, automatiseren en waar mogelijk digitaliseren van examenprocessen, het proces voor inkoop van examens in beeld brengen en optimaliseren en het uitwerken van risicogericht toezicht houden.

Minimaal twee keer per jaar zit de examenraad om tafel met het College van Bestuur om te spreken over de kwaliteit van examinering. Knelpunten en risico's hebben de aandacht, maar ook het optimaliseren en waar mogelijk vereenvoudigen van de examenprocessen is terugkerend onderwerp van gesprek.

Evaluatie

De betrokkenen bij examinering evalueren jaarlijks hun eigen functioneren. In de jaarverslagen worden de verbeterpunten benoemd. Speerpunten uit de jaarverslagen van de examencommissies leiden in 2019 tot de volgende aandachtspunten:

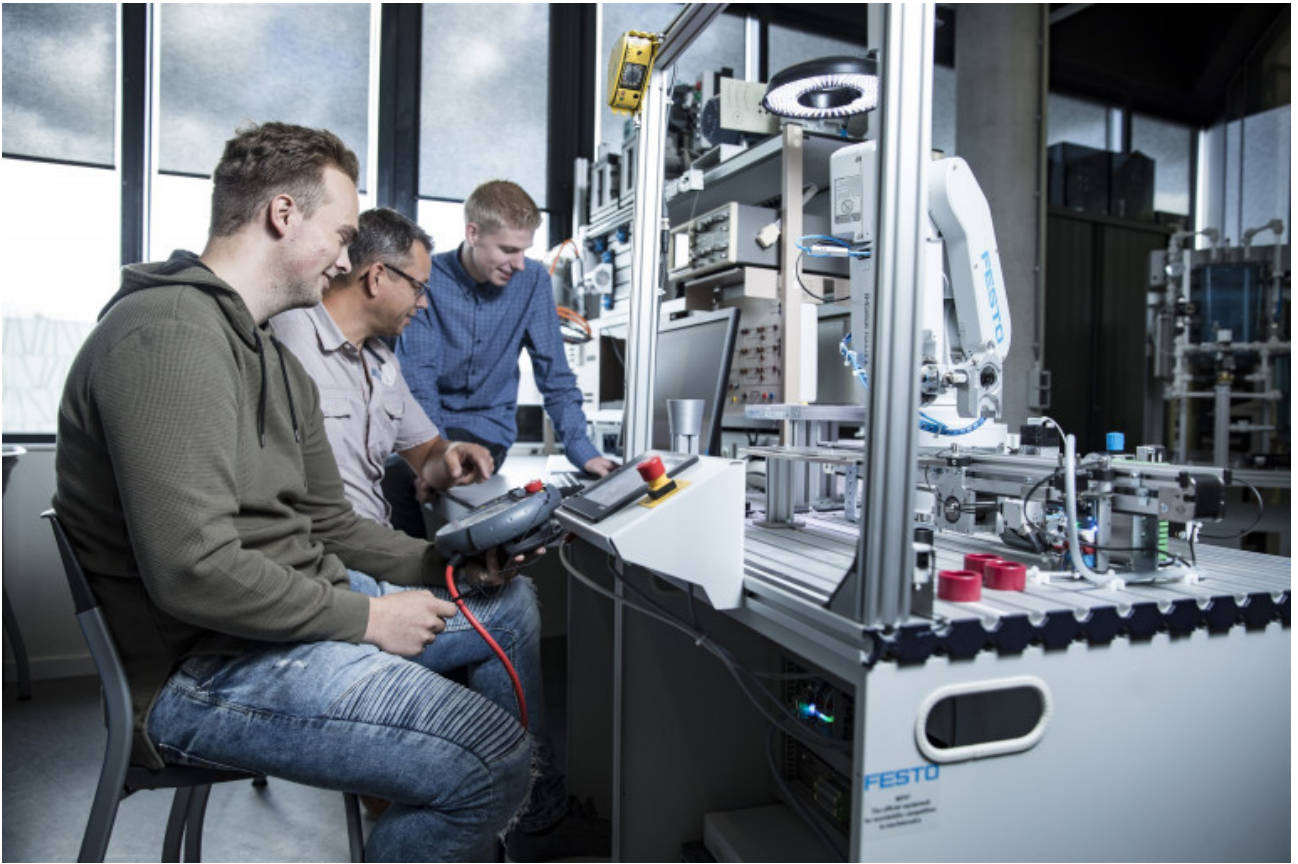
- De processen rondom de keuzedelen zijn niet optimaal en leveren significant meer werk op.
- Bij de taalexamens is soms sprake van een niet onafhankelijke beoordeling.

Verbeterpunten voor de teams worden opgenomen in de teamplannen.

Door de nauwe samenwerking tussen de onderwijsteams met het bedrijfsleven op het gebied van voorbereiding, afname, beoordeling en evaluatie, heeft het bedrijfsleven vertrouwen in de examinering. De examinering sluit aan bij de beroepspraktijk en is passend bij het beroep waar de student voor wordt opgeleid.

Namens de examenraad

Mirjam Kuipers, voorzitter

4.5 Jaarverslag klachtencommissies

ROC Friese Poort kent vier klachtencommissies:

1. Klachtencommissie
2. Commissie arbeidszaken
3. Privacy commissie
4. Commissie voor beroep van de examens

Bij de klachtencommissie is één klacht binnengekomen. Deze klacht richtte zich tegen het niet vergoeden van alle reiskosten die als onderdeel van een stage gemaakt moesten worden. Deze klacht is ongegrond verklaard, met de aantekening dat de reiskosten in het weekend, als gevolg van een weekenddienst, wel door ROC Friese Poort vergoed dienen te worden.

Bij de Commissie arbeidszaken zijn in het verslagjaar 2019 twee bezwaarschriften binnengekomen. Een bezwaar ging over het moeten terugbetalen van studiekosten, bij het beëindigen van de arbeidsovereenkomst op verzoek van de werknemer. De klachtencommissie was van mening dat werknemer de door werkgever betaalde studiekosten niet terug hoefde te betalen.

De tweede zaak had te maken met het nieuwe functiehuis van ROC Friese Poort. Uitgangspunt bij het nieuwe generieke functiehuis is dat medewerkers worden toegeleid van 'stoel naar stoel'. Dat betekent dat ze dezelfde werkzaamheden blijven doen. Alleen de wijze waarop een functie wordt ondergebracht in het generiek functiehuis wijzigt. Indiener was het niet eens met de functie in het generieke functiehuis waar deze naartoe geleid was. De commissie heeft in eerste instantie het bezwaar gegrond verklaard. Het College van Bestuur heeft dit advies uiteindelijk niet overgenomen.

Bij de Privacy commissie is in 2019 geen klacht binnengekomen.

Bij de Commissie voor beroep van de examens zijn vier beroepsschriften binnengekomen. Drie beroepsschriften richtten zich tegen het definitieve bindend studieadvies. Twee hiervan zijn ongegrond verklaard, doordat de voorgeschreven procedure bij het afgeven van een Bindend Studie Advies door ROC Friese Poort op correcte wijze gevolgd is. Eén beroepsschrift is door de indiener teruggetrokken, voordat de inhoudelijke behandeling van de zaak kon starten. Het laatste beroepsschrift dat zich richtte op een onvoldoende beoordeling van de beroepspraktijkvorming is door indiener teruggetrokken, voordat inhoudelijke behandeling van de zaak kon starten.

mr. Douwe de Bruine,
Secretaris klachtencommissies ROC Friese Poort

B Bijlagen

Bijlage 1 – Verslag kwaliteitsagenda

Onze kwaliteitsagenda 'Wendbaar onderwijs, waardevolle mensen 2019-2022' is in het voorjaar van 2019 vastgesteld. In onze kwaliteitsagenda staan onze eigen strategie, beloften en besturingsfilosofie centraal. We zetten in op een verbetering van de kwaliteit van ons onderwijs en leggen nog de nadruk op het versterken van de verbinding met de regio door:

1. Wendbaar onderwijs
2. Brede vorming
3. Gelijke kansen en kwetsbare jongeren
4. Leven lang ontwikkelen.

In deze jaarrapportage maken we de voortgang op de afspraken in de kwaliteitsagenda zichtbaar. Op basis van feedback, de prestatie indicatoren en interne evaluaties wordt bevestigd dat we op koers liggen in het realiseren van onze gestelde doelen.

Wendbaar onderwijs

Kengetallen van ambitie naar realisatie.

Nulmeting	PI 2020	PI 2022	Huidige stand 2019 en reden van afwijking
Hybride vormen van leren	70% van het bedrijfsleven is tevreden over de kennis van ROC Friese Poort van de ontwikkelingen in het werkveld.	Tevredenheidsindicator bedrijfsleven ligt minimaal op 75%.	Tevredenheidsindicator bedrijfsleven 2018-2019: 91% >Nulmeting: 70% (2017-2018), monitoring via intern BPV-onderzoek ROC Friese Poort
	Tussen 64% en 66%.van de studenten geeft aan: 'Wat ik op school heb geleerd kon ik goed gebruiken tijdens mijn BPV' (Beroeps Praktijk Vorming).	Tevredenheidsindicator studenten ligt op 70%.	Tevredenheidsindicator studenten bedraagt 66,70%, 1-11-2019 >Nulmeting: 60,5%, uit landelijke BPV monitor, 25-09-2018.
	Het aantal BBL-ers is met 5% gestegen ten opzichte van de nulmeting.	Het aantal BBL-ers stijgt met 10%.	Aantal BBL-ers: 4.737, een stijging van 31%. 01-11-2019 >Nulmeting: 3.616 BB-ers Monitor via interne meting, 01-12-2019.
Moderne ICT toepassingen	Waardering ICT: norm 7,0	Ontwikkelen moderne ICT-toepassingen en logistiek zijn geïmplementeerd.	ICT en blended learning is verder opgepakt. Elk team heeft een I-coach, die het team ondersteunt bij ontwikkelingen, zoals de doorontwikkeling inzet van Office 365. >Nulmeting: Alle vestigingen scoren onder de norm 7,5, monitoring via interne meting, 01-12-2017.
Ondernemerschap en-vaardigheden	implementeren in het curriculum van de opleidingen.	implementeren in het curriculum van de opleidingen.	Vormen van ondernemerschap en -vaardigheden zijn veelal meegenomen in de projecten van hybride onderwijs.

Nulmeting	PI 2020	PI 2022	Huidige stand 2019 en reden van afwijking
100% CO2 neutraal onderwijs	implementeren in het curriculum van de opleidingen.	implementeren in het curriculum van de opleidingen.	In 2019 lag de focus op het formuleren van onze duurzaamheidsdoelstellingen. We hebben een klimaatakkoord samen met studenten en Circulair Fryslan ondertekend en een plan van aanpak opgesteld.

Brede vorming

Kengetallen van ambitie naar realisatie.

Nulmeting	PI 2020	PI 2022	Huidige stand 2019 en reden van afwijking
Brede vorming	Minimaal 80% van de opleidingen heeft brede vorming geïntegreerd in de opleiding. 78% van de studenten ervaren dat school ook gaat over hoe je als mens wilt omgaan met elkaar en de planeet.	Alle opleidingen hebben brede vorming geïntegreerd in de opleiding. 80% van de studenten ervaren dat school ook gaat over hoe je als mens wilt omgaan met elkaar en de planeet. Bedrijven ervaren de toegevoegde waarde van brede vorming.	55 projecten zijn opgestart. Met 'Blikvanger' is een traject uitgezet, waarbij per team wordt gemeten hoe Brede vorming is ontwikkeld. De JOB-monitor vindt in 2020 plaats. >Nulmeting: 76%, Job-monitor 2018 De uitvoering is gestart en wordt gemonitord via gesprekken met de OAR.
Internationalisering	Elke opleiding heeft minimaal 1 internationale/interculturele component in het curriculum geïntegreerd.	Elke opleiding heeft minimaal 2 internationale/interculturele componenten in het curriculum geïntegreerd.	11 projecten zijn opgestart.
Excellentie	Minimaal 5% deelname van studenten aan een excellentieprogramma.	Minimaal 5% deelname van studenten aan een excellentieprogramma.	5,9% deelname. 12-01-2020 >Nulmeting: 5% deelname, monitoring via interne meting, 31-08-2018
Practoraat	De resultaten van het practoraat brede vorming zijn geëvalueerd en het plan is bijgesteld.	Het practoraat brede vorming is uitgevoerd volgens plan van aanpak.	Het plan is opgesteld.

Gelijke kansen en kwetsbare groepen

Kengetallen van ambitie naar realisatie.

Nulmeting	PI 2020	PI 2022	Huidige stand 2019 en reden van afwijking
Succes binnen ons mbo	Het startresultaat 2018-2019 van onze teams uitgesplitst naar N2, N3 en N4 is op of boven de norm	Het startresultaat 2018-2019 van onze teams uitgesplitst naar N2, N3 en N4 is op of boven de norm.	Bij 128 van de 155 opleidingen (82,5%) startresultaat boven de norm, 2018-2019 >Nulmeting: Bij 133 van de 145 opleidingen (91%), 2016-2017. Monitoring via interne meting.
Succes op het hbo	Succes doorstromers in eerste jaar hbo > 81%.	Succes doorstromers in eerste jaar hbo > 81,5%.	Succes doorstromers in eerste jaar hbo: 79% 2017-2018. Monitoring via DUO.

Nulmeting	PI 2020	PI 2022	Huidige stand 2019 en reden van afwijking
Voortijdig schooluitval voorkomen (VSV)	We staan in de landelijke top 5 van brede ROC's met het minst aantal VSV-ers.	We staan in de landelijke top 5 van brede ROC's met het minst aantal VSV-ers.	We staan in de landelijke top 5 met het minst aantal VSV-ers (3,77%). Landelijk 5,03%, Convenantjaar 2017-2018 >Nulmeting: top 5 van de landelijke brede ROC's, monitoring via DUO, 2016-2017.
Diplomaresultaat N2-opleidingen	Het diplomaresultaat van 34 niveau 2-opleidingen is op of boven de norm.	Het diplomaresultaat van alle niveau 2-opleidingen is op of boven de norm.	Bij 24 van de 43 teams Diplomaresultaat, 2018-2019 Nulmeting: 29 niveau 2-opleidingen, diplomaresultaat 2016-2017. Monitoring interne meting.

Leven lang ontwikkelen

Kengetallen van ambitie naar realisatie.

Nulmeting	PI 2020	PI 2022	Huidige stand 2019 en reden van afwijking
Volwassenenonderwijs	Het aandeel volwassenen 23+ is met 10% gestegen ten opzichte van de nulmeting gestegen.	Het aandeel volwassenen 23+ groeit met 25% (= 5,25%) per jaar.	3.756, 01-10-2019 Met dit aantal studenten staan we derde in Nederland als mbo-instelling van aanbieder van volwassenenonderwijs. >Nulmeting: 2.643, 01-02-2018. Monitoring interne meting,
Cursorisch onderwijs	Het aandeel studenten cursorisch onderwijs is met 10% ten opzichte van de nulmeting gestegen.	Het aandeel studenten cursorisch onderwijs groeit met 25% (= 5,25%) per jaar.	2.555 cursisten 2019, 12-01-2020. :Nulmeting: 2.148, 01-04-2018. Monitoring interne meting
Alumnibeleid	Alumniplan wordt uitgevoerd en geëvalueerd. Nieuwe activiteiten worden gestart.	Alumnibeleid is geborgd.	Er zijn vier projecten gestart.
Friese Poort Academie (FPA)	De visie is uitgebreid en geactualiseerd en ingebed in de jaarlijkse gesprekken met medewerkers.	De kwaliteitscultuur is geborgd.	Nulmeting: er is een aanbod in de Friese Poort Academie (FPA).

Merkbare betrokkenheid van docenten en studenten bij het proces

In aansluiting op de uitgangspunten van onze besturingsfilosofie hebben de onderwijsteams de ruimte voor een eigen invulling van de ontwikkelthema's binnen de kaders van kwaliteitsagenda. Zij zijn binnen het onderwijsproces de spil van de onderwijskwaliteit en -vernieuwing. Teams maken individueel of in domeinverband de plannen, voeren uit en evalueren ze. Op deze wijze zijn onze docenten direct betrokken bij de uitvoering en realisatie van de kwaliteitsagenda. Daarbij werken we aan kennisuitwisseling en het delen van best practices, onderzoek door docenten, het faciliteren van experimenteeruimte en de professionalisering van medewerkers.

Onze studenten worden betrokken via studentenpanels en de studentenraad. Binnen teams wordt met studenten gesproken over de diverse onderwerpen van de kwaliteitsagenda. Studenten krijgen onderwerpen voorgelegd, zij kunnen aangeven wat zij als goed ervaren en wat zij als verbeterpunt zien.

Verantwoording op hoofdlijnen besteding van middelen

We voldoen organisatie breed aan de gestelde procentuele verdeling van de inzet van de middelen. Inhoudelijk en financieel zetten we ruim voldoende in op de drie landelijke speerpunten: wendbaar onderwijs, gelijke kansen en kwetsbare jongeren. Onderstaande overzicht geeft de toewijzing van middelen per speerpunt zoals opgenomen in de begroting 2019.

Totaal overzicht Kwaliteitsgelden 2019

	Centrale Diensten	Drachten	Emmeloord	Leeuwarden	Sneek	Eindtotaal	Aandeel	Leidraad
Brede Vorming	€ 680.000	€ 365.478	€ 354.983	€ 654.034	€ 483.840	€ 2.538.334	21,41%	25,00%
Gelijke kansen		€ 854.107	€ 341.024	€ 1.292.824	€ 380.110	€ 2.868.065	24,19%	20,00%
Leven lang ontwikkelen	€ 800.000	€ 232.650	€ 395.970	€ 382.472	€ 373.103	€ 2.184.195	18,42%	20,00%
Organisatiekosten		€ 19.200	€ 23.890			€ 43.090	0,36%	0,00%
Wendbaar Onderwijs		€ 1.320.702	€ 516.016	€ 1.712.157	€ 673.824	€ 4.222.699	35,62%	35,00%
Eindtotaal	€ 1.480.000	€ 2.792.136	€ 1.631.882	€ 4.041.488	€ 1.910.877	€ 11.856.383	100,00%	100,00%

Bijlage 2 – Samenstelling en nevenfuncties College van Bestuur

Het CvB is het bevoegd gezag van de stichting en wordt gevormd door Remco Meijerink (45), voorzitter en door Alice Muller(45), lid. Er is sprake van een collegiaal bestuur, waarbij er een gezamenlijke integrale verantwoordelijk is. De bezoldiging van het College van Bestuur is in overeenstemming met de Wet Normering Topinkomens.

Nevenfuncties Remco Meijerink:

1. Lid Commissie van Afgevaardigden Waarborgfonds MBO
2. Lid Board Win4all
3. Lid Bestuur Maritieme Academie Holland
4. Lid Innovatie Pact Fryslân
5. Voorzitter bestuur Stichting Duits in de beroepscontext
6. Bestuurder Stichting Bouwloket Friesland

Alle nevenfuncties houden verband met de hoofdfunctie en zijn onbezoldigd.

Nevenfuncties Alice Muller:

1. Lid Dagelijks Bestuur Fryslân Werkt! (per september 2019)
2. Lid Stuurgroep Zorg economie Ooststellingwerf
3. Lid Stuurgroep datagedreven werken
4. Lid Raad van Toezicht ZorgpleinNoord (per maart 2019)
5. Lid Stuurgroep Christelijke Federatie practoraat 'Verschillen Waarderen' (per oktober 2019)
6. Lid Raad van Toezicht Kredietbank Nederland (per 25 september 2019)

M.u.v. de onder punt 6 genoemde, houden alle nevenfuncties verband met de hoofdfunctie en zijn ze onbezoldigd.

Bijlage 3 – Samenstelling, functies en relevante nevenfuncties Raad van Toezicht

Naam	Benoemingstermijn	Functie	Nevenfunctie(s)
De heer drs. ing. G. Jaarsma • 51 jaar • voorzitter sinds 24 maart 2017 • lid Remuneratie- en Benoemingscommissie	Benoemd per 24 maart 2017. 1e termijn aflopend per 24 maart 2021.	Tot 1 september: Voorzitter Nederlandse Vereniging van Makelaars en Taxateurs in onroerende goederen NVM Per 1 september: Voorzitter NOA Nederlandse Ondernemingsvereniging voor Afbouwbedrijven	1. Lid Raad van Commissarissen Rabobank Leeuwarden-Noordwest Friesland (tot juli 2019). 2. Voorzitter Raad van Commissarissen Omrop Fryslân. 3. Vicevoorzitter Raad van Commissarissen Caparis NV. 4. Voorzitter toetsingscommissie vangnet Participatiewet (Ministerie Sociale Zaken en Werkgelegenheid). 5. Lid hoofdbestuur MKB-Nederland (tot september 2019) 6. Lid SER (Sociaal-Economische Raad). 7. Lid Overleg Orgaan Employer Support Reservisten (Ministerie van Defensie). 8. Lid Raad van Commissarissen GGZ Friesland. De nevenfuncties 5 en 6 zijn gerelateerd aan de hoofdfunctie.
De heer drs. B. Hoekstra • 62 jaar • vz. Remuneratie- en benoemingscommissie per 1 september 2018 • contactpersoon OR	Benoemd per 1 januari 2013. Herbenoemd per 1 januari 2017. Aftredend per 1 januari 2021.	Directeur/eigenaar BrugMedia	1. Lid RvC Hoekstra Krantendruk. 2. Voorzitter Vereniging van Visgroothandelaren Urk (VVU). 3. Lid Verantwoordingsorgaan Pensioenfonds PGB. 4. Voorzitter van de Stichting Beheer Tennishal Noordoostpolder.
Mevrouw drs. J.M. Imhof • 49 jaar • vz. Commissie Onderwijs, Cultuur en Identiteit	Benoemd per 1 januari 2011. Herbenoemd per 1 januari 2015. Herbenoemd voor 1 jaar per 1 januari 2019. Aftgetreden per 1 januari 2020.	Voorzitter Raad van Bestuur Vanboeijen	1. Lid Raad van Toezicht en voorzitter commissie Onderwijs en Onderzoek van de Hanzehogeschool.
De heer drs. J. Olivier • 60 jaar • vz Auditcommissie	Benoemd per 1 december 2013. Herbenoemd per 1 december 2017. Aftredend per 1 december 2021.	Concerncontroller Lefier	
De heer mr. F. Veenstra • 57 jaar • vice-voorzitter per 1 juli 2018 • lid Commissie Onderwijs, Cultuur en Identiteit van 1 september 2018	Benoemd per 1 januari 2015. Herbenoemd per 1 januari 2019. Aftredend per 1 januari 2023.	Burgemeester De Fryske Marren	1. Lid bestuurscommissie Veiligheid en lid Algemeen Bestuur Veiligheidsregio Fryslân. 2. Lid Bestuursadviescommissie GHOR Veiligheidsberaad (tot 20 juni 2019). 3. Voorzitter KNRM Lemmer. 4. Lid Comité van Aanbeveling van de Mijl van Rijs. 5. Voorzitter Vereniging Friese Gemeenten. 6. Lid VNG-commissie Bestuur en Veiligheid. 7. Lid bestuur St. Frysk Akademy Fûns (tot eind december). 8. Lid Commissie van Beroep voor de Examens PCVO Fryslân. 9. Burgemeesterscontactpersoon Fryslân, CDA. 10. Lid Comité van Aanbeveling Jubileumboek St. Organum Friscum 2019. 11. Voorzitter RvT van Tryater. De nevenfuncties 1 t/m 6 zijn gerelateerd aan de hoofdfunctie.
De heer drs. B.J. Pastoor • 53 jaar • lid Auditcommissie	Benoemd per 1 september 2018. 1e termijn aflopend per 1 september 2022.	Directeur Federatie Particulier Grondbezit	1. Lid Raad van Commissarissen Rabobank Heerenveen-Zuidoost Friesland. 2. Vicevoorzitter Raad van Commissarissen Countus Groep BV. 3. Bestuurslid VBNE. De nevenfunctie genoemd onder 3 is gerelateerd aan de hoofdfunctie.
Mevrouw drs. T.K. Kwint • 38 jaar • lid Commissie Onderwijs, Cultuur en Identiteit	Benoemd per 1 september 2018. 1e termijn aflopend per 1 september 2022.	Programmamanager bij Vilans	1. Vice voorzitter Raad van Toezicht Stichting PCBO Meppel (vanaf 1 september voorzitter). 2. Lid Raad van Toezicht Hezenberg christelijk centrum GGZ Pastoraat Retraite.
De heer drs. P.D. van der Zwan • 39 jaar • lid Remuneratie- en benoemingscommissie	Als aspirant lid benoemd per 1 september 2018. Per 1 januari 2020 benoemd als lid RvT.	Eigenaar adviesbureau Zilt Per april: Programmалеider Zorg voor Jeugd Friesland / Kwartiermaker Hoogspecialistische jeugdzorg Friesland.	1. Fractievoorzitter ChristenUnie Smallingerland (tot mei). 2. Bestuurslid SKJ (vanaf januari).

Bijlage 4 - Samenstelling Studentenraad

Samenstelling Studentenraad 2019

Namens de vestiging Drachten:

1. Laura de Boer, Manager/ondernemer horeca
2. (Thi My) Linh Ngo, Verkoopsspecialist
3. Fenna Pama, Junior accountmanager
4. Lissa van Ruler, Mediaredactie

Namens de vestiging Emmeloord/Urk:

1. Sannah Bakker, Pedagogisch Medewerker
2. Jens van der Heide, Beveiliging
3. Eline van Diepen, Medewerker marketing en communicatie
4. Thom van der Wal, Uniform beroep beveiliging

Namens de vestiging Leeuwarden/Dokkum:

1. Mathijs Fokkema, Bedrijfsadministrateur
2. Sanne Keulen, Handhaving, toezicht en veiligheid
3. Femme Noest, Onderwijsassistent
4. Gerlof van der Zee, Dienstverlening
5. Tiba Al Zubaidi, Juridisch medewerker

Namens de vestiging Sneek:

1. Bobby Eladami, MK Engineering
2. Rachelle Kruizenga, Mechatronica
3. Jan Pruijm, Junior accountmanager
4. Ian Torenvlied, Onderwijsassistent

Bijlage 5 - Samenstelling Ondernemingsraad (OR)

Samenstelling Ondernemingsraad 2019

Namens de vestiging Drachten:

1. Anne Fleur van der Borg
2. Ineke van Dongera
3. Jenny van Gijssel
4. Mathijs de Jong

Namens de vestiging Emmeloord/Urk:

1. Bert Lemstra
2. Thomas Oosterkamp
3. Bettine Reitsma

Namens de vestiging Leeuwarden/Dokkum:

1. Wiekje Boonstra
2. Gijs Jacobse (vicevoorzitter / secretaris)
3. Gerard Lemstra,
4. Matthijs Mars
5. Freerk Steendam

Namens de vestiging Sneek:

1. Lammie van der Meulen
2. Bob van der Werf
3. Cor Wursten (voorzitter)

Namens Centrale Diensten:

1. Arjen Tamsma

A photograph showing two young people, a man and a woman, sitting at a long wooden desk in a classroom or computer lab. They are both looking at their computer monitors. The man is in the middle ground, wearing a grey sweater, and the woman is in the foreground, partially visible on the right. The desk is equipped with multiple computer monitors, keyboards, and mice. In the background, there are wooden shelves filled with various items, possibly books or supplies. The lighting is bright and even. A large purple circular graphic is overlaid on the bottom left corner of the image.

1 MBO-indicatoren per instelling

MBO-indicatoren

Volgens de regeling Jaarverslaggeving Onderwijs moeten bekostigde onderwijsinstellingen aan het jaarverslag en de jaarrekening een set met gegevens toevoegen. Dit noemen we de MBO-indicatoren per instelling.

Jaarresultaat

2016-2017		2017 - 2018		2018 - 2019	
Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep
78,8%	72,8%	76,5%	70,8%	74,3%	70,3%

Bron: DUO

Diplomaresultaat

2016-2017		2017 - 2018		2018 - 2019	
Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep
79,3%	73,5%	78,0%	71,6%	76,1%	71,0%

Bron: DUO

Percentage nieuwe VSV-ers

2016-2017		2017 - 2018		2018 - 2019	
Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep
3,7%	5,4%	3,8%	5,9%	4,4%	5,8%

Bron: DUO

Financieel

2015	Liquiditeit		Rentabiliteit		Solvabiliteit	
	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep
	1,67	1,41	3,36%	3,94%	0,76	0,52

2016	Liquiditeit		Rentabiliteit		Solvabiliteit	
	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep
	1,50	1,40	-2,17%	0,85%	0,73	0,52

2017	Liquiditeit		Rentabiliteit		Solvabiliteit	
	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep
	1,06	1,14	-3,32%	0,68%	0,72	0,53

2018	Liquiditeit		Rentabiliteit		Solvabiliteit	
	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep	Instelling	Vergelijkingsgroep
	1,10	1,20	-3,10%	1,44%	0,71	0,53

Bron: DUO

2 Studentenaantallen

Studentenaantallen

Onze studentenaantallen (peildatum 1 oktober 2019) presenteren we per leerweg, domein, opleiding, vestiging en niveau.

Inschrijvingen per 1 oktober 2019 bekostigd

Aantal studenten per leerweg - BOL

vestiging	2017	2018	2019	mutatie 2019 - 2018
Drachten	2.743	2.885	2.923	38
Emmeloord / Urk	1.282	1.215	1.166	-49
Leeuwarden / Dokkum	4.038	4.173	4.224	51
Sneek	2.215	2.246	2.232	-14
Totaal	10.278	10.519	10.545	26

Aantal studenten per leerweg - BBL

vestiging	2017	2018	2019	mutatie 2019 - 2018
Drachten	1.183	1.351	1.481	130
Emmeloord / Urk	677	741	894	153
Leeuwarden / Dokkum	1.041	1.019	1.089	70
Sneek	715	843	880	37
Totaal	3.616	3.954	4.344	390

Aantal studenten per leerweg - Totaal

vestiging	2017	2018	2019	mutatie 2019 - 2018
Drachten	3.926	4.236	4.404	168
Emmeloord / Urk	1.959	1.956	2.060	104
Leeuwarden / Dokkum	5.079	5.192	5.313	121
Sneek	2.930	3.089	3.112	23
Totaal	13.894	14.473	14.889	416

Aantal studenten per domein - BOL

BOL	2017	2018	2019	mutatie 2019 - 2018
Bouw en infra	425	433	433	0
Handel en Ondernemerschap	785	743	974	231
Horeca	329	344	365	21
IT	783	921	560	-361
Media, kunst en creatie	487	351	654	303
Entree	280	363	422	59
Techniek	1.088	1.031	973	-58
Maritiem	233	211	172	-39
Uiterlijke verzorging	459	451	415	-36
Veiligheidsberoepen	665	771	706	-65
Welzijn	1.885	1.973	2.121	148
Economie en Administratie	1.210	1.258	1.002	-256
Zorg en gezondheid	1.649	1.669	1.748	79

BOL	2017	2018	2019	mutatie 2019 - 2018
Totaal	10.278	10.519	10.545	26

Aantal studenten per domein - BBL

BBL	2017	2018	2019	mutatie 2019 - 2018
Bouw en infra	195	240	259	19
Handel en Ondernemerschap	490	497	479	-18
Horeca	130	134	129	-5
IT	165	172	159	-13
Media, kunst en creatie	11	3	19	16
Entree	33	58	63	5
Techniek	812	815	878	63
Maritiem	169	186	274	88
Uiterlijke verzorging	35	40	49	9
Veiligheidsberoepen	9	0	16	16
Welzijn	400	535	749	214
Economie en Administratie	127	106	83	-23
Zorg en gezondheid	1.040	1.168	1.187	19
Totaal	3.616	3.954	4.344	390

Aantal studenten per domein - Totaal

Totaal	2017	2018	2019	mutatie 2019 - 2018
Bouw en infra	620	673	692	19
Handel en Ondernemerschap	1.275	1.240	1.453	213
Horeca	459	478	494	16
IT	948	1.093	719	-374
Media, kunst en creatie	498	354	673	319
Entree	313	421	485	64
Techniek	1.900	1.846	1.851	5
Maritiem	402	397	446	49
Uiterlijke verzorging	494	491	464	-27
Veiligheidsberoepen	674	771	722	-49
Welzijn	2.285	2.508	2.870	362
Economie en Administratie	1.337	1.364	1.085	-279
Zorg en gezondheid	2.689	2.837	2.935	98
Totaal	13.894	14.473	14.889	416

Aantal diploma's - niveau 1

vestiging	2017	2018	2019	mutatie 2019 - 2018
Drachten	61	73	75	2
Emmeloord / Urk	35	36	61	25
Leeuwarden / Dokkum	72	95	100	5
Sneek	65	45	107	62
Totaal	233	249	343	94

Aantal diploma's - niveau 2

vestiging	2017	2018	2019	mutatie 2019 - 2018
Drachten	280	216	234	18
Emmeloord / Urk	214	187	146	-41
Leeuwarden / Dokkum	339	338	338	0
Sneek	157	165	158	-7
Totaal	990	906	876	-30

Aantal diploma's - niveau 3

vestiging	2017	2018	2019	mutatie 2019 - 2018
Drachten	446	402	389	-13
Emmeloord / Urk	178	241	217	-24
Leeuwarden / Dokkum	639	644	562	-82
Sneek	271	237	259	22
Totaal	1.534	1.524	1.427	-97

Aantal diploma's - niveau 4

vestiging	2017	2018	2019	mutatie 2019 - 2018
Drachten	514	572	554	-18
Emmeloord / Urk	216	243	233	-10
Leeuwarden / Dokkum	557	616	625	9
Sneek	456	431	533	102
Totaal	1.743	1.862	1.945	83

Aantal diploma's - Totaal

vestiging	2017	2018	2019	mutatie 2019 - 2018
Drachten	1.301	1.263	1.252	-11
Emmeloord / Urk	643	707	657	-50
Leeuwarden / Dokkum	1.607	1.693	1.625	-68
Sneek	949	878	1.057	179
Totaal	4.500	4.541	4.591	50

Aantal diploma's per domein / niveau

Aantal diploma's per domein / niveau 1	2017	2018	2019	mutatie 2019 - 2018
Bouw en infra				0
Handel en Ondernemerschap				0
Horeca				0
IT				0
Media, kunst en creatie				0
Entree (TAB)	233	249	343	94
Techniek				0
Maritiem				0
Uiterlijke verzorging				0
Veiligheidsberoepen				0

Aantal diploma's per domein / niveau 1	2017	2018	2019	mutatie 2019 - 2018
Welzijn				0
Economie en Administratie				0
Zorg en gezondheid				0
Totaal	233	249	343	94

Aantal diploma's per domein / niveau 2	2017	2018	2019	mutatie 2019 - 2018
Bouw en infra	61	51	42	-9
Handel en Ondernemerschap	133	152	122	-30
Horeca	30	51	30	-21
IT	20	15	20	5
Media, kunst en creatie	35	2	13	11
Entree (TAB)				0
Techniek	186	114	114	0
Maritiem	79	54	46	-8
Uiterlijke verzorging	19	25	12	-13
Veiligheidsberoepen	133	149	149	0
Welzijn				0
Economie en Administratie	50	45	43	-2
Zorg en gezondheid	244	248	285	37
Totaal	990	906	876	-30

Aantal diploma's per domein / niveau 3	2017	2018	2019	mutatie 2019 - 2018
Bouw en infra	33	33	70	37
Handel en Ondernemerschap	194	140	128	-12
Horeca	52	40	40	0
IT	74	64	48	-16
Media, kunst en creatie	18	22	27	5
Entree (TAB)				0
Techniek	216	199	193	-6
Maritiem	45	28	108	80
Uiterlijke verzorging	112	102	69	-33
Veiligheidsberoepen	93	80	112	32
Welzijn	158	196	159	-37
Economie en Administratie	105	86	69	-17
Zorg en gezondheid	434	534	404	-130
Totaal	1.534	1.524	1.427	-97

Aantal diploma's per domein / niveau 4	2017	2018	2019	mutatie 2019 - 2018
Bouw en infra	44	55	45	-10
Handel en Ondernemerschap	143	176	172	-4
Horeca	57	55	77	22
IT	128	97	107	10
Media, kunst en creatie	154	180	135	-45
Entree (TAB)				0
Techniek	192	233	200	-33
Maritiem	46	22	35	13
Uiterlijke verzorging	44	45	70	25
Veiligheidsberoepen	15	20	21	1
Welzijn	451	435	579	144
Economie en Administratie	233	269	238	-31
Zorg en gezondheid	236	275	266	-9
Totaal	1.743	1.862	1.945	83

Aantal diploma's per domein / Totaal	2017	2018	2019	mutatie 2019 - 2018
Bouw en infra	138	139	157	18
Handel en Ondernemerschap	470	468	422	-46
Horeca	139	146	147	1
IT	222	176	175	-1
Media, kunst en creatie	207	204	175	-29
Entree (TAB)	233	249	343	94
Techniek	594	546	507	-39
Maritiem	170	104	189	85
Uiterlijke verzorging	175	172	151	-21
Veiligheidsberoepen	241	249	282	33
Welzijn	609	631	738	107
Economie en Administratie	388	400	350	-50
Zorg en gezondheid	914	1.057	955	-102
Totaal	4.500	4.541	4.591	50

Aantal allochtone studenten

vestiging	2017	2018	2019	mutatie 2019 - 2018
Drachten	109	92	113	21
Emmeloord / Urk	52	51	60	9
Leeuwarden / Dokkum	40	31	21	-10
Sneek	18	17	15	-2
Totaal	219	191	209	18

A photograph of a man in a dark grey sweater leaning over a light-colored wooden desk. He is looking down at a student who is sitting at the desk and writing in a notebook with an orange pen. The student is wearing a dark blue hoodie with white text that includes "Burling" and "EST". The background is a blurred classroom setting with other desks and a person's head visible. A large red circular graphic is in the bottom left corner.

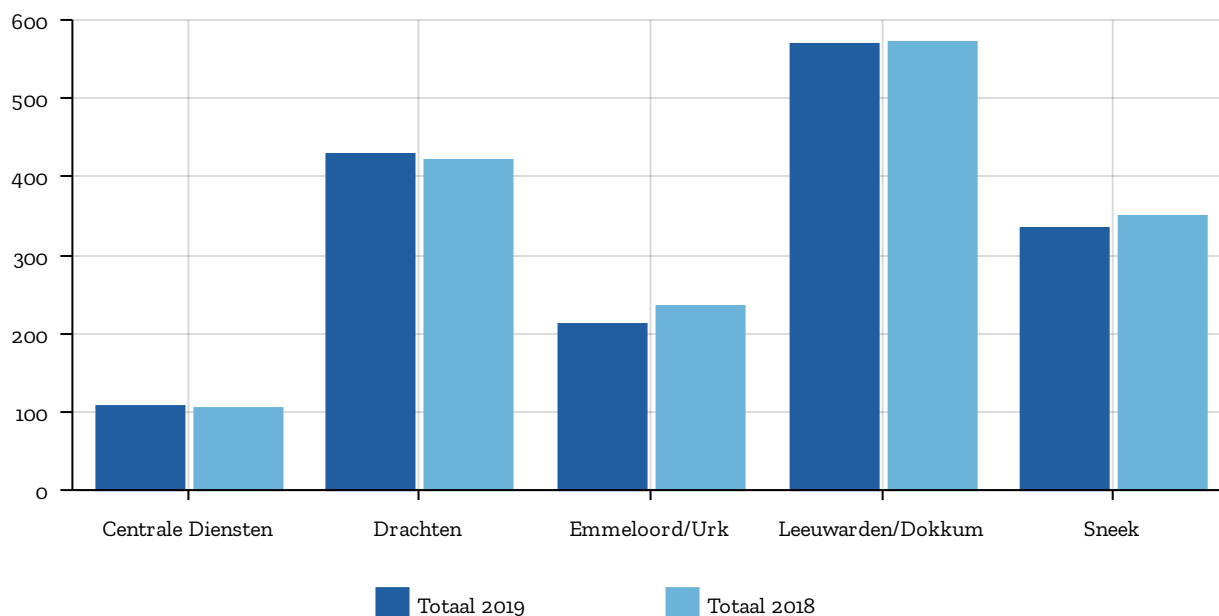
3 Medewerkersaantallen

Medewerkers

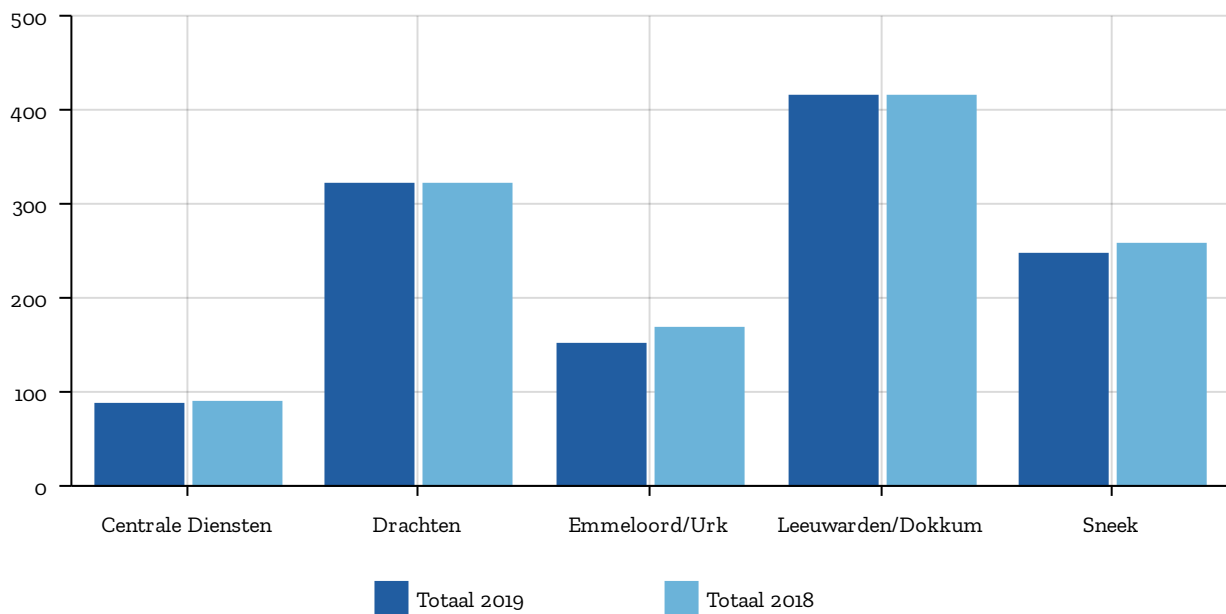
De cijfers HRM hebben als peildatum 31-12-2019. Het betreft medewerkers in eigen loondienst, maar ook medewerkers die via een uitzend- of detacheringsbureau werkzaam zijn bij ROC Friese Poort (uitgezonderd stagiaires, vrijwilligers en RvT). Bij de gegevens in aantallen is er alleen geteld op hoofdaanstelling, bij de gegevens in (netto) fte zijn alle aanstellingen meegeteld. Sinds 2018 nemen we ook de ingeleende medewerkers mee in de gegevens. Sinds afgelopen jaar kijken we bij inzetbaarheid naar (netto) fte en niet naar bruto fte. Hierdoor kan er dit jaar een directe vergelijking worden gemaakt tussen de onderdelen 'medewerkers in aantallen' en 'medewerkers in fte'.

In totaal bedroeg het aantal medewerkers eind 2019 1653. Ten opzichte van het voorgaande jaar is dit een lichte afname met 30 medewerkers. Reden is gelegen in de financiële bijstellingen in de vestigingen Emmeloord en Sneek en als gevolg daarvan een teruggang in formatie.

Aantal medewerkers 2018 en 2019

Aantal medewerkers in fte 2018 en 2019

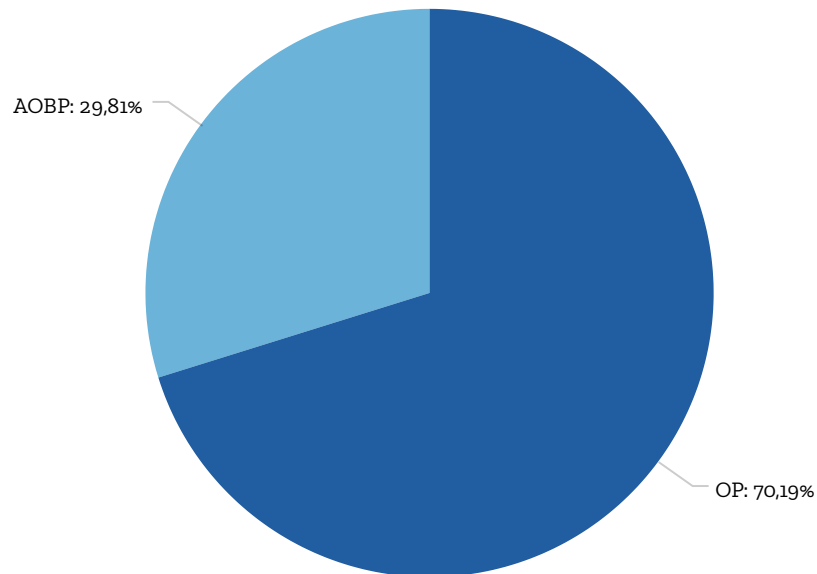
De omvang van het personeelsbestand, gemeten in fte's, was eind 2019 1223,3 fte. (2018: 1251,7 fte).

In 2019 was de instroom 14% (236 medewerkers) en de uitstroom 15% (251 medewerkers) ten opzichte van het totale personeelsbestand. In 2018 was dit 17% (278 medewerkers) voor zowel de in- als de uitstroom.

De verwachting is dat het benodigde aantal medewerkers de komende jaren zal dalen, door een verminderde instroom als gevolg van demografische ontwikkelingen. Dit effect kan gedempt worden door vergroting van het marktaandeel (ook voor volwassenen) en/of beïnvloeding van het keuzegedrag van potentiële studenten. Door de verhoogde uitstroom en het moeilijker kunnen vervullen van vacatures voor exacte-, zorg- en techniek vakken, blijft werving van nieuwe docenten een aandachtspunt.

Verhouding OP/BOBP – AOBP

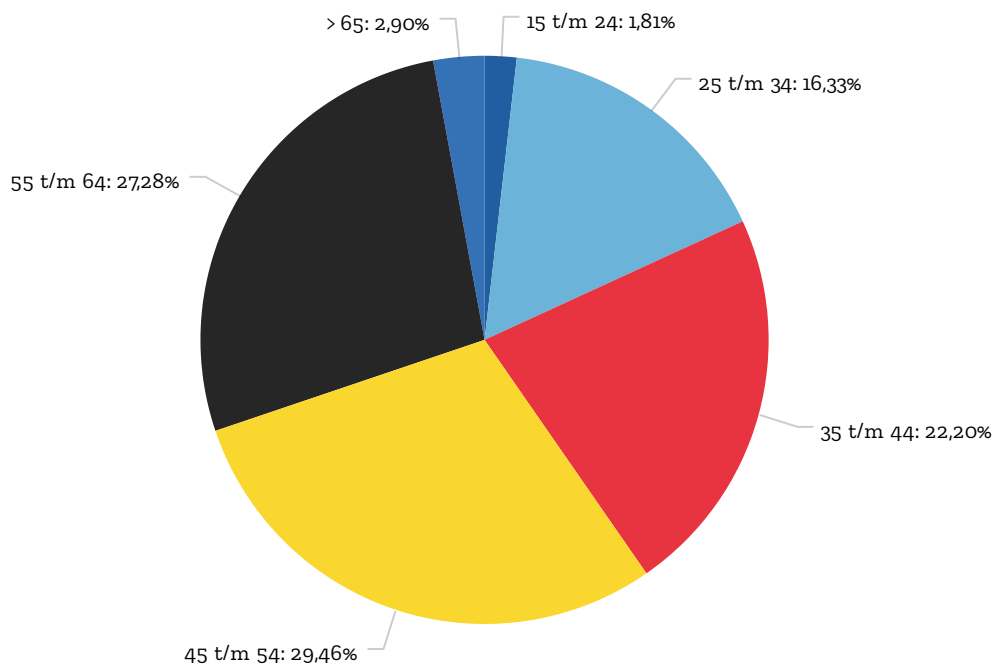
Aantal medewerkers in percentage 2019

De doelstelling om minimaal 70% van het personeelsbestand in te zetten voor het primaire proces, is in 2019 gehaald.

Leeftijdsopbouw en gemiddelde leeftijd

Leeftijdsopbouw in percentages 2019

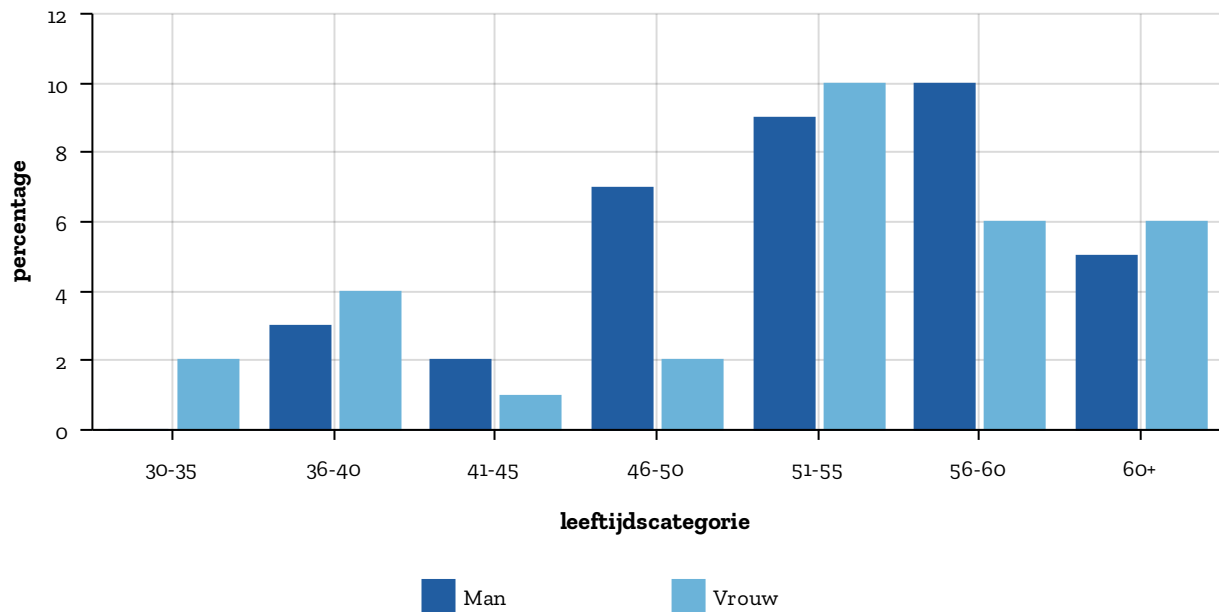
De gemiddelde leeftijd van de medewerkers ligt in 2019 op 46 jaar. De grootste groep medewerkers is vertegenwoordigd in de leeftijdscategorie 45 t/m 54 jaar. Gelet op de verhoogde uitstroom van oudere medewerkers de komende jaren zal naar verwachting de gemiddelde leeftijd de komende jaren lager worden.

Banenafpraak

In 2019 waren er 11 medewerkers in dienst die geregistreerd staan in het doelgroepregister. Hoewel dit een toename is van 30% ten opzichte van 2018, voldoen we nog niet de landelijke inspanningsverplichting van 2,14%. Deze verplichting betekent voor ons dat ruim 26 fte moet worden verloond aan iemand uit de doelgroep banenafpraak. Momenteel onderzoeken we hoe we meer kansen kunnen benutten om deze doelgroep binnen onze organisatie te vergroten.

Wet evenredige vertegenwoordiging van vrouwen in managementfuncties (WEV)

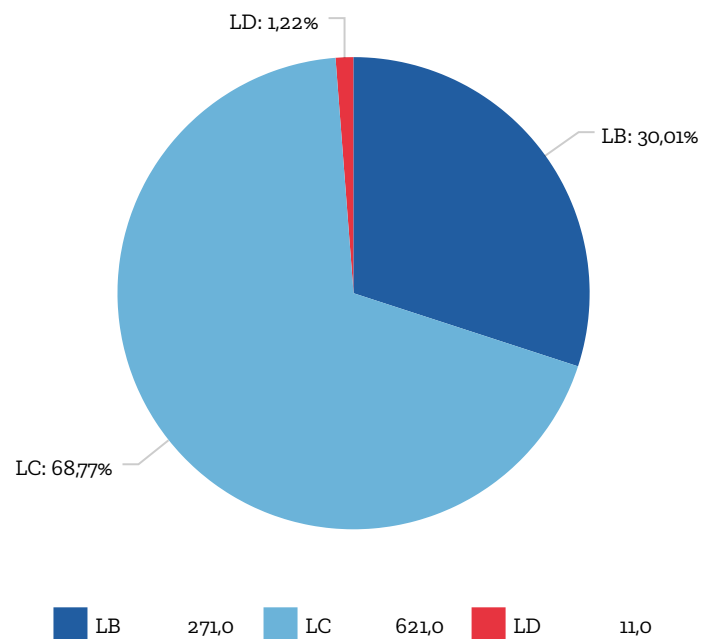
WEV Management 2019

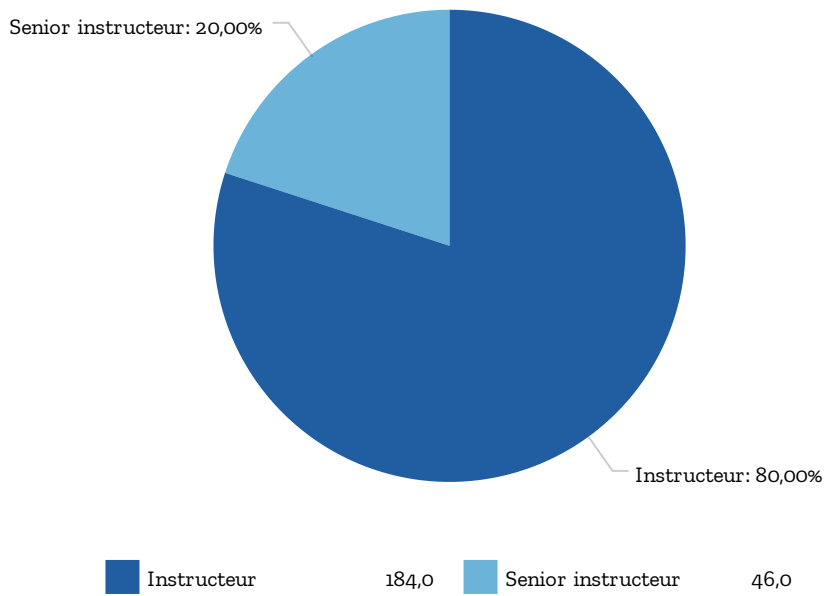
Er waren in 2019 66 medewerkers werkzaam in een managementfunctie. Van deze medewerkers zijn er 35 mannen en 31 vrouwen (respectievelijk 53% en 47%). Binnen de leeftijdscategorie 56-60 zijn de mannen het meest vertegenwoordigd. De meeste vrouwen zijn te vinden binnen de leeftijdscategorie 51-55.

Funciemix LB LC LD, instructeur en senior instructeur

Funciemix docenten in aantallen en percentages 2019

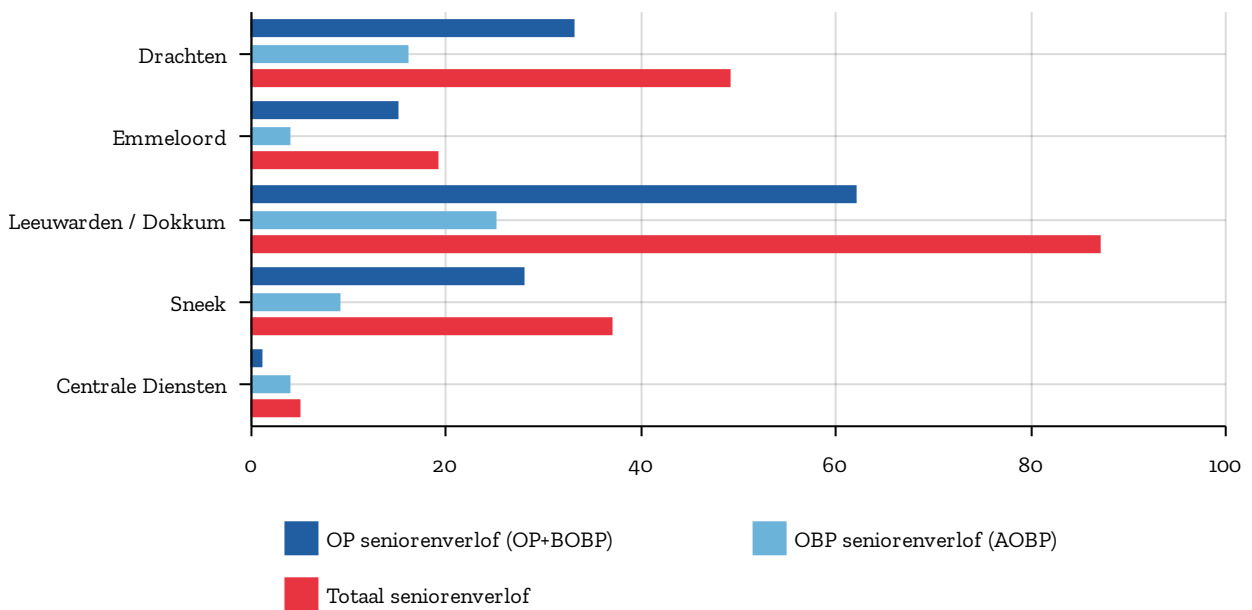
Functiemix instructeurs in aantallen en percentages 2019

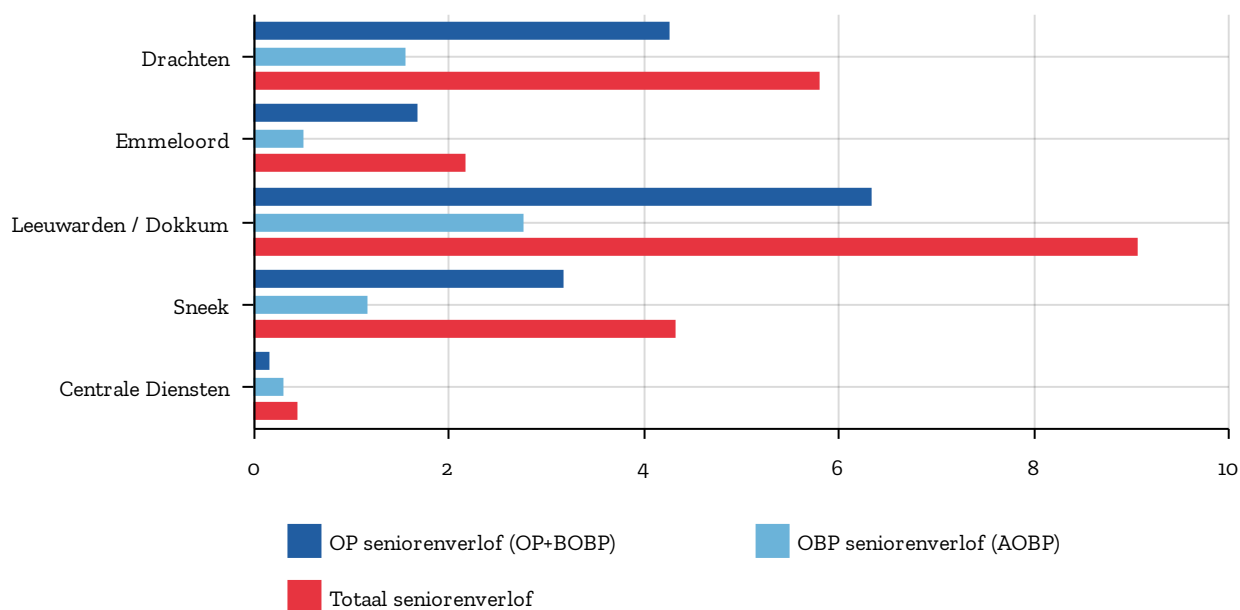
In bovenstaande overzichten zijn de verhoudingen te zien tussen de docenten LB, LC en LD, de instructeurs en senior instructeurs. In 2019 is het doorstroombeleid vernieuwd met een toekomstig streefcijfer van 65% LC docenten. Overeenkomstig met het doorstroombeleid zijn de ingeleende medewerkers niet meegenomen in de aantallen van de docenten LB, LC en LD.

Seniorenverlof en generatieregeling

Aantal medewerkers seniorenverlof 2019

Aantal fte seniorenverlof 2019

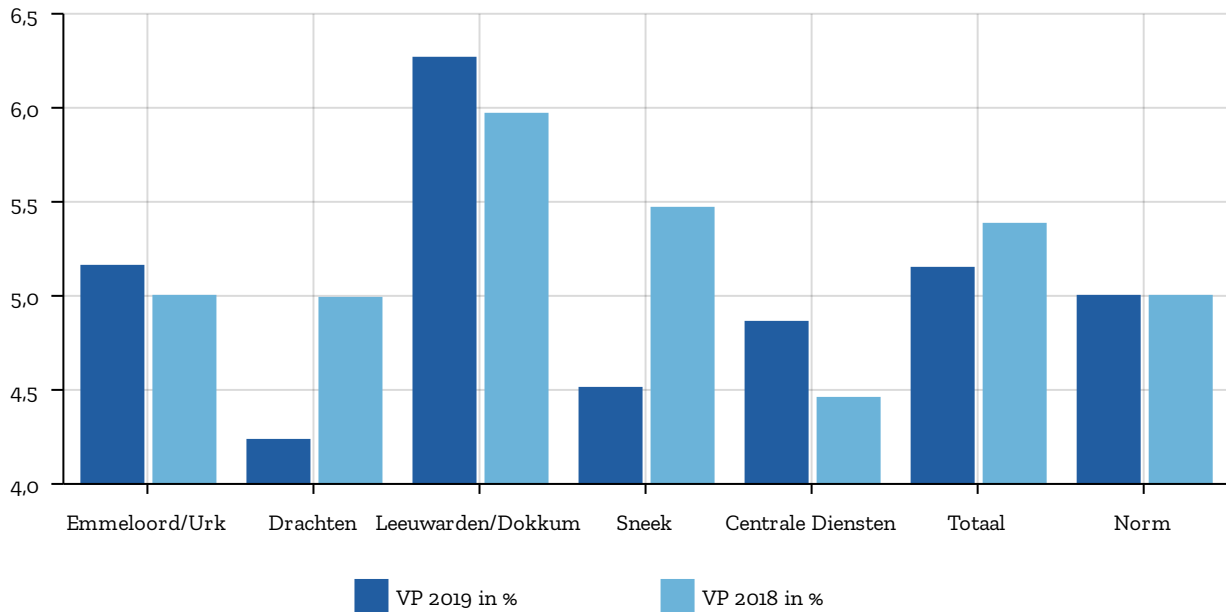
Op 31 december 2019 hebben 197 medewerkers gebruik gemaakt van het seniorenverlof (90) of vielen onder de overgangsregeling BAPO (107).

Onder OP vallen de functiecategorieën OP en BOBP en onder OBP valt de functiecategorie AOBP.

Elke medewerker die op 31 december 2019 63 jaar of ouder was, een aanstelling had van minimaal 0,7 fte en minimaal 3 jaar in dienst was, kon per 1 augustus 2019 gebruik maken van de generatieregeling. De regeling is een 50-70-100 regeling met 50% van de contracturen (minimaal 0,35 resterend) uren met 70% salaris en 100% pensioenopbouw. In 2019 hebben 13 medewerkers deelgenomen aan deze regeling.

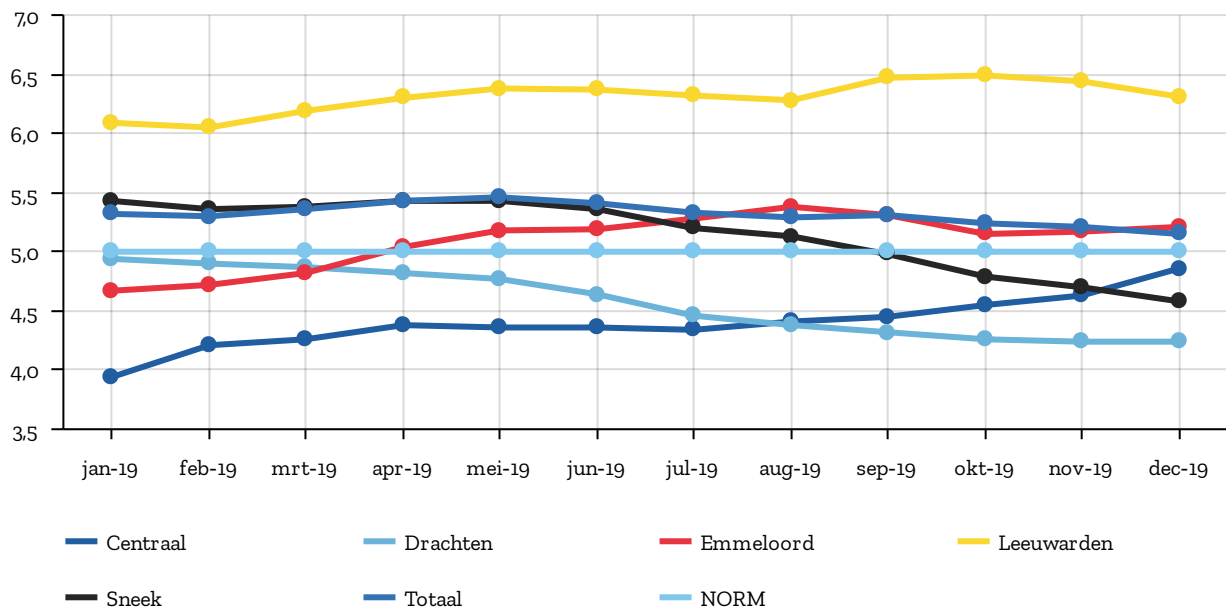
Ziekteverzuim

Verzuimpercentage 2018 en 2019 (t/m eerste ziektejaar)

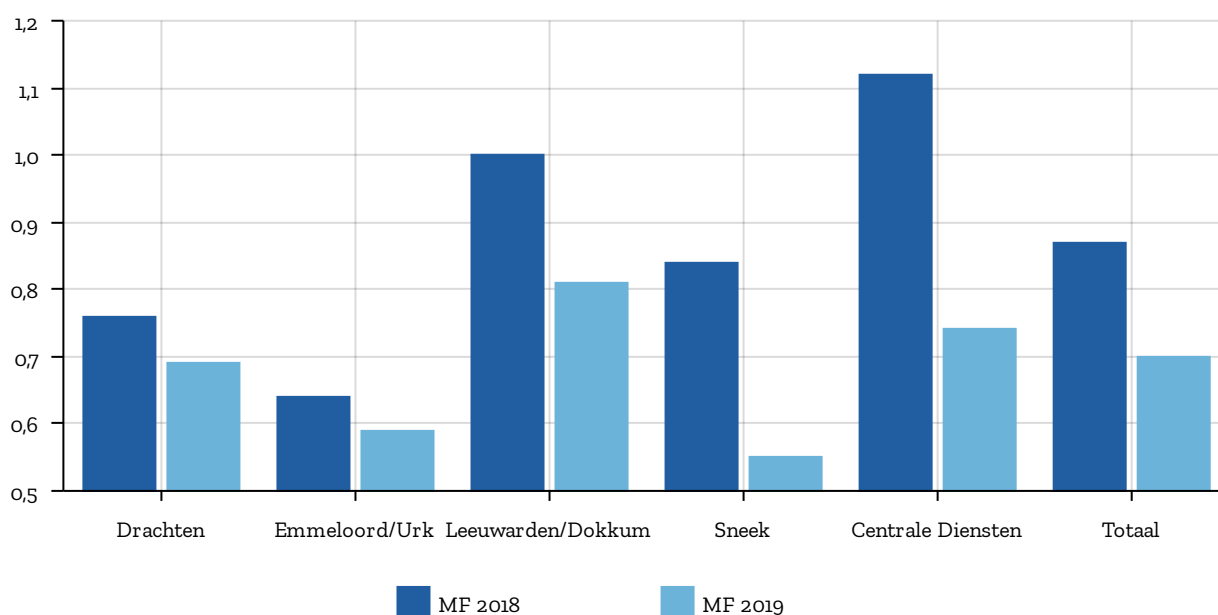
Het verzuimpercentage voor ROC Friese Poort lag in 2019 op 5,15%. Dit is een lichte daling (0,1%) ten opzichte van 2018. In dit percentage is het verzuim tot en met het eerste ziektejaar meegenomen.

Voortschrijdend verzuim t/m eerste ziektejaar

Het voortschrijdend gemiddelde ultimo december 2019 lag t/m het eerste ziektejaar op 5,15% en t/m het tweede ziektejaar op 5,99%. Het verzuimpercentage wordt sterk beïnvloed door de langdurige ziektegevallen. Dit is ook te zien in de meldingsfrequentie die 2019 is gedaald van 0,9 naar 0,7; een positieve ontwikkeling voor het kortdurend verzuim.

Meldingsfrequentie 2018 en 2019

Wij streven naar een ziekteverzuimpercentage van maximaal 5% t/m het eerste ziektejaar en maximaal 5,62% t/m het tweede ziektejaar (branche gemiddelde ROC is 5,62%, sector gemiddelde is 5,68%). De ontwikkeling richting eigen regiemodel en meer focus op inzetbaarheid is ondersteund door het trainen van alle leidinggevenden in 2019 op Regie op inzetbaarheid.

Professionalisering en Friese Poort Academie 2019

Het aantal georganiseerde en gevolgde trainingen van de Friese Poort Academie is in 2019 is verklaarbaar lager dan in 2018. De enorme impuls van de ICT gerelateerde trainingen voor alle medewerkers van ROC Friese Poort is duidelijk afgenomen. Het aantal aangeboden trainingen betreft 131 en 1428 medewerkers hebben in 2019 deelgenomen aan een training.

De Friese Poort Academie heeft afgelopen jaar een brede aanbod gepresenteerd dat bijdraagt aan de vertaling van ROC Friese Poort ontwikkelingen en de professionalisering in brede zin.

Nieuw in 2019 waren de trainingen Blikvanger (nulmeting brede vorming) en Cambridge Engels. De vraag naar trainingen rekenen en didactiek nam toe. Ook is een bijdrage geleverd aan het ontwikkelen van het ROC Friese Poort brede introductieprogramma Zin-In!

Overzicht FPA scholing 2019

Leerlijnen & trainingen	Aantal trainingen	Aantal deelnemers
Brede Vorming		
Routeplanner	4	63
Kompas 21 basis	1	13
Train-de-trainer cursussen (o.a. Blikvanger en Kompas 21)	3	49
Inspiratiesessies (incl. midzomer-/midwinterwandeling)	3	83
Leergang Brede Vorming (pilotfase)	2	16
Kwaliteitscultuur		
Examinering: trainingen beoordelaars	35	346
Examinering: workshops passende examinering	2	16
Examinering: trainingen taalassessor NL/MVT/vakdocent	11	92
Examinering: overige trainingen	4	78
Taal & Rekenen	3	33
Kwaliteitscultuur: scholing auditoren	2	17
Kwaliteitscultuur: professionalisering DOK	1	26
Studieloopbaanbegeleiding (basis & verdieping)	3	44
Passend Onderwijs: signaleren verslaving & middelengebruik	2	21
Passend Onderwijs: overige trainingen	4	30
Digitaal wendbaar & weerbaar		
Office 365	21	185
Cyber Awareness: privacy & computerveiligheid	2	14
Basisvaardigheden ICT (bijv. Excel)	1	7
SMART digiborden	2	14
Eduarte **	4	42
De kunst van het leren		
De docent als leercoach (de 6e rol van de leraar)	1	18
Lesdifferentiatie	1	11
De student in regie	2	21
Leren op locatie (hybride onderwijs)	1	11
Didactiek: diverse workshops & (team)trainingen	5	97
Persoonlijke ontwikkeling & professionalisering		
Persoonlijk leiderschap	2	17
Ontwikkeltraject senior instructeur	1	2
Communicatieve vaardigheden: diverse (team)trainingen	2	23
Professionalisering docenten Levo & burgerschap	1	5
Introductie / ZIN-IN		
Intervisie voor nieuwe medewerkers (pilot)	1	4
Vitaliteit		
Fysieke & mentale balans	3	24
Timemanagement	1	6
TOTAAL	131	1428

** Naast deze 4 trainingen zijn er nog 4 lunchsessies EduArte georganiseerd, waar men zich niet voor hoeft op te geven. De exacte aantallen deelnemers zijn zodoende niet bekend.

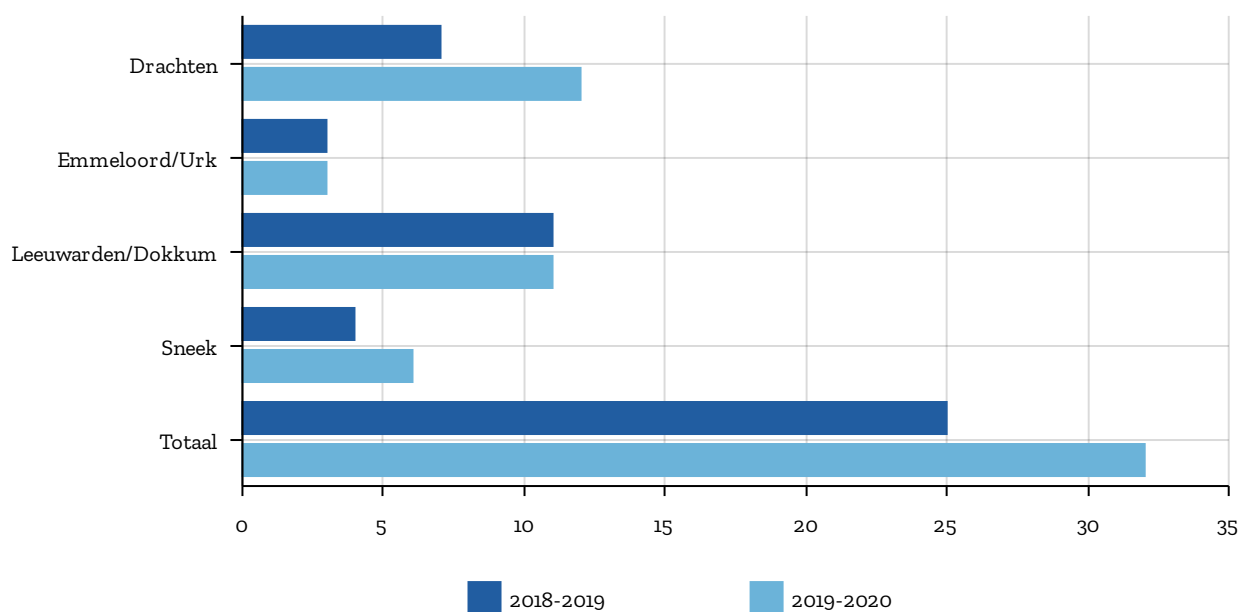
Scholing ten behoeve van verkrijgen bevoegdheid

Naast de scholing in de Friese Poort Academie hebben ruim 140 medewerkers deelgenomen aan een opleiding gericht op het verkrijgen van een bevoegdheid in 2019. Het merendeel van deze groep medewerkers heeft een opleiding gevolgd voor het behalen van een 2^e graads lerarenopleiding.

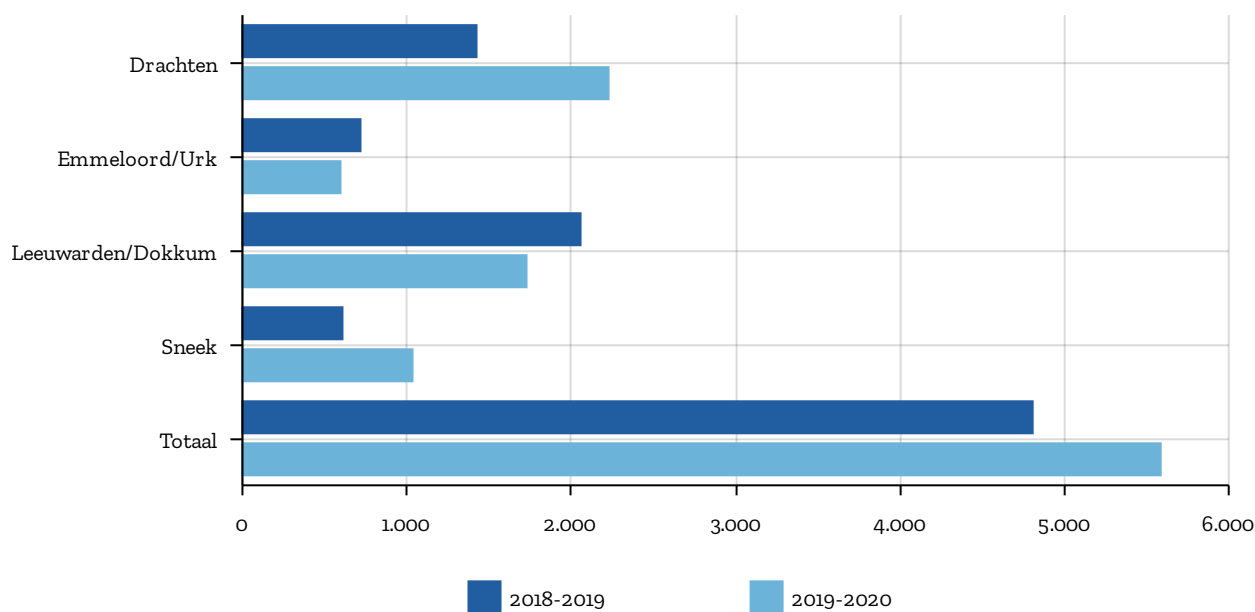
Alle leidinggevenden nemen deel aan een tweejarig leiderschapstraject 'Wendbaar en waardevol leiderschap'.

Lerarenbeurs DUO

Lerarenbeurs DUO in aantallen

Lerarenbeurs DUO in uren

Voor het schooljaar 2019-2020 hebben 32 docenten een lerarenbeurs bij de DUO aangevraagd en gekregen. Dit gaat om een totaal van 5591 klokuren. Voor het schooljaar 2018-2019 hebben 25 docenten een lerarenbeurs gekregen voor een totaal van 4807 klokuren.

Functies in FTE 2019

Functies in FTE 2019 Onderstaand een overzicht van het generiek functiebouwwerk in fte onderverdeeld per functieprofiel (peildatum 31-12-2019).

	Drachten	Emmeloord	Leeuwarden	Sneek	Centrale D	Eindtotaal
Senior docent	129,5	64,6	189,8	95,5	2,3	481,7
Docent	52,1	22,0	66,8	49,6	0,1	190,7
LIO	3,5		3,0	2,0		8,5
Senior instructeur	9,6	2,4	14,1	9,9		36,1
Instructeur	43,6	18,3	37,7	31,3		130,9
Onderwijsassistent	2,5		3,5	2,4	0,8	9,3
Facilitair medewerker A	1,6	0,5	0,7	0,4	0,8	4,0
Facilitair medewerker B	8,3	3,3	6,8	2,5		20,8
Facilitair medewerker C	11,1	4,9	10,6	4,8	1,0	32,5
Logistiek planner B	3,3	1,8	4,0	2,7		11,8
Facilitair Beheerder	1,0		1,4			2,4
Administratief medewerker A	3,1	2,0	5,5	0,7	0,3	11,6
Administratief medewerker B	11,6	4,5	11,5	9,2	1,0	37,8
Secretaresse A	7,8	7,6	13,8	8,1	1,1	38,4
Secretaresse B	1,9	0,7	2,9	1,0		6,4
Secretaresse C					1,6	1,6
Medewerker Technisch Beheer B	2,0	1,9	3,6	1,0	8,1	16,5
Medewerker technisch beheer C			0,2		19,1	19,3
Beleidsonder-steunend medewerker A					1,4	1,4
Beleidsonder-steunend medewerker B	2,3	2,8	2,9	3,3	9,5	20,7
Adviseur Inhouds-deskundige A			0,6	0,8	3,7	5,1
Adviseur inhouds-deskundige B	0,6	2,0	4,9	1,6	7,9	16,9
Adviseur inhouds-deskundige C	4,2	0,4	1,7	1,2	9,1	16,5
Beleidsadviseur A	3,6	2,0	3,8	3,4	8,8	21,6
Beleidsadviseur B	1,0	0,8	1,0	1,0	7,7	11,5
Manager A	1,0	0,9	1,8	1,0	1,0	5,7
Manager B	13,8	7,5	20,7	11,5	1,0	54,6
Directeur	2,0	1,0	2,0	2,0		7,0
Lid CvB					1,0	1,0
Voorzitter van CvB					1,0	1,0
Eindtotaal	321,1	151,9	415,3	246,8	88,1	1223,3

4 Aanvullende richtlijnen OCW

Aanvullende richtlijnen OCW

Door de Minister van OCW zijn aanvullende richtlijnen verstrekt voor een aantal thema's waarvan in de jaarrekening en jaarverslag verantwoording dient te worden afgelegd. Voor zover van toepassing op ROC Friese Poort betreft het onderstaande onderwerpen.

Helderheid in bekostiging

Thema 1: Uitbesteding van bekostigd onderwijs

Dit betreft het uitbesteden van bekostigd onderwijs aan een andere al dan niet bekostigde instelling of organisatie tegen betaling van de geleverde prestaties. In 2019 heeft er geen specifieke uitbesteding van onderwijs plaatsgevonden aan derden. Voor delen van opleidingen vinden er detacheringen vanuit andere (onderwijs)organisaties plaats en worden zelfstandigen ingehuurd. Ook wordt een aantal sport- en bewegingslessen in en/of door sportscholen verzorgd.

Thema 2: Investerings van publieke middelen in private activiteiten

Bij investeringen in private activiteiten wordt de rijksbijdrage ingezet in een privaatrechtelijke rechtspersoon of worden publieke middelen geïnvesteerd in private activiteiten die niet behoren tot de kerntaak van de instelling.

ROC Friese Poort wendt alleen publieke middelen aan, indien de investering een bijdrage levert aan het realiseren van de doelstellingen van het beroepsonderwijs en de wettelijke waarborgen (kwaliteit, toegankelijkheid en doelmatigheid) zijn geborgd.

Centrum Fijnmechanica

In 2019 is geparticipeerd in het Centrum Fijnmechanica (onderdeel van ROC Friese Poort), een hoogwaardig praktijk- en leercentrum voor fijnmechanica en mechatronica in Drachten. De technische scholingsactiviteiten liggen in het verlengde van de reguliere OCW opleidingen. In 2019 bedroeg de totale omzet € 195.780 (2018: € 299.833). De omzet contractonderwijs ad € 64.687 zorgt voor extra dekking van de aanwezige hoogwaardige apparatuur en extra personeel. Naast deze investering in de private activiteiten is er een aantal publiek-private samenwerkingsvormen, waarbij onderwijskundige activiteiten plaatsvinden in een omgeving waarin ook een economische activiteit plaatsvindt. De keus voor deelname in publiek-private activiteiten hebben een onderwijskundige meerwaarde voor de studenten van ROC Friese Poort. We kennen de volgende arrangementen:

Yacht Builders Academy

In 2017 is het Centrum voor Innovatief Vakmanschap Yacht Builders Academy (YBA) opgericht. Het doel van de YBA is om specialistische opleidingen te ontwikkelen en aan te bieden voor de jachtbouw. Daarnaast wordt innovatief vakmanschap gepromoot en de doorstroom in de beroepskolom gestimuleerd.

De begroting over de totale projectperiode 2017 -2021 bedraagt € 2,4 mln., bestaande uit € 2,1 mln. aan inzet van uren (loonkosten) en € 0,3 mln. aan materialen. De financiering vindt plaats vanuit de bedrijven, overheden (provincie en gemeenten) en onderwijsinstellingen. Er is een RIF-subsidie voor € 0,8 mln. aangevraagd voor de gehele projectperiode. ROC Friese Poort is penvoerder van het YBA programma. Er is een programmamanager aangesteld voor 3 dagen per week.

De Kanselarij – Where knowledge meets business

Op 15 oktober 2016 is ROC Friese Poort partner geworden in project de Kanselarij als triple-helix Verbindingsgebouw voor Fryslân. Dit betekent dat er een gezamenlijke omgeving wordt gecreëerd, waarbij grenzen tussen MBO, HBO, WO, ondernemers en overheid vervagen. Het stimuleren en initiëren van gezamenlijke activiteiten is een belangrijk doel.

De incidentele bijdrage in de ontwikkel- en inrichtingskosten van de Kanselarij is € 51.000. Daarnaast wordt een jaarlijkse exploitatiebijdrage van € 15.300 betaald voor de facilitaire voorziening tijdens kantooruren. Deze bijdrage is in totaal € 45.900 en is voor de jaren 2017 t/m 2019.

Overige samenwerkingsverbanden

ROC Friese Poort kent nog een aantal samenwerkingsverbanden in het publiek-private domein die onderwijskundig een minder grote impact en een kleinere financiële omvang hebben. Dit zijn:

- Energy College: Dit is een Noord-Nederlands initiatief om de snelgroeiende energiebranche in de regio te kunnen voorzien van innovatieve vakkrachten op mbo-niveau.
- Topcentrum E-Commerce: Dit samenwerkingsverband (met ROC's uit Overijssel, Hogeschool Windesheim, provinciale en regionale overheden, Kennispoort regio Zwolle, Talentstad en 18 e-commerce bedrijven) is gericht op het gebruik maken van ICT en internet voor nieuwe mogelijkheden van zaken doen.
- Biosintrum: Voor Friesland liggen op Noord-Nederlandse schaal specifiek kansen op o.a. het gebied van de productie van biomassa en andere grondstoffen. Het Biosintrum verbindt bedrijven, scholen en overheden die samen willen werken aan een duurzame toekomst.
- Energiecampus: In 2017 is een begin gemaakt met de inrichting van de Energiecampus op de Schenkenschans in Leeuwarden (direct naast ons gebouw aan de Anne Wadmanwei). Deze locatie wordt doorontwikkeld tot de hotspot waar bedrijfsleven en onderwijs samen kennis ontwikkelen en uitwisselen (onderwijs verzorgen) op het gebied van duurzame energie en gerelateerde innovaties.

Voor elk van deze arrangementen wordt in het kader van risicobeheer een beoordeling gemaakt op onderwijskundige meerwaarde, specifieke risico's en lange termijn doelstellingen/verwachtingen. De financiële verplichtingen worden in de begroting opgenomen en mogelijke risico's worden voorzien in de algemene reserve.

Thema 3: Het verlenen van vrijstellingen (Beoordeling werking EVC-procedure)

De instelling kan vrijstelling verlenen voor het afleggen van een of meerdere examens of examenonderdelen in het beroepsonderwijs. Dat kan op basis van eerder afgelegde examens, maar ook op basis van buiten het onderwijs opgedane kennis en vaardigheden.

ROC Friese Poort kent een aantal maatwerkopleidingen, waarin studenten, veelal volwassenen, op basis van opgedane werkervaring versneld door een opleiding kunnen. Het betreft in deze gevallen voornamelijk groepen.

Daarnaast is het mogelijk om op basis van een EVC (Erkenning van Verworven Competenties) rapportage of soortgelijke waarderingstrajecten individuele vrijstellingen te krijgen voor onderwijs en/of examinering. Ieder rapport wordt afzonderlijk beoordeeld en op basis daarvan wordt bepaald hoe het traject van de kandidaat eruit komt te zien.

Thema 4: Fonds voor les- en cursusgelden

ROC Friese Poort betaalt geen les- of cursusgeld vanuit een fonds dat gevormd is uit rijksmiddelen.

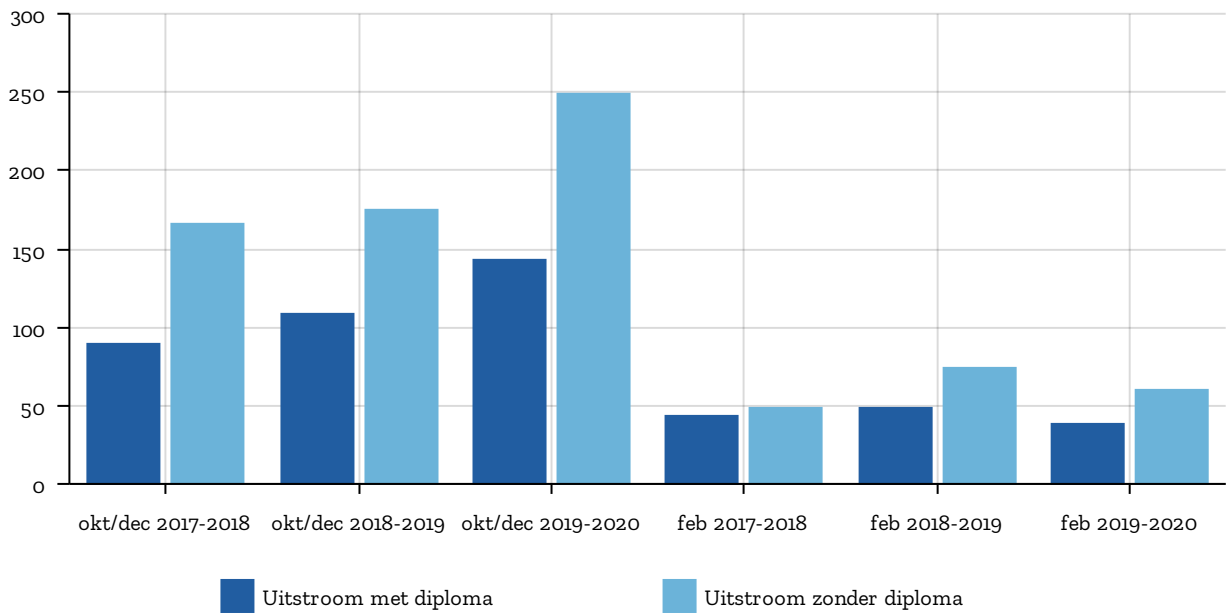
In voorkomende gevallen kan het wettelijke cursusgeld ook na het doorlopen van een incassotraject niet worden geïnd. In dat geval komt deze post ten laste van de reguliere exploitatie.

Thema 5: In- en uitschrijving en inschrijving van deelnemers in meer dan één opleiding tegelijk

Relatief snelle uitschrijving na de teldatum

Om te voorkomen dat er bekostiging wordt ontvangen voor studenten waarvoor geen onderwijs wordt verzorgd, vindt er interne controle plaats. Voor studenten die vlak na een van beide teldata worden uitgeschreven, wordt de

onderwijsprestatie beoordeeld. Bij onvoldoende onderwijsprestatie wordt er voor gekozen om geen inputbekostiging te ontvangen.

In de periode oktober t/m december 2019 zijn 249 studenten uitgeschreven zonder diploma. Dit is een flinke stijging t.o.v. het jaar ervoor. Deze stijging is een landelijke trend. We zien onder andere een toename van het aantal studenten dat een baan aangeboden krijgt voordat ze zijn afgestudeerd. Daarnaast zien we een stijging van het aantal VSV's op niveau 2. Deze ontwikkeling wordt besproken in het provinciaal overleg over mogelijke oorzaken en de vervolgaanpak.

Dubbele bekostiging van studenten en diploma's

Studenten komen slechts eenmaal per schooljaar voor inputbekostiging in aanmerking. Diploma's worden eenmaal per onderwijsniveau bekostigd. Door landelijke controles in het systeem BRON is dubbele bekostiging niet meer mogelijk.

Gecombineerde trajecten

Op 1 oktober 2019 zijn geen studenten ingeschreven die tegelijkertijd een beroepsopleiding en een educatietraject volgen.

Samenwerkingsverbanden VO/MBO

Voor de bekostiging is het van belang om te bepalen of er leerlingen van een VO-school na 1 oktober zijn overgedragen aan een ROC, waarbij de VO-school de bekostiging ontvangt. Na 1 oktober 2019 zijn er geen leerlingen overgedragen van een VO-school naar ROC Friese Poort. ROC Friese Poort kent met diverse VO-scholen samenwerkingsverbanden over afstemming van onderwijsprogrammering. Daarnaast worden er een aantal praktijklessen verzorgd aan leerlingen van Praktijkscholen en aan leerlingen in het kader van het experiment vmbo – mbo2. In geval er een mbo-diploma wordt behaald, komt deze niet in aanmerking voor bekostiging.

Thema 6: De deelnemer volgt een andere opleiding dan waarvoor hij is ingeschreven

Het doel is om studenten zo snel mogelijk in de voor hen geschikte opleiding te plaatsen. Tussentijds veranderen er echter studenten van opleiding. Hieronder is aangegeven dat er in de periode 1 augustus tot en met 1 oktober 2019 88 eerstejaars studenten zijn gewijzigd van opleiding. Dit is exclusief studenten die een keus maken vanuit het kwalificatiedossier naar de kwalificatie en uitstroombifferentiatie.

Niveau	Naar niveau 1	Naar niveau 2	Naar niveau 3	Naar niveau 4	Totaal
Van niveau 1	7				7
Van niveau 2		24	2	1	27
Van niveau 3		2	13	6	21
Van niveau 4		4	7	22	33
Totaal	7	30	22	29	88

Leerweg	Naar BBL	Naar BOL	Totaal
Van BBL	6	5	11
Van BOL	13	64	77
Totaal	19	69	88

Thema 7: Maatwerktrajecten voor bedrijven

Voor een groot aantal organisaties worden maatwerktrajecten uitgevoerd. ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen sluit daartoe de overeenkomsten met bedrijven of andere organisaties en stemt het onderwijsprogramma af met de uitvoerende vestigingen van het ROC. Voor een goede beheersing van de risico's wordt voor elk traject een bestek beschreven op basis waarvan een kostprijs calculatie wordt opgesteld. De prijs voor de klant is gebaseerd op deze kostprijs inclusief een opslag voor kosten die worden gemaakt door Bedrijfsopleidingen en voor eventueel maatwerk. De OCW vergoeding voor elke student komt toe aan ROC Friese Poort. In onderstaande tabel zijn de belangrijkste maatwerktrajecten weergegeven.

Project	Klant	Crebonummer	Aantal studenten	Maatwerk
Verzorgende IG Talant (ZW-00996)	Stichting Talant	25491	46	Visie van zorgorganisatie geïntegreerd, deels op locatie, regelmatig met klant overleg over voortgang en inhoud
Dienstverlening Zorggroep Almere (ZW-00922)	Stichting Zorggroep Almere	23189	15	Voor zij-instromers op locatie van de klant met regelmatig overleg over inhoud en voortgang
Maatschappelijk Verzorgende ZONL (ZW-00870)	Zorggroep Oude en Nieuwe Land	25476/25491	21	Missie en visie van de zorgorganisatie geïntegreerd, voor intern en extern te werven personeel
Verzorgende IG Kwadrant (ZW-00815-02)	Stichting Kwadrantgroep	25491	23	Missie en visie van de zorgorganisatie geïntegreerd
Dienstverlening Patyna (ZW-00879)	Patyna	25498	22	Voor jong volwassenen met uitkering, praktijkleren in duo-baan en opleiding toegespitst op nieuw manier van werken bij Patyna
Maatschappelijk Verzorgende ZONL (ZW-00774-02)	Zorggroep Oude en Nieuwe Land	25476/25491	15	Missie en visie van de zorgorganisatie geïntegreerd
Verpleegkunde Kwadrant (ZW-00779-02)	Stichting Kwadrantgroep	25480	23	Visie van de zorgorganisatie geïntegreerd, 45 lesdagen per jaar
Maatsch. Verzorgende Zorggroep Almere (ZW-00917)	Stichting Zorggroep Almere	25476/25491	23	Voor groep zij-instromers, waarbij de visie en missie van de klant geïntegreerd zijn

Project	Klant	Crebonummer	Aantal studenten	Maatwerk
Verzorgende IG ZONL (ZW-00839)	Zorggroep Oude en Nieuwe Land	25491	17	Versneld traject van een jaar en invoeging thema's van de klant

Thema 8: Buitenlandse studenten

Alleen onderwijs dat daadwerkelijk in Nederland wordt verzorgd komt voor bekostiging in aanmerking. Buitenlandse studenten mogen worden ingeschreven als zij hier rechtmatig verblijven. ROC Friese Poort verzorgt geen bekostigd onderwijs aan studenten die niet rechtmatig in Nederland verblijven. Ook wordt geen onderwijs in het buitenland verzorgd met uitzondering van buitenlandse stages (beroepspraktijkvorming).

Jaarrekening 2019

Stichting voor Christelijk BVE Friesland/Flevoland - Leeuwarden,
26 juni 2020

Geconsolideerde balans per 31 december 2019

Na resultaatbestemming

	Bedragen * € 1.000	31/12/2019	31/12/2018
1	Activa		
	Vaste activa		
1.1	Immateriële vaste activa	87	103
1.2	Materiële vaste activa	83.620	87.822
	Totaal vaste activa	83.707	87.925
	Vlottende activa		
1.5	Vorderingen	4.188	3.505
1.7	Liquide middelen	27.646	28.307
	Totaal vlottende activa	31.834	31.812
1	TOTAAL ACTIVA	115.541	119.737
2	Passiva		
2.1	Eigen Vermogen	80.414	85.131
2.2	Voorzieningen	7.739	5.002
2.3	Langlopende schulden	245	771
2.4	Kortlopende schulden	27.143	28.833
2	TOTAAL PASSIVA	115.541	119.737

Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2019

	Bedragen * € 1.000	2019	Begroting 2019	2018
	Baten			
3.1	Rijksbijdragen	116.820	114.583	111.981
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	842	632	729
3.3	College-, cursus-, les- en examengelden	2.031	1.951	1.973
3.4	Baten werk in opdracht van derden	6.003	6.123	5.878
3.5	Overige baten	2.860	2.042	2.971
	Totaal baten	128.556	125.330	123.532
	Lasten			
4.1	Personeelslasten	106.916	100.299	99.333
4.2	Afschrijvingen	8.486	8.230	8.525
4.3	Huisvestingslasten	6.824	6.015	5.838
4.4	Overige lasten	13.523	13.507	13.725
	Totaal lasten	135.748	128.051	127.421
	Saldo baten en lasten	-7.192	-2.721	-3.889
5	Financiële baten en lasten	-12	0	55
	Resultaat	-7.204	-2.721	-3.834
6	Belastingen	31	28	48
	Nettoresultaat	-7.235	-2.749	-3.882

Geconsolideerd overzicht totaalresultaat over 2019

	Bedragen * € 1.000	2019	Begroting 2019	2018
	Geconsolideerd nettoresultaat na belastingen	-7.235	-2.749	-3.882
	Totaal van de rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen	0	0	0
	Totaalresultaat	-7.235	-2.749	-3.882

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2019

Bedragen * € 1.000	2019	2018
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo van baten en lasten	-7.192	-3.889
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen (1.1, 1.2 en 4.2)	8.486	8.524
Boekwinst (2018: boekwinst) op materiële vaste activa	-100	-177
Toename voorzieningen (2.2)	5.254	525
	13.640	8.872
Veranderingen in werkkapitaal		
Toename (2018: afname) vorderingen (1.5)	-812	427
Afname (2018: afname) schulden (2.4)	-2.387	-636
	-3.199	-208
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	3.249	4.775
Ontvangen interest	130	128
Betaalde interest	-35	-73
Betaalde belastingen	-8	-196
	86	-141
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	3.335	4.634
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringen in materiële vaste activa (1.2)	4.234	3.951
Desinvesteringen in materiële vaste activa (1.2)	351	346
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-3.884	-3.605
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Aflossing langlopende schulden (2.3)	112	112
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-112	-112
Mutatie geldmiddelen	-661	917

(De cijfers tussen haakjes verwijzen naar de posten in de toelichting op de balans en exploitatie).

Toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening 2019

Algemeen

Stichting voor Christelijk BVE Friesland/Flevoland is statutair gevestigd in Leeuwarden en bij de Kamer van Koophandel geregistreerd onder nummer 41003498. De stichting (hierna genoemd: ROC Friese Poort) heeft tot doel de oprichting en instandhouding van één of meer instellingen voor beroepsonderwijs en volwasseneneducatie in Friesland en in Flevoland. Deze jaarrekening bevat de financiële informatie van zowel de stichting als haar geconsolideerde 100%-deelneming Friese Poort Opleiding en Training B.V. te Leeuwarden.

Toegepaste Standaarden

De geconsolideerde jaarrekening van de stichting is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW, de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder RJ 660 onderwijsinstellingen. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO).

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2019, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2019.

Continuïteit

Wij hebben de continuïteit van ROC Friese Poort beoordeeld, inclusief de mogelijke effecten van het Covid-19 virus op onze financiële positie. Gezien de huidige ontwikkelingen en de solide vermogens- en liquiditeitspositie is de continuïteit gewaarborgd. Op grond hiervan is de jaarrekening opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva en resultaatbepaling

Algemeen

Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij anders staat vermeld in de verdere grondslagen.

ROC Friese Poort neemt een actief alleen in de balans op als het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen aan ROC Friese Poort toekomen en de waarde ervan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Verplichtingen worden in de balans opgenomen als het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard gaat met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten of economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's. Alle financiële informatie in de hoofdoverzichten is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal in euro's. De financiële informatie in de toelichting is in hele euro's weergegeven, tenzij in de toelichting anders vermeld.

GEBRUIK VAN SCHATTINGEN

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De waarderingsgrondslag van personele voorzieningen is naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereist schattingen en veronderstellingen.

Consolidatie

Meerderheidsdeelnemingen en overige verbonden partijen waarover overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaat, worden geconsolideerd. Overheersende zeggenschap, direct of indirect, kan worden uitgeoefend doordat beschikt wordt over een meerderheid van stemrechten, meer dan de helft van de bestuurders of van de commissarissen kan benoemen of ontslaan of op enige andere manier de financiële en operationele activiteiten worden beheerst. Hierbij worden ook financiële instrumenten betrokken die potentiële stemrechten bevatten en zodanig kunnen worden uitgeoefend dat ze daardoor de stichting meer of minder invloed verschaffen.

In de geconsolideerde jaarrekening is opgenomen de 100%-deelneming Friese Poort Opleiding en Training B.V. te Leeuwarden.

Hierbij is de integrale methode toegepast, waardoor activa, passiva en de baten en lasten voor 100% zijn meegenomen in de geconsolideerde jaarrekening. Intercompany-transacties, resultaten en onderlinge vorderingen en schulden worden geëlimineerd.

De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden opgesteld volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de groep.

VERGELIJKENDE CIJFERS

In 2019 is geen sprake geweest van herrubricering van vergelijkende cijfers over 2018.

FINANCIËLE INSTRUMENTEN

ROC Friese Poort kent de volgende financiële instrumenten: debiteuren en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen, crediteuren en overige schulden. Zij heeft geen afgeleide financiële instrumenten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste

opname worden meegenomen. In contracten besloten financiële instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract, worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Debiteuren en overige vorderingen

Vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Dit gebeurt op basis van de effectieve-rentemethode, verminderd met bijzondere waarderingsverliezen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode. De effectieve rente wordt direct in de staat van baten en lasten verwerkt.

De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Waarderingsgrondslagen balans

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van de cumulatieve afschrijvingen en de bijzondere waardeverminderingen.

De verkrijgingsprijs bestaat uit de aanschafwaarde per 1 juli 2015 van activiteiten en klantenbestanden van Maritieme Opleidingen Urk en Kennis Instituut Veiligheid (Goodwill).

De immateriële vaste activa wordt lineair afgeschreven op basis van de verwachte economische levensduur.

Voor goodwill wordt een afschrijvingstermijn van 10 jaar gehanteerd.

Immateriële vaste activa worden in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige voordelen die dat actief in zich bergt, zullen toekomen aan de stichting en de kosten van dat actief betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

De grondslagen voor de vaststelling en verwerking van bijzondere waardeverminderingen zijn opgenomen onder het hoofd Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden in de balans verwerkt indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot dat actief zullen toekomen aan de stichting en de kosten van het actief betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Op de materiele vaste activa wordt lineair afgeschreven gedurende de geschatte toekomstige gebruiksduur. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij afstoting.

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd als zij de gebruiksduur van het object verlengen. De kosten van groot onderhoud worden vanaf 2019 verwerkt volgens de componentenbenadering.

Dit houdt in dat bij de uitvoering van het onderhoud deze kosten worden verwerkt in de balans als materieel vast actief, indien aan de activeringscriteria wordt voldaan. Het actief wordt opgesplitst in één of meer componenten, ieder met een eigen economische levensduur en dus afschrijvingstermijn. Overige onderhoudsuitgaven worden direct in de resultatenrekening verwerkt.

De componenten en afschrijvingstermijnen die Friese Poort onderkent zijn:

Component	Afschrijvingstermijn in jaren
Terreinverharding	20
Bouwkundig	5-35
Schilderwerk	7
Dakbedekking	30
Vloeren (linoleum)	15
Plafonds	25
Liftinstallaties	25
Overige installaties	15

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Op terreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering, alsmede vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

Stelselwijziging

Met ingang van boekjaar 2019 heeft de stichting voor de verwerking van groot onderhoud de overstap gemaakt van een voorziening naar de componentenbenadering. Het toepassen van de componentenbenadering leidt tot een beter inzicht in het vermogen en resultaat. De verschillende componenten zijn toegelicht onder de materiële vaste activa. Op grond van RJ212.805 is deze stelselwijziging prospectief worden verwerkt; reeds vóór 1 januari 2019 verwerkte activa blijven ongewijzigd.

Per 1 januari 2019 is de voorziening groot onderhoud ad € 2,5 mln. toegevoegd aan de Algemene reserve. De verwachte impact op de resultaten en het eigen vermogen over 2020 en 2021 is per saldo nagenoeg nihil.

Bijzondere waardeverminderingen

Voor materiële en immateriële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de boekwaarde. Een bijzonder waardeverminderverslies wordt direct als last verwerkt in de staat van baten en lasten onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

Schattingswijziging

In 2019 heeft een schattingswijziging plaatsgevonden ten aanzien van de gebruiksduur van gebouw D te Drachten, waarbij ROC Friese Poort in het strategisch huisvestingsplan in 2019 heeft besloten dit gebouw in 2022 te slopen en te voorzien van nieuwbouw met minder m2 oppervlak.

De schattingswijziging resulteert in een hogere afschrijvingslast voor het betreffende actief van € 250.000 per jaar tot 2022. Deze wijziging is conform de verslaggevingsrichtlijnen prospectief verwerkt in de jaarrekening.

In 2018 heeft een schattingswijziging plaatsgevonden ten aanzien van de gebruiksduur van het gedeelte van het pand aan de Wilaarderburen te Leeuwarden (intern ook wel 'het Kruis' genoemd), waarbij ROC Friese Poort de verwachting heeft dit gedeelte in 2022 te slopen nadat de huisvesting in het Cambuurstadion is bewerkstelligd. De schattingswijziging resulteert in een hogere afschrijvingslast voor het betreffende actief van € 152.000 per jaar tot 2022. Deze wijziging wordt conform de verslaggevingsrichtlijnen prospectief verwerkt, voor het eerst in 2018.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare vaste activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Financiële vaste activa

De 100% deelneming Friese Poort Opleiding en Training B.V in de enkelvoudige jaarrekening wordt gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de stichting gehanteerd.

Onderhanden projecten

De post onderhanden projecten bestaat uit het saldo van gerealiseerde projectkosten (kosten die direct betrekking hebben op het project, kosten die toerekenbaar en toewijsbaar aan het project en andere kosten die contactueel aan de opdrachtgever kunnen worden toegerekend), toegerekende winst, verwerkte verliezen en reeds gedeclareerde termijnen. De winstneming op en vaststelling van onderhanden projecten is gebaseerd op de percentage of completion methode. De mate waarin prestaties van een onderhanden project zijn verricht wordt bepaald aan de hand van de tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten. Voor zover noodzakelijk is bij de waardering van onderhanden projecten rekening gehouden met een voorziening voor verwachte verliezen. Bij een positief saldo van vooruit gefactureerde opbrengsten ten opzichte van vooruit ontvangen kosten, wordt onderhanden projecten credit gepresenteerd. Bij een positief saldo van vooruit ontvangen kosten ten opzichte van vooruit gefactureerde opbrengsten, wordt onderhanden projecten debet gepresenteerd.

Vlottende activa

Vorderingen

De grondslag voor de waardering van vorderingen zijn beschreven onder Financiële instrumenten.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Deze staan ter vrije beschikking, tenzij anders is vermeld. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserve, de publieke en private bestemmingsreserves gepresenteerd. De algemene reserve staat ter vrije beschikking staan van het bestuur. De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperkte bestedingsmogelijkheid, die door het bestuur is aangebracht. Reserves die aantoonbaar zijn opgebouwd uit private middelen worden als bestemmingsreserve privaat gerubriceerd.

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden;
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt;
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde met uitzondering van de jubileumvoorziening en de voorziening seniorenverlof; deze zijn gewaardeerd tegen contante waarde met als rekenrente 0% (actuele marktrente per 31-12-2019).

Voorziening wachtgeld en voorziening WGA

Dit betreft de nominale waarde van de toekomstige te betalen uitkeringen aan medewerkers inzake wachtgeld en WGA in het kader van het eigen risico dragerschap van ROC Friese Poort. Bij de voorziening voor wachtgeld worden voorziene

verplichtingen langer dan één jaar voorzien en korter dan één jaar als periodelast verantwoord. De voorziening WGA wordt gebaseerd op basis van een individuele inschatting van de verwachte arbeidsongeschiktheid en de verwachte looptijd van de WGA-uitkering, met een maximale looptijd van tien jaar. De kosten zijn gebaseerd op de bekende WGA'ers en zieken op balansdatum en op de verwachte instroom in de WGA en de Ziektewet.

Voorziening spaarverlof ADV

De voorziening spaarverlof ADV betreft een voorziening op basis van de spaarverlof ADV regeling. De voorziening betreft het geschatte bedrag van de in de toekomst af te wikkelen spaarverloven. De berekening is gebaseerd op de gedane toezeggingen en blijfkansen van medewerkers.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

De voorziening duurzame inzetbaarheid is gebaseerd op de cao-afspraken inzake de regeling duurzame inzetbaarheid (seniorenverlof) en een ROC Friese Poort generatieregeling (looptijd tot 1 januari 2023).

Beide regelingen hebben het kenmerk van een voorziening met opbouw van rechten.

Daarom wordt een voorziening gevormd voor het deel van de geschatte kosten die ten laste van de werkgever komen.

Vanaf 2019 is de voorziening uitgebreid met werknemers die nog niet deelnemen maar wel voldoen aan de criteria voor deelname aan bovengenoemde regelingen. Hierbij is rekening gehouden met de blijfkans, leeftijd en deelnamepercentages.

Jubileumvoorziening

De jubileumvoorziening heeft betrekking op toekomstige jubileumuitkeringen aan medewerkers op basis van de duur van het dienstverband, en is grotendeels langlopend. De voorziening betreft de contante waarde van het geschatte bedrag van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkansen en leeftijden. De rekenrente bedraagt 0% (actuele marktrente per 31-12-2019).

Voorziening WAB tijdelijk contract

Op grond van de Wet Arbeidsmarkt in Balans (ingangsdatum 1 januari 2020) hebben werknemers met tijdelijke contracten recht op een transitievergoeding bij ontslag vanaf de eerste werkdag. Per 31 december 2019 is een voorziening gevormd voor contracten die vóór balansdatum zijn afgesloten en waarvan de intentie aanwezig is om deze na balansdatum niet te verlengen.

Reorganisatievoorziening

Deze voorziening is opgenomen bij de deelneming en betreft de feitelijke verplichtingen die op balansdatum bestaan en is opgebouwd uit bedragen die in 2020 worden uitgegeven voor de afvloeiing van werknemers.

Langlopende schulden

De waardering van langlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Kortlopende schulden

De waardering van langlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Grondslagen voor de bepaling van baten en lasten

Algemeen

Met inachtneming van het hiervoor genoemde worden de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen, voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten. Indien deze opbrengsten betrekking hebben op een specifiek doel en er sprake is van bestedingsverplichtingen, dan worden deze naar rato van de verrichte werkzaamheden als baten verantwoord. Indien toegekende gelden betrekking hebben op een specifiek doel, maar geen sprake is van bestedingsverplichtingen, worden de ontvangen gelden als baten verantwoord in het jaar waarop de gelden betrekking hebben, tenzij toerekening naar schooljaar plaats vindt (i.p.v. kalenderjaar) of sprake is van een concreet bestedingsplan voor de periode na balansdatum.

Subsidies ter compensatie van gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van kosten van een actief worden systematisch in de staat van baten en lasten opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief.

College-, cursus-, les- en examengelden

De college-, cursus-, les- en examengelden worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, waarbij ervan uitgegaan is dat reguliere onderwijs- en onderzoekstaken gelijkmatig over het schooljaar zijn gespreid.

Baten werk in opdracht van derden

Opbrengsten van werk in opdracht van derden (contractonderwijs) worden in de staat van baten en lasten als baten opgenomen voor een bedrag gelijk aan de kosten als vast staat dat deze kosten declarabel zijn. Een eventueel positief resultaat wordt genomen naar rato van het stadium van voltooiing van de opdracht op verslagdatum (de zogeheten percentage of completion methode).

Overige bedrijfsopbrengsten

Overige bedrijfsopbrengsten bestaan uit baten uit verhuur, detachering en overige baten. Opbrengsten uit hoofde van verleende diensten worden in de staat van baten en lasten als baten opgenomen naar rato van het stadium van voltooiing van de transactie op verslagdatum.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingdienst en het pensioenfonds.

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de stichting.

Pensioenen

Stichting Friese Poort heeft een pensioenregeling bij Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP op basis van het middelloonstelsel. Op deze pensioenregeling zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing. De pensioenpremies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa als dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen. De beleidsdekkingsgraad van Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP per 31 december 2019 was 94,1%. Dit is lager dan het wettelijk vereiste minimum van 104,2%. Per 31 maart 2020 is de beleidsdekkingsgraad gedaald naar 82,0%. De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in de balans. Uit berichtgeving van het ABP volgt dat het op dit moment niet duidelijk is wat de impact op de balans van de stichting is aangezien de dekkingsgraad op 31 december

2020 bepalend is voor de maatregelen die het ABP moet nemen. Wel is de kans aanwezig dat de pensioenen in 2021 zullen worden verlaagd.

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn vergoedingen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de stichting zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden tot betaling van een ontslagvergoeding. Als het ontslag onderdeel is van een reorganisatie, worden de kosten van de ontslagvergoeding opgenomen in een reorganisatievergoeding. Zie hiervoor de grondslag onder het hoofd Voorzieningen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Belastingen

De vennootschapsbelasting (van de deelneming) betreft de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelasting. Deze wordt berekend op basis van het in de winst-en-verliesrekening verantwoorde resultaat, rekening houdend met fiscaal vrijgestelde posten en geheel of gedeeltelijk niet-afrekbare kosten, het geldende belastingtarief en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Een groot deel van de activiteiten valt niet onder de vennootschapsbelastingplicht op basis van de activiteitentoets als de bekostigingseis van de subjectvrijstelling ex artikel 6b lid 1 onderdeel b Wet VPB 1969.

Operational lease

Er is sprake van een aantal leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan eigendom verbonden zijn, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten zijn verantwoord als operational lease. Leasebetalingen worden op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen.

Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Toelichting op de geconsolideerde balans

Vaste activa

1.1 Immateriële vaste activa

1.1 Immateriële vaste activa	1.1.1 Ontwikkelingskosten	1.1.3 Goodwill	Totaal immateriële vaste activa
Aanschafwaarde 01-01-2019	125.286	158.381	283.667
Cumulatieve afschrijvingen 01-01-2019	-125.286	-55.434	-180.720
Boekwaarde 01-01-2019	0	102.947	102.947
Investerings boekjaar	0	0	0
Desinvesteringen aanschafwaarde (*)	-125.286	0	-125.286
Cumulatieve afschrijvingen desinvesteringen (*)	125.286	0	125.286
Afschrijvingen lopend jaar	0	-15.838	-15.838
Aanschafwaarde 31-12-2019	0	158.381	158.381
Cumulatieve afschrijvingen 31-12-2019	0	-71.272	-71.272
Boekwaarde 31-12-2019	0	87.109	87.109

*) De volledig afgeschreven immateriële vaste activa (ontwikkelingskosten website) zijn uit de activastaat verwijderd; vanaf 2019 komen kosten die betrekking hebben op de instandhouding van de website ten laste van de exploitatie.

De goodwill betreft door ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen betaalde goodwill voor overname van activiteiten en klantenbestanden van Maritieme Opleidingen Urk en Kennis Instituut Veiligheid. De goodwill wordt in 10 jaar afgeschreven.

1.2 Materiële vaste activa

1.2 Materiële vaste activa	1.2.1 Terreinen	1.2.1 Gebouwen	1.2.2 Inventaris en apparatuur	1.2.4 In uitvoering en vooruitbetaling	Totaal materiële vaste activa
Aanschafwaarde 01-01-2019	9.763.209	112.459.856	41.852.061	155.764	164.230.890
Cumulatieve afschrijvingen 01-01-2019	0	-50.288.924	-26.119.687	0	-76.408.611
Boekwaarde 01-01-2019	9.763.209	62.170.932	15.732.374	155.764	87.822.279
Investerings boekjaar	0	589.038	3.776.436	71.496	4.436.970
Reclassificatie	0	81.292	0	-81.292	0
Desinvesteringen aanschafwaarde (*)	0	-1.317.566	-435.308	-62.915	-1.815.789
Cumulatieve afschrijvingen desinvesteringen (*)	0	1.227.754	418.822	0	1.646.576
Afschrijvingen lopend jaar	0	-4.142.787	-4.327.312	0	-8.470.099
Aanschafwaarde 31-12-2019	9.763.209	111.812.619	45.193.189	83.052	166.852.069
Cumulatieve afschrijvingen 31-12-2019	0	-53.203.956	-30.028.177	0	-83.232.133
Boekwaarde ultimo boekjaar	9.763.209	58.608.663	15.165.012	83.052	83.619.936

*) Toelichting op de desinvesteringen aanschafwaarde en cumulatieve afschrijvingen desinvesteringen: voor inventaris en apparatuur betreft dit voor € 0,4 mln. posten van een boekhoudkundige aard, waarbij activa die vrijwel geen boekwaarde meer hebben en niet meer dienstbaar zijn aan de bedrijfsvoering uit de activastaat zijn verwijderd. Deze opschoningsactie heeft per saldo geen invloed op de hoogte van de boekwaarde, maar de posten cumulatieve aanschafwaarde en de cumulatieve afschrijvingen nemen hierdoor wel af.

1.2.1. Terreinen en gebouwen

Met ingang van boekjaar 2019 heeft de stichting voor de verwerking van groot onderhoud de overstap gemaakt van een voorziening naar de componentenbenadering.

In 2019 is € 0,7 mln. geïnvesteerd in interne verbouwingen, w.o. Cross-over Lab Leeuwarden, Simulatieruimte Urk en vervanging van verlichting. Hiervan is € 0,3 mln. geactiveerd als gevolg van het toepassen van de componentenbenadering; een hiermee samenhangend bedrag van € 0,3 mln. is gedesinvesteerd.

Het volledig afgeschreven pand Ouddeelstraat (oorspronkelijke aanschafwaarde € 1,0 mln.) is in 2019 (boekhoudkundig) gedesinvesteerd. De grond is in 2018 verkocht. Het resultaat van deze transactie is in 2018 verwerkt.

In de afschrijvingen is € 0,4 mln. opgenomen als versnelde afschrijving op de panden Wilaarderburen in Leeuwarden en Leidijk in Drachten vanwege de geplande sloop van (een deel van) de panden eind 2022.

Voor een toelichting hierop wordt verwezen naar de waarderingsgrondslagen met betrekking tot de materiële vaste activa, paragraaf 'schattingwijziging'.

1.2.2. Inventaris en apparatuur

In 2019 is € 3,8 mln. (2018: € 3,7 mln.) in inventaris en apparatuur geïnvesteerd. Hiervan is € 1,7 mln. uitgegeven aan hardware: nieuwe laptops en smart boards. Investerings in machines en apparatuur bedraagt € 1,2 mln. (2018: € 1,3 mln.) hoofdzakelijk ten behoeve van het onderwijs. Het overige bedrag aan investeringen betreft meubilair ten behoeve van kantoor en studenten.

1.2.4. In uitvoering en vooruitbetalingen

De post van € 0,1 mln. bestaat uit voorbereidende activiteiten voor de inrichting van de ruimten in het nieuwe Cambuurstadion in Leeuwarden.

WOZ-waarde

Waarde ultimo (bedragen x € 1.000)	2019	2018	2017	2016	2015
WOZ-waarde gebouwen en terreinen	77.435	79.601	70.888	81.832	77.800

De WOZ-waarde van de gebouwen en terreinen is gebaseerd op peildatum 1 januari 2019, met uitzondering van Leeuwarden (1 januari 2018). Deze peildatum is financieel bepalend voor het kalenderjaar 2020 resp. 2019.

Verzekerde waarde

Waarde ultimo (bedragen x € 1.000)	2019	2018	2017	2016	2015
Verzekerde waarde gebouwen	178.886	156.873	154.353	145.138	143.184

De verzekerde waarde is per 1 januari 2020. De stijging van de waarde ten opzichte van het voorgaande jaar is het gevolg van indexatie.

Flottende activa

1.5. Vorderingen

1.5	Vorderingen	31/12/2019	31/12/2018
1.5.1	Debiteuren algemeen	1.102.086	1.519.093
1.5.5	Vorderingen op studenten/deelnemers/cursisten	417.215	394.764
1.5.7	Overige vorderingen	1.248.648	548.530
1.5.8	Overlopende activa	1.648.231	1.262.818
1.5.9	Voorziening wegens oninbaarheid	-227.799	-219.575
1.5	Totaal vorderingen	4.188.381	3.505.630

De boekwaarde van de opgenomen vorderingen benadert de reële waarde, gegeven het kortlopende karakter van de vorderingen en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd. De vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar.

1.5.1. Debiteuren

Ultimo 2019 is het saldo debiteuren € 0,4 mln. gedaald ten opzichte van 2018. Hiervan is € 0,2 mln. opgenomen onder de overige vorderingen (nog te factureren).

1.5.7. Overige vorderingen

De overige vorderingen zijn in 2019 met € 0,7 mln. gestegen, waarvan € 0,6 aan te vorderen UWV transitievergoedingen.

1.5.8. Overlopende activa

Onder de overlopende activa zijn begrepen de nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen. De vooruitbetaalde bedragen betreffen facturen welke in 2019 zijn ontvangen maar, al dan niet gedeeltelijk, betrekking hebben op 2020. De stijging t.o.v. 2018 is gerelateerd aan eerder ontvangen facturen m.b.t. (nieuw afgesloten) software licenties en verzekeringen.

1.5.9. Voorziening wegens oninbaarheid

Het verloop van de voorziening wegens oninbaarheid is als volgt:

1.5.9	Voorziening wegens oninbaarheid	2019	2018
	Stand per 1 januari	-219.574	-234.947
	Onttrekking	43.873	149.802
	Dotatie	-52.098	-134.430
1.5.9	Stand per 31 december	-227.799	-219.575

De voorziening wegens oninbaarheid heeft betrekking op de post debiteuren. Ultimo 2019 is de voorziening voor € 0,13 mln. gevormd door ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen (2018: € 0,14 mln.), de rest van de voorziening heeft betrekking op de vestingen van ROC Friese Poort.

1.7. Liquide middelen

1.7	Liquide middelen	31/12/2019	31/12/2018
1.7.1	Kasmiddelen	1.731	2.520
1.7.2	Banken	27.644.282	28.304.134
1.7	Totaal liquide middelen	27.646.013	28.306.654

Ultimo 2019 bestaan de liquide middelen uit kasgelden, het saldo van de lopende rekeningen en uitstaande spaargelden bij banken. Afhankelijk van de markt worden deze middelen conform het Treasury statuut van ROC Friese Poort weggezet op spaar- dan wel depositorekeningen.

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van ROC Friese Poort en zijn niet weggezet voor een periode langer dan één jaar met uitzondering van een bankgarantie van € 82.333 in verband met huurverplichtingen.

Passiva

2.1. Eigen vermogen

Ultimo 2019 bedraagt het groepsvermogen € 80,4 mln. (2018: € 85,1 mln.).

Voor een toelichting op het eigen vermogen wordt verwezen naar de enkelvoudige jaarrekening.

2.2. Voorzieningen

2.2	Voorzieningen	Stand per 01-01-2019	Dotaties	Onttrekkingen	Overige mutaties	Stand per 31-12-2019	Kortlopend deel (<1 jaar)	Langlopend deel (> 1 jaar < 5 jaar)	Langlopend deel (> 5 jaar)
2.2.1	Personeelsvoorzieningen								
	Voorziening wachtgeld	274.000	322.000	274.000	0	322.000	299.000	23.000	0
	Voorziening spaarverlof ADV	69.729	0	28.890	0	40.839	3.091	0	37.748
	Voorziening WGA	983.000	907.213	348.213	0	1.542.000	306.000	765.000	471.000
	Voorziening duurzame inzetbaarheid	150.000	4.707.000	311.000	0	4.546.000	832.000	2.500.000	1.214.000
	Voorziening jubileum	901.783	405.977	97.244	0	1.210.516	86.000	385.516	739.000
	Voorziening WAB tijdelijk contract	0	23.000	0	0	23.000	19.000	4.000	0
	Overige personele voorzieningen	105.715	54.520	105.715	0	54.520	54.520	0	0
2.2.1	Totaal personeelsvoorzieningen	2.484.227	6.419.710	1.165.062	0	7.738.875	1.599.611	3.677.516	2.461.748
2.2.3	Voorziening groot onderhoud	2.517.987	0	0	2.517.987	-0	0	0	0
2.2	Totaal voorzieningen	5.002.214	6.419.710	1.165.062	2.517.987	7.738.875	1.599.611	3.677.516	2.461.748

2.2.1. Personeelsvoorzieningen

De personele voorzieningen ultimo 2019 bestaan uit de voorziening wachtgeld, spaarverlof ADV, WGA, duurzame inzetbaarheid senioren, jubileum, WAB tijdelijk contract en overige personele voorzieningen.

De wachtgeldvoorziening is opgenomen ten behoeve van de langlopende wachtgeld verplichtingen die voor rekening van de werkgever komen. Ultimo 2019 is deze verplichting opgenomen voor 24 wachtgelden (2018: 19), waarvan de verplichting naar verwachting tot 2021 resp. 2020 doorloopt. De kortlopende wachtgeldverplichtingen worden direct als periodelast verantwoord.

Voor de voorziening spaarverlof ADV geldt dat deze regeling is komen te vervallen of vervangen. Dit houdt in dat er geen nieuwe instroom is in deze regelingen. De onttrekkingen en dotaties binnen deze voorzieningen gelden voor bestaande gevallen en mensen die onder de overgangsregelingen vallen, zoals deze zijn opgenomen in de CAO.

De WGA voorziening is gevormd in 2009 vanwege het eigen risicodragerschap voor de WGA en Ziektewet. De onttrekking betreft de kosten voor WGA- en Ziektewetuitkeringen. De WGA kosten komen op grond van de CAO volledig ten laste van de werkgever. De kosten van de WGA'ers worden voorzien op basis van een individuele inschatting van de verwachte arbeidsongeschiktheid en de verwachte looptijd van de WGA-uitkering, met een maximale looptijd van tien jaar. De voorziening is toegenomen als gevolg van een hogere instroom. De kosten zijn gebaseerd op bekende WGA'ers (15; 2018: 11) en zieken (11; 2018: 2) op balansdatum en op de verwachte instroom in de WGA en de Ziektewet.

Duurzame inzetbaarheid

In de CAO middelbaar beroepsonderwijs 2018-2020 zijn afspraken gemaakt over regelingen in het kader van Duurzame inzetbaarheid voor oudere werknemers. Binnen deze regelingen vallen zowel de overgangsregeling BAPO als regeling seniorenverlof. Daarnaast heeft Friese Poort in 2019 de generatieregeling opengesteld. Indien medewerkers deelnemen aan deze regelingen bouwen zij rechten op om in de toekomst minder te werken waarbij de kosten daarvan deels voor rekening van de werknemer en deels voor rekening van de werkgever zijn. Met uitzondering van de (overgangsregeling) BAPO, die als periodelasten worden verwerkt, dient voor het werkgeversdeel van de regelingen een voorziening te worden gevormd. De verplichtingen uit hoofde van deze regelingen omvatten verplichtingen jegens werknemers die al hebben geopteerd voor gebruikmaking van de regeling, werknemers die kunnen opteren voor gebruikmaking maar dat nog niet hebben gedaan, en werknemers die nog niet kunnen opteren, maar dat tijdens de looptijd van de bestaande regelingen in de toekomst wel kunnen doen.

Tot en met 2018 is voor 9 werknemers, die reeds gebruik maken van de regeling seniorenverlof een voorziening gevormd; er was tot en met 2018 nog onvoldoende informatie beschikbaar om voor de andere groepen werknemers een betrouwbare schatting te maken. Vanaf 2019 is een start gemaakt met het inschatten van de kans dat werknemers gebruik gaan maken van de regelingen. De elementen voor de berekening van de voorziening zijn de werknemers op wie de regelingen van toepassing zijn, de geschatte kans dat voor gebruikmaking van de regelingen wordt geopteerd, de blijfkans van de werknemers, de blijfkans van de regeling seniorenverlof, de leeftijden en diensttijdfactor en de salarissen en werkgeverslasten die voor rekening van de werkgever komen. Per 31 december 2019 maken 90 (=77,9 fte) medewerkers gebruik van het seniorenverlof en 13 (=6,5 fte) van de generatieregeling.

Bij de berekening is rekening gehouden met een jaarlijkse salarisstijging van 1,5%. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde met als rekenrente 0% (actuele marktrente per 31-12-2019).

De jubileumvoorziening heeft betrekking op uitkeringen aan medewerkers op basis van de duur van het dienstverband. De voorziening voor jubileumuitkeringen is bepaald via een berekeningsmodel, waarin rekening gehouden is met de blijfkans van medewerkers en een gemiddelde indexatie van het brutosalaris van 1,5% en een disconteringsrente van 0%. In 2019 zijn de blijfkansen opnieuw beoordeeld en aangepast.

Op grond van de Wet Arbeidsmarkt in Balans (ingangsdatum 1 januari 2020) hebben werknemers met tijdelijke contracten recht op een transitievergoeding bij ontslag vanaf de eerste werkdag. Per 31 december 2019 is een voorziening gevormd voor contracten die vóór balansdatum zijn afgesloten en waarvan de intentie aanwezig is om deze na balansdatum niet te verlengen.

De overige personele voorzieningen bestaat uit een reorganisatievoorziening die is opgenomen bij Friese Poort Opleiding en Training B.V. Deze voorziening betreft de feitelijke verplichtingen die op balansdatum bestaan en is opgebouwd uit bedragen die in 2020 worden uitgegeven voor de afvloeiing van oudere werknemers en voor boven-functionele bedragen

die de komende jaren worden uitgegeven in verband functiedemoties.

2.2.3. Voorziening groot onderhoud

Met ingang van boekjaar 2019 heeft de stichting voor de verwerking van groot onderhoud de overstap gemaakt van een voorziening naar de componentenbenadering. Het toepassen van de componentenbenadering leidt tot een beter inzicht in het vermogen en resultaat. Op grond van RJ212.805 is deze stelselwijziging prospectief verwerkt; reeds vóór 1 januari 2019 verwerkte activa blijven ongewijzigd.

Per 1 januari 2019 is de voorziening groot onderhoud ad €2,5 mln. toegevoegd aan de Algemene reserve. Zie verder de toelichting in de paragraaf stelselwijziging in het hoofdstuk waarderingsgrondslagen (materiële vaste activa).

2.3. Langlopende schulden

2.3 Langlopende schulden	Stand 01-01-2019 > 1 jaar	Aflossing 2020	Stand 31-12-2019 > 1 jaar	Looptijd > 1 jaar en < 5 jaar	Looptijd > 5 jaar
2.3.3 Kredietinstellingen	771.427	526.385	245.042	108.908	136.134
2.3 Totaal langlopende schulden	771.427	526.385	245.042	108.908	136.134

Onder kredietinstellingen zijn vier afgesloten leningen van de BNG Bank opgenomen voor de financiering van gebouwen en terreinen waarvan twee leningen in 2019 zijn afgelost.

Van de twee resterende leningen zal de grootste op renteherzieningsdatum 1 juni 2020 versneld worden afgelost. De jaarlijkse rente en aflossing worden betaald uit de jaarlijkse huisvestingvergoeding.

De oorspronkelijke hoofdsom van de twee resterende leningen bedraagt € 2.178.145. Ultimo boekjaar bedraagt de totale schuld aan BNG Bank € 771.427 (2018: € 883.874). Hiervan is het bedrag waarvoor de looptijd korter dan één jaar is (€ 526.385), opgenomen onder de kortlopende schulden aan kredietinstellingen (2.4.1).

De rente van de leningen is vast gedurende de looptijd. De rentevoet van de resterende leningen bedraagt 6,55% (restbedrag: € 499.159, versnelde aflossing in 2020) en 4,73% (restbedrag: € 272.268).

De reële waarde benadert de boekwaarde.

Als zekerheid voor de afgesloten leningen geldt een onvoorwaardelijke garantie door de Stichting Waarborgfonds BVE.

2.4. Kortlopende schulden

2.4	Kortlopende schulden	31/12/2019	31/12/2018
2.4.1	Kredietinstellingen	526.385	112.447
2.4.2	Vooruitgefactureerde en -ontvangen termijnen onderhanden projecten	2.138.090	2.331.819
2.4.3	Crediteuren	3.050.861	2.112.051
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen		
	Loonheffing	4.051.403	4.048.639
	Omzetbelasting	99.032	57.004
2.4.7	Totaal belastingen en premies sociale verzekeringen	4.150.435	4.105.643
2.4.8	Schulden terzake van pensioenen	1.210.192	1.130.582
2.4.9	Overige kortlopende schulden	417.808	229.093
2.4.10	Overlopende passiva		
	Vooruitontvangen college-, cursus- en les gelden	1.242.506	1.097.046
	Vooruitontvangen subsidies OCW geoormerkt	3.122.032	3.324.755
	Vooruitontvangen investeringsubsidies	2.923.337	3.345.832
	Vakantiegeld en -dagen	4.246.393	3.950.411
	Overig	4.115.685	7.093.018
2.4.10	Totaal overlopende passiva	15.649.953	18.811.062
2.4	Totaal kortlopende schulden	27.143.724	28.832.697

2.4.1. Kredietinstellingen

Het saldo onder kredietinstellingen betreft de aflossingsverplichtingen van de langlopende leningen in het jaar na balansdatum.

2.4.2. Vooruitgefactureerde en –ontvangen termijnen onderhanden projecten

Het per ultimo 2019 resp. 2018 openstaand saldo onderhanden projecten van ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen bestaat uit gerealiseerde projectkosten, gedeclareerde termijnen en toegerekende winst:

2.4.2	Vooruitgefactureerde en -ontvangen termijnen onderhanden projecten	2019	2018
	Gerealiseerde projectkosten	-2.333.523	-2.175.838
	Gedeclareerde termijnen	5.600.502	5.562.400
	Toegerekende winst	-1.128.889	-1.054.743
2.4.2	Totaal onderhanden projecten	2.138.090	2.331.819

In de waardering van de onderhanden projecten is rekening gehouden met voorzienbare verliezen.

2.4.10. Overlopende passiva

In 2019 is de rubriek vooruitontvangen college-, cursus- en les gelden opgenomen voor € 1,2 mln. Dit betreft de cursus gelden welke in 2019 zijn ontvangen voor het collegejaar 2019-2020. Het deel wat betrekking heeft op 2020 is in de balans opgenomen.

De geormerkte vooruitontvangen subsidies van OCW betreffen de geormerkte subsidies die ontvangen zijn van OCW, maar in een volgend jaar worden ingezet. In model G op de volgende pagina is een overzicht van de betreffende subsidies opgenomen.

De vooruitontvangen investeringssubsidies betreffen subsidies voor materiële activa, zoals gebouwen. De jaarlijkse vrijval ten gunste van het resultaat verloopt evenredig met de afschrijvingen van de betreffende activa en wordt gepresenteerd onder 3.1.2 toerekening investeringssubsidies OCW en 3.2.2 overige overheidsbijdragen. Van deze post heeft € 0,3 mln. een looptijd korter dan een jaar, € 1,0 mln. een looptijd langer dan één jaar maar korter dan vijf jaar en € 1,6 mln. een looptijd langer dan vijf jaar.

Onder de overige overlopende passiva zijn onder andere opgenomen de vooruitontvangen niet-geormerkte OCW-subsidies. Deze subsidies zijn reeds ontvangen op balansdatum, maar worden in een volgend jaar ingezet. Ultimo 2019 bedraagt dit € 1,5 mln. (2018: € 4,7 mln.). In deze post is ook begrepen een eenmalige uitkering o.b.v. de CAO 2018-2020 in 2020 ad € 0,8 mln. (2018: € 0,5 mln.).

Financiële instrumenten:

ROC Friese Poort maakt gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de organisatie blootstelt aan markt-, rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft de organisatie een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestatie van de organisatie te beperken.

De organisatie zet geen afgeleide financiële instrumenten in om risico's te beheersen en maakt geen gebruik van derivaten.

Kredietrisico:

De vorderingen uit hoofde van debiteuren zijn getoetst op inbaarheid en voor zover nodig geacht voorzien. Voor de kredietrisico's inzake de overige vorderingen wordt verwezen naar financiële vaste activa en vorderingen.

Renterisico:

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot einde van de looptijd. De organisatie heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Liquiditeitsrisico:

De organisatie loopt geen significante liquiditeitsrisico's. Er geldt een treasurystatuut voor het mitigeren van de liquiditeitsrisico's. ROC Friese Poort heeft een goede financiële positie met voldoende eigen vermogen en liquide middelen.

Model G Verantwoording subsidies

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Toewijzing		Prestatie afgerond
	Kenmerk	Datum	
Subsidie zij-instroom 2017	842586-1	05/19/2017	ja
Subsidie zij-instroom 2017	865464-1	12/19/2017	ja
Subsidie studieverlof BVE 2017	852133-1	09/20/2017	ja
Voorziening Leermiddelen minimagezinnen 2017	849432-1	08/22/2017	ja
Aspirant-opleidingsschool NHL-ROC Friese Poort	OS-2017-C-005	12/ 1/2017	nee
Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen 2019-2020	1013088-1	11/20/2019	nee
Subsidie studieverlof BVE 2018	928220-1	08/28/2018	ja
Subsidie studieverlof BVE 2018	940978-1	11/19/2018	ja
Subsidie studieverlof BVE 2019	1006015-1	09/20/2019	nee
Subsidie studieverlof BVE 2019	1009723-1	10/22/2019	nee
Subsidie studieverlof instructeurs 2019	1026984-2	12/19/2019	ja
Subsidie zij-instroom 2018	883837-1	12/22/2017	nee
Subsidie zij-instroom 2018	888800-1	02/20/2018	ja
Subsidie zij-instroom 2019	962614-1	02/20/2019	nee
Subsidie zij-instroom 2019	1027581-1	12/19/2019	nee
Voorziening Leermiddelen minimagezinnen 2018	926380-2	08/ 9/2018	nee
Voorziening Leermiddelen minimagezinnen 2019	1003947-1	08/20/2019	nee
Toekenning subsidie doorstroomprogramma MBO-HBO	DHBO019011	10/30/2018	nee

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

G2-A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag toewijzing	Subsidie ontvangsten t/m verslagjaar	Overige ontvangsten	Eigen bijdrage	Totale kosten per 31-12-2019	Saldo per 31-12-2019
	Kenmerk	Datum						
			€	€	€	€	€	€
Voorziening leermiddelen minimagezinnen 2016	786410-1	20/12/16	137.728	63.586	0	0	63.586	0
Subsidie regeling schoolmaatschappelijk werk in het mbo 2018	874302-2	18/01/18	406.539	406.539	0	0	406.539	0
Regionaal investeringsfonds MBO RIF: Centrum voor Innovatief Vakmanschap Healthy Ageing Friesland	940754	23/05/16	1449.221	869.532	0	0	164.381	705.151
			0	0	0	0	0	0
Totaal			1.993.488	1.339.657	0	0	634.506	705.151

G2-B Doorlopend tot in volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag toewijzing	Ontvangen per 1-1-2019	Subsidie ontvangsten in verslagjaar	Overige ontvangsten in verslagjaar	Eigen bijdrage in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Totale kosten per 31-12-2019	Saldo per 31-12-2019
	Kenmerk	Datum	€	€	€	€	€	€	€	€
Regionaal Investeringsfonds MBO RIF17018, Yacht Builders Academy	1190377	23/05/17	789.324	98.681	157.864	40.000	208.971	592.309	1.433.007	86.793-
Regionaal Programma 2017-2020 Voortijdig Schoolverlaten RMC-regio Friesland-Oost	OND/ODB-2016/17737 U	14/11/16	1.097.360	787.462	274.340	0	0	143.018	178.577	918.784
Regionaal Programma 2017-2020 Voortijdig Schoolverlaten RMC-regio Zuidwest-Friesland	OND/ODB-2016/17738 U	14/11/16	487.170	152.164	121.793	0	0	133.838	347.053	140.119
Regionaal Programma 2017-2020 Voortijdig Schoolverlaten RMC-regio Friesland-Noord	OND/ODB-2016/17739 U	14/11/16	1.446.040	469.972	361.510	0	0	429.698	1.044.256	401.784
Regionaal Programma 2017-2020 Voortijdig Schoolverlaten RMC-regio Flevoland	OND/ODB-2016/17725 U	14/11/16	264.783	44.131	88.261	0	0	80.906	213.297	51.486
Toekenning subsidie doorstroomprogramma MBO-HBO	DHB018020	15/03/18	199.285	110.795	0	0	0	71.753	160.243	39.042
Totaal			4.283.962	1.663.204	1.003.768	40.000	208.971	1.451.522	3.376.433	1.464.421

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Waarborgfonds BVE

ROC Friese Poort is aangesloten bij de stichting Waarborgfonds BVE. Het waarborgfonds stelt zich borg ten gunste van geldgevers van geldleningen die voor huisvesting worden verstrekt aan bve-instellingen. Het borgen heeft veelal een rentevoordeel tot gevolg. Zo heeft ROC Friese Poort ultimo 2019 twee leningen bij het fonds geborgd.

Elke aangesloten instelling kan jaarlijks aangesproken worden tot maximaal 2% van de rijksbijdrage. Dit kan geschieden indien individuele instellingen hun financiële verplichtingen voor geborgde leningen niet meer kunnen voldoen. De maximaal latente claim bedraagt voor ROC Friese Poort jaarlijks circa € 2,3 mln. (prijsniveau 2019).

Huurverplichtingen

De huurverplichtingen die ROC Friese Poort op balansdatum heeft en die een meerjarige looptijd hebben, kunnen als volgt ingedeeld worden:

€ 650.000 huurverplichting in 2020

€ 335.000 huurverplichting met een looptijd langer dan een jaar en korter dan vijf jaar

Er zijn geen huurverplichtingen met een looptijd langer dan vijf jaar.

Als toelichting op de grootste posten:

In de huurverplichting 2020 is voor de Centrale Diensten de huur van de Eenhoorn, Leeuwarden opgenomen voor € 152.000. Ten behoeve van de opleidingen van de vestiging Sneek wordt tijdelijk gehuurd bij de Rabobank, deze huurverplichting bedraagt € 115.000 per jaar.

Voor de opleidingen van de vestiging Drachten worden tijdelijk locaties gehuurd voor € 106.000 per jaar.

Voor de opleidingen van de vestiging Leeuwarden wordt tijdelijk gebruikt gemaakt van een locatie aan het Zaailand. De huur van deze locatie vanaf 1 juli 2019 maakt deel uit van de overeenkomst met betrekking tot de bouw van het nieuwe Cambuur stadion en wordt doorbelast aan Stadion Ontwikkeling Cambuur.

Bankgarantie

Zoals onder 1.7 Liquide middelen reeds is vermeld, is voor een bedrag van € 82.333 aan bankgaranties afgegeven. Dit betreffen bankgaranties inzake huurverplichtingen jegens Apleona Real Estate B.V. te Utrecht voor de huur van ruimten in

winkelcentrum Zaailand.

De huurverplichtingen lopen tot 1 juli 2021.

Operational leaseverplichtingen

Voor drie personenauto's en kantoormeubilair zijn operational leasecontracten afgesloten. De aangegane leaseverplichtingen bedragen € 38.000 in 2020, € 38.000 voor de jaren 2021-2024 en € 6.000 met een looptijd langer dan vijf jaar.

Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten

Baten

3.1 Rijksbijdragen

3.1	Rijksbijdrage sector BVE	2019	Begroting 2019	2018
	Vergoeding studenten	70.503.600	70.803.851	69.678.347
	Vergoeding diploma's	16.193.153	16.193.214	15.370.106
	Vergoeding Passend Onderwijs	1.656.587	1.655.395	1.563.755
	Huisvestingsvergoeding	6.145.128	6.145.126	6.269.731
	Vergoeding Entree	3.507.974	3.507.897	3.241.553
	Overgangsbekostiging (extern)	-124.096	0	-62.542
	Inhouding cursusgelden	-1751.965	-1.689.850	-1.434.714
3.1.1	Totaal Rijksbijdrage OCW	96.130.381	96.615.633	94.626.237
	Geoormerkte OCW subsidies	2.452.521	1.087.120	2.244.222
	Niet-geoormerkte OCW subsidies	18.056.886	16.718.716	14.923.780
	Toerekening investeringssubsidies OCW	180.255	161.415	187.224
3.1.2	Totaal overige subsidies OCW	20.689.662	17.967.251	17.355.226
3.1	Totaal Rijksbijdrage	116.820.043	114.582.884	111.981.462

3.1.1. Rijksbijdrage OCW

De rijksbijdrage bestaat uit de vergoeding voor deelnemers, diploma's, Passend Onderwijs, huisvesting, Entree en overgangsbekostiging. De inhouding cursusgelden betreffen de aan het ministerie af te dragen cursusgelden.

De Rijksbijdrage OCW blijft achter op de begroting omdat de compensatie voor de gestegen lonen (CAO) lager is uitgevallen dan vooraf verwacht.

3.1.2. Overige subsidies OCW

De geoormerkte OCW subsidies betreffen de bestedingen in het kader van onder andere Schoolmaatschappelijk werk, Subsidie zij-instroom en Studieverlof BVE. Een volledig overzicht van de besteding van geoormerkte subsidies is terug te vinden onder 2.4.10. overlopende passiva (Model G).

De overige subsidies OCW zijn hoger uitgevallen omdat in vorige jaren ontvangen Bestuursakkoord-gelden in 2019 zijn aangewend.

3.2 Overige overheidsbijdragen en –subsidies

3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	2019	Begroting 2019	2018
3.2.1	Gemeentelijke bijdragen en subsidies	72.718	37.000	114.252
3.2.2	Overige overheidsbijdragen	769.049	594.659	615.041
3.2	Totaal overige overheidsbijdragen en -subsidies	841.767	631.659	729.293

3.2.2. Overige overheidsbijdragen

Hieronder zijn de niet van OCW afkomstige investeringssubsidies opgenomen (€ 242.000). Hieronder valt de bijdrage aan Centrum Duurzaam, de gebouwen voor CVO en de parkeerplaatsen in Drachten en Emmeloord.

Daarnaast vallen hieronder de programmagelden VSV, Vroegsignalering en de subsidie vaccinatie stageplaatsen zorg van VWS.

3.3 College-, cursus-, les- en examengelden

3.3	College-, cursus-, les- en examengelden	2019	Begroting 2019	2018
3.3.2	Cursusgelden sector BE	2.030.778	1.950.500	1.973.328
3.3	Totaal college-, cursus-, les- en examengelden	2.030.778	1.950.500	1.973.328

3.3.2 College-, cursus-, les- en examengelden

De cursusgelden 2019 liggen iets boven begroting als gevolg van een stijging in het aantal BBL studenten.

3.4 Baten werk in opdracht van derden

3.4	Baten werk in opdracht van derden	2019	Begroting 2019	2018
3.4.1	Contractonderwijs	5.044.371	5.574.222	4.963.187
3.4.3	Overige baten werk in opdracht van derden	958.582	549.000	914.712
3.4	Totaal baten werk in opdracht van derden	6.002.953	6.123.222	5.877.898

3.4.1/3.4.3 Baten werk in opdracht van derden

De omzet contractonderwijs (Friese Poort Bedrijfsopleidingen) ligt iets hoger dan vorig jaar als gevolg van een stijging in het Domein Zorg & Welzijn.

3.5 Overige baten

3.5	Overige baten	2019	Begroting 2019	2018
3.5.1	Verhuur	51.658	53.000	69.390
3.5.2	Detacheringen personeel	998.773	616.343	1.183.802
3.5.4	Sponsoring	6.535	11.000	10.992
	Verkopen kantine	330.176	244.000	295.397
	Studentenbijdragen	1.087.257	757.400	950.502
	Boekwinst activa	7.278	0	177.349
	Overige	378.809	360.000	283.138
3.5.4	Totaal overige	1.803.520	1.361.400	1.706.387
3.5	Totaal overige baten	2.860.486	2.041.743	2.970.572

De overige baten vallen in 2019 hoger uit dan begroot. Dit komt door een toename van het aantal detacheringen en een stijging van de studentenbijdragen als gevolg van hogere studentenaantallen.

Lasten

4.1 Personeelslasten

4.1	Personeelslasten	2019	Begroting 2019	2018
	Lonen en salarissen	70.981.289	71.136.886	70.912.510
	Sociale lasten	9.223.189	9.141.952	8.229.145
	Pensioenlasten	10.979.454	10.927.986	9.301.464
4.1.1	Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten	91.183.932	91.206.824	88.443.119
	Dotaties personele voorzieningen	6.419.710	0	412.814
	Lasten personeel niet in loondienst	2.315.367	2.281.086	3.677.531
	Overige	7.474.331	7.296.773	7.289.409
4.1.2	Overige personele lasten	16.209.408	9.577.859	11.379.753
	Overige uitkeringen, die de personeelslasten verminderen	-477.820	-485.250	-489.763
4.1.3	Ontvangen vergoedingen	-477.820	-485.250	-489.763
4.1	Totaal personeelslasten	106.915.520	100.299.433	99.333.110

4.1.1 Lonen en salarissen

De lonen en salarissen liggen op begroting. Gemiddeld zijn er over 2019 bruto 1.301 fte in dienst (2018: 1.293 fte). Netto zijn er in 2019 gemiddeld 1.245 fte (2018: 1.251 fte) in dienst. De bruto fte kunnen als volgt worden verdeeld:

Gemiddeld (bruto) fte in dienst	2019	Begroting 2019	2018
Management/directie	10	10	10
Onderwijzend personeel	893	873	926
Ondersteunend personeel	398	388	357
Totaal fte in dienst	1.301	1.271	1.293

*) Management/directie betreft College van Bestuur en de vestigingsdirecteuren. In 2018 vielen de onderwijsmanagers (ca. 45 fte) onder Onderwijzend personeel. Vanaf 2019 vallen zij onder Ondersteunend personeel.

4.1.2 Overige personele lasten

Onder de overige personele lasten vallen de dotaties aan personele voorzieningen, kosten voor uitzendkrachten en overige werknemer gerelateerde kosten zoals scholing en vestigingsactiviteiten.

In de begroting 2019 is geen rekening gehouden met de dotaties aan de voorziening seniorenverlof en de generatieregeling van in totaal € 4,7 mln. De overige stijging van € 1,7 mln. wordt veroorzaakt door een extra dotatie aan de jubileumvoorziening als gevolg van het herijken van de blijfkansen, meer instroom van werknemers in de WGA en WW en een reorganisatievoorziening bij Friese Poort Opleiding en Training B.V.

Onder de post overig zijn opgenomen de kosten diensten door derden van € 4,0 mln. (2018: € 3,8 mln.) en scholingskosten van € 1,5 mln. (2018: € 1,7 mln.).

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen Publieke en Semipublieke sector (WNT)

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Stichting voor Christelijk BVE Friesland/Flevoland (ROC Friese Poort). Het voor ROC Friese Poort toepasselijke bezoldigingsmaximum bedraagt in 2019 € 177.000 op basis van de indeling in klasse F van de Regeling normering topinkomens OCW-sectoren.

De beloning van het College van Bestuur en de Raad van Toezicht past binnen het bezoldigingsmaximum voor topfunctionarissen van onderwijsinstellingen. De beloning van de huidige bestuurders is passend binnen deze regeling.

Aan de leden van Raad van Toezicht is in 2019 in totaal € 86.954 (2018: € 73.330) excl. BTW uitbetaald als vaste vergoeding. Voor alle leden van de Raad van Toezicht geldt dat zij onafhankelijk zijn in de zin van de Code Goed Bestuur in het MBO. De leden van de Raad van Toezicht ontvangen een vaste vergoeding, passend binnen de kaders van de WNT-regeling.

In het kader van de WNT wordt gemeld dat er in 2019 (en 2018) geen bezoldigingen boven de vastgestelde WNT-norm zijn uitgekeerd aan niet-topfunctionarissen met een dienstverband.

Gegevens 2019		
Bedragen x € 1	Dhr. drs. H.W. Meijerink	Mw. drs. A. Muller
Functiegegevens	College van Bestuur (vrz.)	College van Bestuur (lid)
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01-01 tm 31-12	01-01 tm 31-12
Deeltijdfactor in fte	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	156.087	138.862
Beloningen betaalbaar op termijn	20.585	20.101
<i>Subtotaal</i>	<i>176.672</i>	<i>158.963</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	177.000	177.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging 2019	176.672	158.963
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2018		
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01-01 tm 31-12	01-03 tm 31-12
Deeltijdfactor 2018 in fte	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	152.027	113.077
Beloningen betaalbaar op termijn	18.936	15.579
<i>Subtotaal</i>	<i>170.964</i>	<i>128.656</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	171.000	143.359
Totale bezoldiging 2018	170.964	128.656

WNT overzicht bezoldiging topfunctionarissen

Gegevens 2019				
Bedragen x € 1	Dhr. drs. ing. G. Jaarsma	Mevr. drs. J.M. Imhof	Dhr. drs. B. Hoekstra	Dhr. drs. J. Olivier
Funcctiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01-01 tm 31-12	01-01 tm 31-12	01-01 tm 31-12	01-01 tm 31-12
Bezoldiging				
Bezoldiging	17.486	11.505	11.505	11.623
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	26.550	17.700	17.700	17.700
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.vt.	n.vt.	n.vt.	n.vt.
Totale bezoldiging 2019	17.486	11.505	11.505	11.623
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.vt.	n.vt.	n.vt.	n.vt.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.vt.	n.vt.	n.vt.	n.vt.
Gegevens 2018				
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01-01 tm 31-12	01-01 tm 31-12	01-01 tm 31-12	01-01 tm 31-12
Bezoldiging				
Bezoldiging	15.537	10.260	10.260	10.369
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	25.650	17.100	17.100	17.100
Totale bezoldiging 2018	15.537	10.260	10.260	10.369

WNT overzicht bezoldiging toezichthoudende topfunctionarissen

Gegevens 2019				
Bedragen x € 1	Dhr. mr. F. Veenstra	Mevr. ds. T.K. Kwint	Dhr. drs. B.J. Pastoor	Dhr. drs. P.D. van der Zwan
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid	Aspirantlid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01-01 tm 31-12	01-01 tm 31-12	01-01 tm 31-12	01-01 tm 31-12
Bezoldiging				
Bezoldiging	11.505	11.663	11.666	-??
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	17.700	17.700	17.700	17.700
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging 2019	11.505	11.663	11.666	0
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2018				
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01-01 tm 31-12	01-09 tm 31-12	01-09 tm 31-12	01-09 tm 31-12
Bezoldiging				
Bezoldiging	10.260	3.420	3.470	228
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	17.100	5.716	5.716	5.716
Totale bezoldiging 2018	10.260	3.420	3.470	228

WNT overzicht bezoldiging toezichthoudende topfunctionarissen

4.2. Afschrijvingen

4.2 Afschrijvingen	2019	Begroting 2019	2018
4.2.1 Immateriële vaste activa	15.838	15.838	47.160
4.2.2 Materiële vaste activa	8.470.099	8.213.935	8.477.130
4.2 Totaal afschrijvingen	8.485.937	8.229.773	8.524.290

De afschrijvingen zijn hoger dan begroot vanwege de versnelde afschrijving van de gebouwen Drachten en Wilaarderburen. Tijdens het opstellen van de begroting 2019 was het Cambuur stadion formeel nog niet rond en de planning voor Drachten was te onzeker om mee te nemen in de begroting 2019.

Voor een toelichting op de versnelde afschrijving wordt verwezen naar de waarderingsgrondslagen met betrekking tot de materiële vaste activa, paragraaf 'schattingwijziging'.

4.3. Huisvestingslasten

4.3	Huisvestingslasten	2019	Begroting 2019	2018
4.3.1	Huur	970.843	695.000	744.337
4.3.2	Verzekeringen	153.180	153.000	158.029
4.3.3	Onderhoud	2.120.597	1.939.000	1.811.710
4.3.4	Energie en water	1.176.245	911.000	892.670
4.3.5	Schoonmaakkosten	1.735.099	1.693.350	1.633.909
4.3.6	Belastingen en heffingen	667.628	623.150	597.707
4.3	Totaal huisvestingslasten	6.823.592	6.014.500	5.838.363

4.3.1 Huur

De huurlasten zijn boven begroting uitgekomen als gevolg van de huur voor tijdelijke onderwijsaccommodatie door de stijging van het aantal studenten en als gevolg van de reparatie van de vloeren in de vestiging Sneek.

4.3.3 Onderhoud

De onderhoudslasten zijn gestegen door incidentele uitgaven met betrekking tot de reparatie van vloeren van de vestiging Sneek (€ 0,4 mln.).

4.4. Overige lasten

4.4	Overige lasten	2019	Begroting 2019	2018
4.4.1	Administratie en beheer	6.205.378	6.693.006	6.129.371
4.4.2	Inventaris en apparatuur	6.266.690	5.937.723	6.565.754
4.4.4	Dotatie overige voorzieningen	52.098	3.000	134.431
4.4.5	Overige	999.152	873.543	895.963
4.4	Totaal overige lasten	13.523.318	13.507.272	13.725.519

De administratie- en beheerslasten zijn lager uitgevallen dan begroot doordat geplande extra capaciteit voor datalijnen niet nodig is geweest.

De uitgaven voor inventaris en apparatuur lagen hoger door de revisie van machines van het centrum Fijnmechanica, deze waren gepland voor 2018 maar uitgevoerd in 2019 en daardoor niet begroot.

Accountantskosten

De honoraria van de onafhankelijke controlerend accountant over 2019 en 2018 zijn als volgt:

Specificatie accountantskosten	2019	2018
Honorarium onderzoek jaarrekening	96.191	116.825
Honorarium andere controleopdrachten	11.568	42.119
Honorarium fiscale adviezen	0	3.049
Honorarium andere niet-controlediensten	0	0
Totaal overige lasten	107.759	161.993

De in de tabel vermelde honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening hebben betrekking op de uitgevoerde werkzaamheden over boekjaar 2019 (2018). Voor het honorarium onderzoek jaarrekening gelden vaste prijsafspraken.

5 Financiële baten en lasten

5	Saldo financiële baten en lasten	2019	Begroting 2019	2018
5.1	Financiële baten			
5.1.1	Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	23.679	50.000	127.888
5.1	Totaal financiële baten	23.679	50.000	127.888
5.2	Financiële lasten			
5.1.1	Rentelasten en soortgelijke lasten	-35.387	-50.078	-73.143
5.2	Totaal financiële lasten	-35.387	-50.078	-73.143
5	Totaal financiële baten en lasten	-11.708	-78	54.745

6 Belastingen

6	Belastingen	2019	Begroting 2019	2018
	Vennootschapsbelasting	31.318	27.982	47.940
6	Totaal belastingen	31.318	27.982	47.940

De belastingen betreft de vennootschapsbelasting voor ROC Friese Poort Opleiding en Training B.V. Deze liggen lager dan vorig jaar als gevolg van een lager resultaat. Het effectieve belastingpercentage bedraagt 19,7% (2018: 20,6%).

Verbonden Partijen

Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de stichting en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met de stichting. Dit betreffen onder meer de relaties tussen de stichting en haar deelnemingen, de bestuurders en de functionarissen op sleutelposities. Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht. Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

Friese Poort Opleiding & Training B.V.

De Stichting voor Christelijk Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie Friesland/Flevoland, handelend onder de naam ROC Friese Poort, is 100% aandeelhouder van Friese Poort Opleiding en Training B.V. De aandeelhouder wordt wettelijk vertegenwoordigd door het College van Bestuur van ROC Friese Poort. Binnen de besloten vennootschap is een statutair directeur benoemd.

Friese Poort Opleiding en Training B.V. verzorgt contractonderwijs voor bedrijven en particulieren, dat voor een groot deel wordt uitgevoerd door de vestigingen van het ROC. Hierna wordt in de jaarrekening voor Friese Poort Opleiding & Training B.V. de naam ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen gebruikt.

Verbonden partij ROC Friese Poort	Meerderheidsdeelneming
Naam	ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen
Juridische vorm	Besloten vennootschap
Statutaire zetel	Leeuwarden
Code Activiteit	1. contractonderwijs
Eigen vermogen 31 december 2019	€ 4.008.396
Exploitatiesaldo 2019	€ 127.851
Omzet 2019	€ 6.832.672
Verklaring art 2:403 BW	Nee
Consolidatie	Ja
Percentage deelneming	100%

ROC Friese Poort Opleiding & Training B.V.

Playing for Success Leeuwarden

Ten behoeve van het vergroten van eigenwaarde en zelfvertrouwen en het verbeteren van (leer-) vaardigheden bij kinderen en jongeren is in 2013 de stichting Playing for Success opgericht.

Verbonden partij ROC Friese Poort	Overige verbonden partij
Naam	Playing for Success Leeuwarden
Juridische vorm	Stichting
Statutaire zetel	Leeuwarden
Code Activiteit	4. overige
Verklaring art 2:403 BW	N.v.t.
Consolidatie	N.v.t.
Percentage deelneming	N.v.t.

Playing for Success Leeuwarden.

Paars Partnerschap Coöperatief U.A.

Op 30 januari 2009 is Stichting voor Christelijk Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie Friesland/Flevoland (ROC Friese Poort) toegetreden als lid van Paars Partnerschap Coöperatief U.A. Deze coöperatie heeft als doel het inschrijven op de openbare aanbesteding door Defensie voor loopbaanlint en het zelfstandig of in groepsverband ontwikkelen, aanbieden en verzorgen van opleidingen, opleidingstrajecten en onderwijsprogramma's.

De coöperatie bestaat uit zeven leden die elk niet aansprakelijk zijn voor schulden van de coöperatie en niet verplicht zijn tot bijdrage in tekorten, ook niet bij ontbinding van de rechtspersoon. ROC Friese Poort verzorgt het penningmeesterschap. In onderstaande tabel zijn tevens de vorderingen en schulden per 31 december 2019 van ROC Friese Poort ten opzichte van Paars Partnerschap toegelicht. Per 1 januari 2020 is de coöperatie ontbonden.

Verbonden partij ROC Friese Poort	Overige verbonden partij
Naam	Paars Partnerschap
Juridische vorm	Coöperatie met uitgesloten aansprakelijkheid
Statutaire zetel	Leeuwarden
Code Activiteit	1. contractonderwijs
Per 31 december 2019:	
Vorderingen op Paars Partnerschap	0
Schulden aan Paars Partnerschap	€ 36.343
Verklaring art 2:403 BW	N.v.t.
Consolidatie	N.v.t.
Percentage deelneming	N.v.t.

Overige verbonden partij Paars Partnerschap.

Coöperatie Maritieme Academie Holland U.A.

In 2013 is ROC Friese Poort toegetreden als lid van de Coöperatie Maritieme Academie Holland U.A. Deze coöperatie heeft als doel het bevorderen en leveren van een bijdrage aan de kwaliteit en kwantiteit van het onderwijs in de maritieme sector in brede zin. De coöperatie bestaat uit zes leden die elk niet aansprakelijk zijn voor schulden van de coöperatie en niet verplicht zijn tot bijdrage in tekorten, ook niet bij ontbinding van de rechtspersoon.

Verbonden partij ROC Friese Poort	Overige verbonden partij
Naam	Maritieme Academie Holland
Juridische vorm	Coöperatie met uitgesloten aansprakelijkheid
Statutaire zetel	Amsterdam
Code Activiteit	4. overige
Verklaring art 2:403 BW	N.v.t.
Consolidatie	N.v.t.
Percentage deelneming	N.v.t.
	De coöperatie telt zes leden

Overige verbonden partij Maritieme Academie Holland.

Gebeurtenissen na balansdatum

In het voorjaar van 2020 zijn we geconfronteerd met de razendsnelle uitbraak van Covid-19. Maatregelen die door diverse overheden zijn genomen om het virus in te perken hebben gevolgen gehad voor het uitvoeren van onze onderwijsactiviteiten. Wij hebben een aantal maatregelen genomen om de effecten van het Covid-19-virus te bewaken en te voorkomen, zoals het beperken van de toegang tot onze gebouwen, afstandsleren en thuiswerken.

Wij hebben de mogelijke effecten van het Covid-19 virus op onze financiële positie bekeken. Gezien de huidige ontwikkelingen en de solide vermogens- en liquiditeitspositie is de continuïteit van ROC Friese Poort gewaarborgd.

Enkelvoudige balans per 31 december 2019

Na resultaatbestemming

	Bedragen * € 1.000	31/12/2019	31/12/2018
1	Activa		
	Vaste activa		
1.1	Immateriële vaste activa	0	0
1.2	Materiële vaste activa	83.565	87.751
1.3	Financiële vaste activa	4.008	3.880
	Totaal vaste activa	87.573	91.631
	Vlottende activa		
1.5	Vorderingen	3.456	2.612
1.7	Liquide middelen	27.528	28.139
	Totaal vlottende activa	30.984	30.751
1	Totaal activa	118.557	122.382
2	Passiva		
2.1	Eigen Vermogen	80.414	85.131
2.2	Voorzieningen	7.643	4.956
2.3	Langlopende schulden	245	772
2.4	Kortlopende schulden	30.255	31.523
2	Totaal passiva	118.557	122.382

Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2019

Bedragen * € 1.000		2019	Begroting 2019	2018
Baten				
3.1	Rijksbijdragen	116.820	114.583	111.981
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	769	632	615
3.3	College-, cursus-, les- en examengelden	2.031	1.951	1.973
3.4	Baten werk in opdracht van derden	3.615	3.388	3.392
3.5	Overige baten	2.653	1.971	2.971
Totaal baten		125.888	122.525	120.932
Lasten				
4.1	Personeelslasten	104.983	98.295	97.444
4.2	Afschrijvingen	8.453	8.194	8.492
4.3	Huisvestingslasten	6.823	6.015	5.838
4.4	Overige lasten	12.975	12.818	13.245
Totaal lasten		133.234	125.322	125.019
Saldo baten en lasten		-7.345	-2.797	-4.087
5	Financiële baten en lasten	-17	0	20
Resultaat		-7.363	-2.797	-4.067
7	Resultaat deelnemingen	128	48	185
Nettoresultaat		-7.235	-2.749	-3.882

Toelichting bij de enkelvoudige jaarrekening 2019

Waarderingsgrondslagen algemeen

De enkelvoudige jaarrekening maakt deel uit van de statutaire jaarrekening 2019 van de stichting. De financiële gegevens van de stichting zijn in de geconsolideerde jaarrekening van de stichting verwerkt.

Voor zover posten uit de enkelvoudige balans en de enkelvoudige staat van baten en lasten hierna niet nader zijn toegelicht, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva en resultaatbepaling

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde staat van baten en lasten, met uitzondering van de hierna genoemde grondslagen.

Financiële instrumenten

In de enkelvoudige jaarrekening worden financiële instrumenten gepresenteerd op basis van hun juridische vorm.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

In de enkelvoudige balans worden deelnemingen in groepsmaatschappijen gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Zie voor een uitwerking hiervan de grondslagen voor financiële vaste activa in de geconsolideerde jaarrekening.

Resultaat deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van stichtingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de stichting in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties waarbij overdracht van activa en passiva tussen de stichting en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn geëlimineerd voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Toelichting op de enkelvoudige balans

Vaste activa

1.1. Immateriële vaste activa

1.1 Immateriële vaste activa	1.1.1 Ontwikkelingskosten	Totaal immateriële vaste activa
Aanschafwaarde 01-01-2019	125.286	125.286
Cumulatieve afschrijvingen 01-01-2019	-125.286	-125.286
Boekwaarde 01-01-2019	0	0
Investerings boekjaar	0	0
Desinvesteringen aanschafwaarde (*)	-125.286	-125.286
Cumulatieve afschrijvingen desinvesteringen (*)	125.286	125.286
Afschrijvingen lopend jaar	0	0
Aanschafwaarde 31-12-2019	0	0
Cumulatieve afschrijvingen 31-12-2019	0	0
Boekwaarde 31-12-2019	0	0

*) De volledig afgeschreven immateriële vaste activa (deel ontwikkelingskosten website) zijn uit de activastaat verwijderd; vanaf 2019 komen kosten die betrekking hebben op de instandhouding van de website ten laste van de exploitatie.

1.2. Materiële vaste activa

1.2 Materiële vaste activa	1.2.1 Terreinen	1.2.1 Gebouwen	1.2.2 Inventaris en apparatuur	1.2.4 In uitvoering en vooruitbetaling	Totaal materiële vaste activa
Aanschafwaarde 01-01-2019	9.763.209	112.459.856	41.553.303	155.764	163.932.132
Cumulatieve afschrijvingen 01-01-2019	0	-50.288.924	-25.892.525	0	-76.181.449
Boekwaarde 01-01-2019	9.763.209	62.170.932	15.660.778	155.764	87.750.683
Investerings boekjaar	0	589.038	3.775.628	71.496	4.436.162
Reclassificatie	0	81.292	0	-81.292	0
Desinvesteringen aanschafwaarde (*)	0	-1.317.566	-363.349	-62.915	-1.743.830
Cumulatieve afschrijvingen desinvesteringen (*)	0	1.227.754	346.863	0	1.574.617
Afschrijvingen lopend jaar	0	-4.142.787	-4.310.308	0	-8.453.095
Aanschafwaarde 31-12-2019	9.763.209	111.812.620	44.965.582	83.053	166.624.464
Cumulatieve afschrijvingen 31-12-2019	0	-53.203.957	-29.855.970	0	-83.059.927
Boekwaarde 31-12-2019	9.763.209	58.608.663	15.109.612	83.053	83.564.537

*) Toelichting op de desinvesteringen aanschafwaarde en cumulatieve afschrijvingen desinvesteringen: voor inventaris en apparatuur betreft dit voor € 0,3 mln. posten van een boekhoudkundige aard, waarbij activa die vrijwel geen boekwaarde meer hebben en niet meer dienstbaar zijn aan de bedrijfsvoering uit de activastaat zijn verwijderd. Deze opschoningsactie heeft per saldo geen invloed op de hoogte van de boekwaarde, maar de posten cumulatieve aanschafwaarde en de cumulatieve afschrijvingen nemen hierdoor wel af.

1.2.1. Terreinen en gebouwen

Met ingang van boekjaar 2019 heeft de stichting voor de verwerking van groot onderhoud de overstap gemaakt van een voorziening naar de componentenbenadering.

In 2019 is € 0,7 mln. geïnvesteerd in interne verbouwingen, w.o. Cross-over Lab Leeuwarden, Simulatierruimte Urk en vervanging van verlichting. Hiervan is € 0,3 mln. geactiveerd als gevolg van het toepassen van de componentenbenadering; een hiermee samenhangend bedrag van € 0,3 mln. is gedesinvesteerd.

Het volledig afgeschreven pand Ouddeelstraat (oorspronkelijke aanschafwaarde € 1,0 mln.) is in 2019 (boekhoudkundig) gedesinvesteerd. De grond is in 2018 verkocht. Het resultaat van deze transactie is in 2018 verwerkt.

In de afschrijvingen is € 0,4 mln. opgenomen als versnelde afschrijving op de panden Wilaarderburen in Leeuwarden en Leidijk in Drachten vanwege de geplande sloop van (een deel van) de panden eind 2022.

Voor een toelichting hierop wordt verwezen naar de waarderingsgrondslagen met betrekking tot de materiële vaste activa, paragraaf 'schattingwijziging'.

1.2.2. Inventaris en apparatuur

In 2019 is € 3,8 mln. (2018: € 3,7 mln.) in inventaris en apparatuur geïnvesteerd. Hiervan is € 1,7 mln. uitgegeven aan hardware: nieuwe laptops en smart boards. Investerings in machines en apparatuur bedraagt € 1,2 mln. (2018: € 1,3 mln.) hoofdzakelijk ten behoeve van het onderwijs. Het overige bedrag aan investeringen betreft meubilair ten behoeve van kantoor en studenten.

1.2.4. In uitvoering en vooruitbetalingen

De post van € 0,1 mln. bestaat uit voorbereidende activiteiten voor de inrichting van de ruimten in het nieuwe Cambuurstadion in Leeuwarden.

1.3 Financiële vaste activa

1.3 Financiële vaste activa	Boekwaarde 01-01-2019	Investerings en verstrekte leningen	Dividend	Resultaat deelnemingen	Boekwaarde 31-12-2019
Deelneming in groepsmaatschappijen	3.880.544	0	0	127.851	4.008.395
Totaal financiële vaste activa	3.880.544	0	0	127.851	4.008.395

De financiële activa betreft de 100%-deelneming in Friese Poort Opleiding & Training B.V. te Leeuwarden, met een netto vermogenswaarde van € 4.008.395 per 31 december 2019.

Vlottende activa

1.5. Vorderingen

1.5	Vorderingen	31/12/2019	31/12/2018
1.5.1	Debiteuren algemeen	311.427	586.537
1.5.5	Vorderingen op studenten/deelnemers/cursisten	417.215	394.764
1.5.7	Overige vorderingen	1.185.191	476.441
1.5.8	Overlopende activa	1.637.635	1.234.536
1.5.9	Voorzieningen wegens oninbaarheid	-95.723	-80.287
1.5	Totaal vorderingen	3.455.745	2.611.991

De boekwaarde van de opgenomen vorderingen benadert de reële waarde, gegeven het kortlopende karakter van de vorderingen en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd. De vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar.

1.5.7 Overige vorderingen

De overige vorderingen zijn in 2019 met € 0,7 mln. gestegen, waarvan € 0,6 mln. aan UWV transitievergoedingen.

1.5.8. Overlopende activa

Onder de overlopende activa zijn begrepen de nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen. De vooruitbetaalde bedragen betreffen facturen welke in 2019 zijn ontvangen maar, al dan niet gedeeltelijk, betrekking hebben op 2020. De stijging t.o.v. 2018 is gerelateerd aan eerder ontvangen facturen m.b.t. (nieuw afgesloten) software licenties en verzekeringen.

1.5.9. Voorziening wegens oninbaarheid

Het verloop van de voorziening wegens oninbaarheid is als volgt:

1.5.9	Voorziening wegens oninbaarheid	2019	2018
	Stand per 1 januari	-80.287	-81.391
	Onttrekking	5.578	10.108
	Dotatie	-21.014	-9.004
1.5.9	Stand per 31 december	-95.723	-80.287

De voorziening wegens oninbaarheid heeft betrekking op de post debiteuren. Dit betreft studenten en BPV bedrijven die de opleiding voor de student betalen.

1.7. Liquide middelen

1.7	Liquide middelen	31/12/2019	31/12/2018
17.1	Kasmiddelen	1.560	1.632
17.2	Banken	27.526.298	28.137.633
1.7	Totaal liquide middelen	27.527.858	28.139.265

Ultimo 2019 bestaan de liquide middelen uit kasgelden, het saldo van de lopende rekeningen en uitstaande spaargelden bij banken. Afhankelijk van de markt worden deze middelen conform het Treasury statuut van ROC Friese Poort weggezet op spaar- dan wel depositorekeningen.

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van ROC Friese Poort en zijn niet weggezet voor een periode langer dan één jaar met uitzondering van een bankgarantie van € 82.333 in verband met huurverplichtingen.

Passiva

2.1 Eigen vermogen

2.1	Eigen vermogen	Stand 01-01-2018	Bestemming exploitatie- saldo 2018	Onttrekking 2018	Overige mutaties 2018	Stand 01-01-2019	Bestemming exploitatie- saldo 2019	Overige mutaties 2019	Stand 31-12-2019
2.1.1	Algemene reserve	5.600.000				5.600.000	-7.363.217	14.486.620	12.723.403
2.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)								
	Huisvesting	54.265.320	622.245			54.887.565		8.812.435	63.700.000
	Inventaris	15.284.445	200.000			15.484.445		-15.484.445	0
	Beleidsontwikkeling/projecten	6.226.186	-2.282.091		71.200	4.015.295		-4.015.295	0
	Vestigingen	3.377.795	-2.575.267		478.800	1.281.328		-1.281.328	0
2.1.2	Totaal bestemmingsreserve (publiek)	79.153.746	-4.035.113		550.000	75.668.633	0	-11.968.633	63.700.000
2.1.3	Bestemmingsreserve (privaat)	4.228.031	184.513	-550.000		3.862.544	127.851		3.990.395
2.1.3	Totaal bestemmingsreserve (privaat)	4.228.031	184.513	-550.000		3.862.544	127.851		3.990.395
2.1.7	Ander wettelijke reserves	31.323	-31.323						0
2.1	Totaal eigen vermogen	89.013.100	-3.881.923	-550.000	550.000	85.131.177	-7.235.366	2.517.987	80.413.798

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, bestemmingsreserve publiek en de bestemmingsreserve privaat, die betrekking heeft op het eigen vermogen van Friese Poort Opleiding & Training B.V.

Het exploitatiesaldo 2019 is opgenomen in de kolom bestemming exploitatiesaldo 2019.

2.1 Resultaatbestemming 2019

Bij de bestemming van het exploitatiesaldo 2019 wordt rekening gehouden met de uitgangspunten in de notitie 'Omvang eigen vermogen ROC Friese Poort 2005', de uitkomsten van de calculatie ten aanzien van de risico's ultimo 2019 en interne beleidsafspraken.

Van het resultaat 2019 van - € 7.235.366 is € 7.363.217 in mindering gebracht op de algemene reserve.

Het resultaat deelneming Friese Poort Opleiding & Training B.V. van € 127.851 is toegevoegd aan de bestemmingsreserve privaat.

2.1.1. Algemene reserve

De algemene reserve is bedoeld als risicobuffer voor onvoorziene tekorten in de exploitatie. De ondergrens is berekend op € 5,8 mln., zijnde 5% van de Rijksbijdragen.

Op 1 januari 2019 is de voorziening groot onderhoud ad € 2.517.987 toegevoegd aan de algemene reserve. Daarnaast is vanuit de bestemmingsreserve publiek € 11.968.633 toegevoegd aan de algemene reserve (zie 2.1.2 Bestemmingsreserve publiek).

2.1.2. Bestemmingsreserve publiek

In 2019 heeft een periodieke beoordeling van de bestemmingsreserves publiek plaatsgevonden. Als gevolg hiervan is besloten tot vereenvoudiging van deze reserves. De hoogte van de bestemmingsreserve Huisvesting (inclusief inventaris) is herijkt op een niveau van € 63,7 mln. Vanaf 1 januari 2019 zijn de publieke bestemmingsreserves toegevoegd aan de bestemmingsreserve Huisvesting tot dit niveau.

De resterende saldi (€ 11.968.633) zijn vervolgens toegevoegd aan de algemene reserve.

2.1.3. Bestemmingsreserve privaat

De private bestemmingsreserve bestaat uit het eigen vermogen van de private partij Friese Poort Opleiding & Training B.V. waaraan het resultaat 2019 van € 127.851 is toegevoegd.

2.2 Voorzieningen

2.2	Voorzieningen	Stand per 01-01-2019	Dotaties	Onttrekkingen	Overige mutaties	Stand per 31-12-2019	Kortlopend deel (<1 jaar)	Langlopend deel (>1 jaar <5 jaar)	Langlopend deel (>5 jaar)
2.2.1	Personeels- voorzieningen								
	Voorziening wachtgeld	274.000	322.000	274.000	0	322.000	299.000	23.000	0
	Voorziening spaarverlof ADV	69.729	0	28.890	0	40.839	3.091	0	37.748
	Voorziening WGA	983.000	907.213	348.213	0	1.542.000	306.000	765.000	471.000
	Voorziening duurzame inzetbaarheid	150.000	4.707.000	311.000	0	4.546.000	832.000	2.500.000	1.214.000
	Voorziening jubileum	856.000	398.232	85.232	0	1.169.000	86.000	344.000	739.000
	Voorziening WAB tijdelijk contract	0	23.000	0	0	23.000	19.000	4.000	0
	Overige personele voorzieningen	105.715	0	105.715	0	0	0	0	0
2.2.1	Totaal personeels- voorzieningen	2.438.444	6.357.445	1.153.050	0	7.642.839	1.545.091	3.636.000	2.461.748
2.2.3	Voorziening groot onderhoud	2.517.987	0	0	2.517.987	-0	0	0	0
2.2	Totaal voorzieningen	4.956.431	6.357.445	1.153.050	2.517.987	7.642.839	1.545.091	3.636.000	2.461.748

2.2.1. Personeelsvoorzieningen

De personele voorzieningen ultimo 2019 bestaan uit de voorziening wachtgeld, spaarverlof ADV, WGA, duurzame inzetbaarheid senioren, jubileum, WAB tijdelijk contract en overige personele voorzieningen.

De wachtgeldvoorziening is opgenomen ten behoeve van de langlopende wachtgeld verplichtingen die voor rekening van de werkgever komen. Ultimo 2019 is deze verplichting opgenomen voor 24 wachtgelders (2018: 19), waarvan de verplichting naar verwachting tot 2021 resp. 2020 doorloopt. De kortlopende wachtgeldverplichtingen worden direct als periodelast verantwoord.

Voor de voorziening spaarverlof ADV geldt dat deze regeling is komen te vervallen of vervangen. Dit houdt in dat er geen nieuwe instroom is in deze regelingen. De onttrekkingen en dotaties binnen deze voorzieningen gelden voor bestaande gevallen en mensen die onder de overgangsregelingen vallen, zoals deze zijn opgenomen in de CAO.

De WGA voorziening is gevormd in 2009 vanwege het eigen risicodragerschap voor de WGA en Ziektewet. De onttrekking betreft de kosten voor WGA- en Ziektewetuitkeringen. De WGA kosten komen op grond van de CAO volledig ten laste van de werkgever. De kosten van de WGA'ers worden voorzien op basis van een individuele inschatting van de verwachte arbeidsongeschiktheid en de verwachte looptijd van de WGA-uitkering, met een maximale looptijd van tien jaar. De voorziening is toegenomen als gevolg van een hogere instroom. De kosten zijn gebaseerd op bekende WGA'ers (15; 2018: 11) en zieken (11; 2018: 2) op balansdatum en op de verwachte instroom in de WGA en de Ziektewet.

Duurzame inzetbaarheid

In de CAO middelbaar beroepsonderwijs 2018-2020 zijn afspraken gemaakt over regelingen in het kader van Duurzame inzetbaarheid voor oudere werknemers. Binnen deze regelingen vallen zowel de overgangsregeling BAPO als regeling seniorenverlof. Daarnaast heeft Friese Poort in 2019 de generatieregeling opengesteld. Indien medewerkers deelnemen aan deze regelingen bouwen zij rechten op om in de toekomst minder te werken waarbij de kosten daarvan deels voor rekening van de werknemer en deels voor rekening van de werkgever zijn. Met uitzondering van de (overgangsregeling) BAPO, die als periodelasten worden verwerkt, dient voor het werkgeversdeel van de regelingen een voorziening te worden gevormd.

De verplichtingen uit hoofde van deze regelingen omvatten verplichtingen jegens werknemers die al hebben geopteerd

voor gebruikmaking van de regeling, werknemers die kunnen opteren voor gebruikmaking maar dat nog niet hebben gedaan, en werknemers die nog niet kunnen opteren, maar dat tijdens de looptijd van de bestaande regelingen in de toekomst wel kunnen doen.

Tot en met 2018 is voor 9 werknemers, die reeds gebruik maken van de regeling seniorenverlof een voorziening gevormd; er was tot en met 2018 nog onvoldoende informatie beschikbaar om voor de andere groepen werknemers een betrouwbare schatting te maken.

Vanaf 2019 is een start gemaakt met het inschatten van de kans dat werknemers gebruik gaan maken van de regelingen. De elementen voor de berekening van de voorziening zijn de werknemers op wie de regelingen van toepassing zijn, de geschatte kans dat voor gebruikmaking van de regelingen wordt geselecteerd, de blijfkans van de werknemers, de blijfkans van de regeling seniorenverlof, de leeftijden en diensttijdfactor en de salarissen en werkgeverslasten die voor rekening van de werkgever komen.

Per 31 december 2019 maken 90 (=77,9 fte) medewerkers gebruik van het seniorenverlof en 13 (=6,5 fte) van de generatieregeling.

Bij de berekening is rekening gehouden met een jaarlijkse salarisstijging van 1,5%.

De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde met als rekenrente 0% (actuele marktrente per 31-12-2019).

De jubileumvoorziening heeft betrekking op uitkeringen aan medewerkers op basis van de duur van het dienstverband. De voorziening voor jubileumuitkeringen is bepaald via een berekeningsmodel, waarin rekening gehouden is met de blijfkans van medewerkers en een gemiddelde indexatie van het brutosalaris van 1,5% en een disconteringsrente van 0%. In 2019 zijn de blijfkansen opnieuw beoordeeld en aangepast.

Op grond van de Wet Arbeidsmarkt in Balans (ingangsdatum 1 januari 2020) hebben werknemers met tijdelijke contracten recht op een transitievergoeding bij ontslag vanaf de eerste werkdag. Per 31 december 2019 is een voorziening gevormd voor contracten die vóór balansdatum zijn afgesloten en waarvan de intentie aanwezig is om deze na balansdatum niet te verlengen.

2.2.3. Voorziening groot onderhoud

Met ingang van boekjaar 2019 heeft de stichting voor de verwerking van groot onderhoud de overstap gemaakt van een voorziening naar de componentenbenadering. Het toepassen van de componentenbenadering leidt tot een beter inzicht in het vermogen en resultaat.

Op grond van RJ212.805 is deze stelselwijziging prospectief verwerkt; reeds vóór 1 januari 2019 verwerkte activa blijven ongewijzigd.

Per 1 januari 2019 is de voorziening groot onderhoud ad € 2,5 mln. toegevoegd aan de Algemene reserve.

Zie verder de toelichting in de paragraaf stelselwijziging in het hoofdstuk waarderingsgrondslagen (materiële vaste activa).

2.4 Kortlopende schulden

2.4 Kortlopende schulden	31/12/2019	31/12/2018
Kredietinstellingen	526.385	112.447
Crediteuren	2.990.927	2.105.565
Schulden aan groepsmaatschappijen	5.661.152	5.493.611
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	4.051.246	4.048.639
Omzetbelasting	60.651	26.488
Totaal belastingen en premies sociale verzekeringen	4.111.897	4.075.127
Schulden terzake van pensioenen	1.210.192	1.130.582
Overige kortlopende schulden	417.460	228.567
Overlopende passiva		
Vooruitontvangen college-, cursus- en les gelden	1.242.506	1.097.046
Vooruitontvangen subsidies OCW geormerkt	3.122.032	3.324.755
Vooruitontvangen investeringssubsidies	2.923.337	3.345.832
Vakantiegeld en -dagen	4.118.801	3.817.277
Overig	3.930.167	6.792.447
Totaal overlopende passiva	15.336.843	18.377.357
Totaal kortlopende schulden	30.254.856	31.523.256

Ultimo 2019 heeft Stichting voor Christelijk BVE Friesland/Flevoland onder de kortlopende schulden € 5.661.152 (2018: € 5.493.611) verantwoord als rekening-courant groepsmaatschappijen. Dit betreft de rekening-courantverhouding met ROC Friese Poort Opleiding en Training B.V. te Leeuwarden. Over deze post wordt rente berekend op basis van de werkelijk ontvangen rente op de spaarrekeningen van ROC Friese Poort. In 2019 is € 5.327 (2018: € 34.428) rente verrekend. Er zijn geen zekerheden gesteld.

Onder de overige overlopende passiva zijn onder andere opgenomen de vooruitontvangen niet-geormerkte OCW-subsidies. Deze subsidies zijn reeds ontvangen op balansdatum, maar worden in een volgend jaar ingezet. Ultimo 2019 bedraagt dit € 1,5 mln. (2018: € 4,7 mln.). In deze post is ook begrepen een eenmalige uitkering o.b.v. de CAO 2018-2020 in 2020 ad € 0,8 mln. (2018: € 0,5 mln.).

Financiële instrumenten:

ROC Friese Poort maakt gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de organisatie blootstelt aan markt-, rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft de organisatie een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestatie van de organisatie te beperken. De organisatie zet geen afgeleide financiële instrumenten in om risico's te beheersen en maakt geen gebruik van derivaten.

Kredietrisico:

De vorderingen uit hoofde van debiteuren zijn getoetst op inbaarheid en voor zover nodig geacht voorzien. Voor de kredietrisico's inzake de overige vorderingen wordt verwezen naar financiële vaste activa en vorderingen.

Renterisico:

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot einde van de looptijd. De organisatie heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Liquiditeitsrisico:

De organisatie loopt geen significante liquiditeitsrisico's. Er geldt een Treasurystatuut voor het mitigeren van de liquiditeitsrisico's. ROC Friese Poort heeft een goede financiële positie met voldoende eigen vermogen en liquide middelen.

Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten

Baten

3.4 Baten werk in opdracht van derden

3.4	Baten werk in opdracht van derden	2019	Begroting 2019	2018
3.4.3	Overige baten werk in opdracht van derden	3.615.079	3.388.019	3.392.151
3.4	Totaal baten werk in opdracht van derden	3.615.079	3.388.019	3.392.151

3.4.3 Overige

De overige baten zijn ten opzichte van de begroting 2019 en de werkelijke cijfers 2018 gestegen als gevolg van meer projectopbrengsten.

Lasten

4.1 Personele lasten

4.1	Personeelslasten	2019	Begroting 2019	2018
	Lonen en salarissen	69.606.167	69.682.957	68.610.159
	Sociale lasten	8.974.602	8.933.393	8.403.012
	Pensioenlasten	10.756.089	10.706.700	9.615.818
4.1.1	Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten	89.336.858	89.323.050	86.628.989
	Dotaties personele voorzieningen	6.357.445	0	406.540
	Lasten personeel niet in loondienst	2.315.367	2.220.976	3.677.531
	Overige	7.450.870	7.236.563	7.220.602
4.1.2	Overige personele lasten	16.123.682	9.457.539	11.304.673
4.1.3	Af: Ontvangen vergoedingen	-477.820	-485.250	-489.764
4.1	Totaal personeelslasten	104.982.720	98.295.339	97.443.899

4.1.1 Lonen en salarissen

Gemiddeld zijn er over 2019 1.273 fte in dienst (2018: 1.268 fte). Netto zijn er in 2019 gemiddeld 1.217 fte (2018: 1.226 fte) in dienst. De bruto fte kunnen als volgt worden verdeeld:

Gemiddeld (bruto) fte in dienst	2019	Begroting 2019	2018
Management/directie	9	9	9
Onderwijzend personeel	893	873	926
Ondersteunend personeel	371	358	333
Totaal fte in dienst	1.273	1.240	1.268

*) Management/directie betreft College van Bestuur en de vestigingsdirecteuren.

In 2018 vielen de onderwijsmanagers (ca. 45 fte) onder Onderwijzend personeel.

Vanaf 2019 vallen zij onder Ondersteunend personeel.

4.1.2 Overige personele lasten

In de begroting 2019 is geen rekening gehouden met de dotaties aan de voorziening seniorenverlof en de generatieregeling van in totaal € 4,7 mln. De overige stijging van € 1,6 mln. wordt veroorzaakt door een extra dotatie aan de jubileumvoorziening als gevolg van het herijken van de blijfkansen en meer instroom van werknemers in de WGA en WW.

Onder de post overig zijn opgenomen de kosten diensten door derden van € 4,0 mln. (2018: € 3,8 mln.) en scholingskosten van € 1,5 mln. (2018: € 1,7 mln.).

4.2 Afschrijvingen

4.2	Afschrijvingen	2019	Begroting 2019	2018
4.2.1	Immateriële vaste activa	0	0	31.321
4.2.2	Materiële vaste activa	8.453.095	8.193.520	8.461.069
4.2	Totaal afschrijvingen	8.453.095	8.193.520	8.492.390

De afschrijvingen zijn hoger dan begroot vanwege de versnelde afschrijving van de gebouwen Drachten en Wilaarderburen. Tijdens het opstellen van de begroting 2019 was het Cambuur stadion formeel nog niet rond en de planning voor Drachten was te onzeker om mee te nemen in de begroting 2019.

Voor een toelichting op de versnelde afschrijving wordt verwezen naar de waarderingsgrondslagen met betrekking tot de materiële vaste activa, paragraaf 'schattingwijziging'.

4.3 Huisvestingslasten

4.3	Huisvestingslasten	2019	Begroting 2019	2018
4.3.1	Huur	970.843	695.000	744.337
4.3.2	Verzekeringen	153.180	153.000	158.029
4.3.3	Onderhoud	2.120.098	1.939.000	1.811.168
4.3.4	Energie en water	1.176.245	911.000	892.670
4.3.5	Schoonmaakkosten	1.735.099	1.693.350	1.633.909
4.3.6	Belastingen en heffingen	667.628	623.150	597.709
4.3	Totaal huisvestingslasten	6.823.093	6.014.500	5.837.822

4.3.1 Huur

De huurlasten zijn boven begroting uitgekomen als gevolg van de huur voor tijdelijke onderwijsaccommodatie door de stijging van het aantal studenten en als gevolg van de reparatie van de vloeren in de vestiging Sneek.

4.3.3 Onderhoud

De onderhoudslasten zijn gestegen door incidentele uitgaven met betrekking tot de reparatie van vloeren van de vestiging Sneek (€ 0,4 mln.).

4.4 Overige lasten

4.4	Overige lasten	2019	Begroting 2019	2018
4.4.1	Administratie en beheer	5.931.591	6.370.568	6.004.131
4.4.2	Inventaris en apparatuur	6.263.186	5.937.723	6.562.209
4.4.3	Dotatie overige voorzieningen	21.014	3.000	9.004
4.4.5	Overige	759.302	506.757	669.851
4.4	Totaal overige lasten	12.975.093	12.818.048	13.245.196

De administratie- en beheerslasten zijn lager uitgevallen dan begroot doordat geplande extra capaciteit voor datalijnen niet nodig is geweest.

De uitgaven voor inventaris en apparatuur lagen hoger door de revisie van machines van het centrum Fijnmechanica, deze waren gepland voor 2018 maar uitgevoerd in 2019 en daardoor niet begroot.

5 Financiële baten en lasten

5	Saldo financiële baten en lasten	2019	Begroting 2019	2018
5.1	Financiële baten			
5.1.1	Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	18.352	50.000	93.460
5.1	Totaal financiële baten	18.352	50.000	93.460
5.2	Financiële lasten			
5.1.1	Rentelasten en soortgelijke lasten	-35.387	-50.078	-73.143
5.2	Totaal financiële lasten	-35.387	-50.078	-73.143
5	Totaal financiële baten en lasten	-17.035	-78	20.317

7 Resultaat deelnemingen

7	Resultaat deelnemingen	2019	Begroting 2019	2018
	Resultaat deelnemingen			
	ROC Friese Poort Bedrijfsopleidingen BV.	127.851	48.000	184.512
7	Totaal resultaat deelnemingen	127.851	48.000	184.512

Overige gegevens

Statutaire regeling resultaatbestemming

In de statuten van de Stichting ROC Friese Poort is niet specifiek opgenomen hoe het jaarlijks resultaat te bestemmen. Jaarlijks wordt in de jaarrekening onder hoofdstuk 2.1 Resultaatbestemming de verdeling bepaald.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Toezicht en het College van Bestuur van Stichting voor Christelijk Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie Friesland / Flevoland

Verklaring over de in het geïntegreerd jaardocument opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting voor Christelijk Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie Friesland / Flevoland (hierna 'de stichting') te Leeuwarden (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het geïntegreerd jaardocument opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting voor Christelijk Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie Friesland / Flevoland per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2019;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting voor Christelijk Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie Friesland / Flevoland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele

dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het geïntegreerd jaardocument opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het geïntegreerd jaardocument andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het College van Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het College van Bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het College van Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Het College van Bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het College van Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het College van Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het College van Bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het College van Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het College van Bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het College van Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevatten als gevolg van fouten of fraude,
  - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het College van Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het College van Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft/geven van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Enschede, 26 juni 2020

KPMG Accountants N.V.

E.M. Olthof RA